

Täysistunto

Tiistai 28.2.2023 klo 13.59—19.21

3. Hallituksen esitys eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 315/2022 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 16/2022 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Ensin päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 16/2022 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksista ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksista. — Avaan keskustelun. Edustaja Mustajärvi, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.00 **Markus Mustajärvi vas:** Arvoisa puhemies! Esitän, että käsittelyssä nyt olevat hallituksen lakiesitykset ja ulkoasiainvaliokunnan siitä tekemä mietintö hylätään, ja esitän eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavia lausumia:

Ensimmäiseksi: ”Eduskunta edellyttää, että Suomi ilmoittaa, ettei se salli missään olosuhteissa ydinaseiden sijoittamista Suomeen eikä sen maa-alueita, ilmatilaa tai merialueita käytettävän ydinaseiden kuljetukseen tai läpikulkuun.”

Toiseksi: ”Eduskunta edellyttää, että Suomen alueelle ei saa sijoittaa pysyvästi minkään muun maan asevoimia eikä myöskään sotilasliitto Naton tukikohtia.”

Kolmantena: ”Eduskunta edellyttää, että Suomi ei salli eikä anna minkään muun valtion tai sen asevoimien käyttää maamme aluetta tai ilmatilaa vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan.”

Ja lyhyet perustelut:

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan johto ei aseta minkäänlaisia ennakkoehtoja tai varaumia Nato-jäsenyydelle. Tämä koskee myös ydinaseitten mahdollista sijoittamista Suomeen. Miksi Suomi sitten haluaa liittyä Naton jäseneksi ilman ehtoja? Syynä ovat neuvottelut, joita Suomi parhaillaan käy Yhdysvaltain kanssa maiden kahdenvälisestä puolustusopimuksesta. Se, että Yhdysvallat solmii kahdenvälisen puolustusopimuksen Norjan ohella myös Suomen ja Ruotsin ja Tanskan kanssa, merkitsee muun muassa raskaiden aseitten ennakkovarastointia myös Suomen ja Ruotsin alueelle ja maa-alueitten luovuttamista vieraan vallan sotavoimien käyttöön. Norja on sen jo tehnyt, ja Ruotsi neuvottelee asiasta.

Samaten hallitus pitää 5 artiklaa absoluuttisena turvallisuustakuuna, ja näinhän ei kuitenkaan ole. [Hälinää]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mustajärvi, odottakaa hetki. — Nyt pyydän muita keskusteluja täältä salista käytäväksi ulkopuolelle ja keskittymään tähän asiaan. — Olkaa hyvä.

Arvoisa puhemies! Sama hallitus pitää Naton 5 artiklaa absoluuttisena turvallisuustakuuna, ja se vaan ei pidä paikkaansa.

Ja vielä viimeisenä eikä suinkaan vähäisimpänä perusteluna: Sotilasliitto Natoon liittyminen kytkee Suomen toisenlaiseen politiikkaan, jonka lähtökohtana on muun muassa ydinasepelote. Sotilasliiton jäsenyys sulkee pois Suomen liittymisen ydinaseet kieltävään YK:n sopimukseen. [Vilhelm Junnila: Ihan kuin Neuvostoliitossa!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

14.03 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Kannatan ensiksi edustaja Markus Mustajärven tekemää hylkäysesitystä ja hänen esittämiään kolmea lausumaa.

Arvoisa puhemies! Puolustusministeri Antti Kaikkonen totesi nyt käsiteltävää lakiesitystä annettaessa, että ”me hyväksymme sen, että Natolla on ydinasateenvarjo, ja hyväksymme Naton ydinasepolitiikan, kun jäseneksi menemme”. [Eduskunnasta: Hyvä, Kaikkonen!]

Puolustusvaliokunnan puheenjohtajan Antti Häkkäsen mukaan ydinaseet ovat jatkossa keskeinen osa myös Suomen turvallisuuspolitiikkaa. Mikään Nato-maa ei voi olla Häkkäsen mielestä vapaamatkustaja myöskään ydinaseiden osalta. Häkkänen on myös kokoomuksen varapuheenjohtaja.

Myös Ruotsi on muuttanut suhtautumistaan Naton ydinasepolitiikkaan ja ydinaseisiin samalla tavalla kuin Suomi. Vielä 1.5.2022 Ruotsin pääministeri Magdalena Andersson ilmoitti maansa virallisena kantana, ettei Ruotsi salli sen paremmin ydinaseiden kuin ulkomaisten asevoimien pysyvien tukikohtienkaan sijoittamista alueelleen. Anderssonin johtama hallitus muutti kuitenkin pian Naton vaatimuksesta kantansa. Ruotsin ulkoministeri Ann Linde lähetti maan Nato-jäsenhakemuksen osana kuuluisan letter of intent -kirjeensä sotilasliitolle ja ilmoitti Ruotsin olevan valmis lähettämään asevoimiaan kaikkiin Naton tehtäviin ja hyväksymään myös ydinaseiden ratkaisevan tärkeän roolin liittokunnan puolustamisessa. Ruotsi aikoo jatkossa osallistua muun muassa Naton ydinsotaa koskeviin harjoituksiin, joita sotilasliitto järjestää kerran vuodessa. Ruotsi on valmis omilla ilmavoimillaan myös suojaamaan niiden Nato-maiden hävittäjiä, jotka tulevaisuudessa operaatiossa on varustettu ydinaseilla. Samaa tehtävää kaavaillaan myös Suomen Ilmavoimille.

Suomen sotilasedustajana Natossa toiminut kenraaliluutnantti Mikko Heiskanen pitää Suomelle mahdollisina tehtävinä ydinaseita kuljettavien hävittäjien saattamista ja suojaamista, jos ne joutuvat ongelmiin kuljetusten aikana. Suomen pitää myös päättää, saavatko ydinaselastissa olevat hävittäjät laskeutua suomalaisille lentokentille ja voidaanko ydinasekoneet myös huoltaa Suomessa.

Puhemies! Pidän Nato-jäsenyyden suurimpana ongelmana juuri sitä, että Suomi hyväksyy Naton ydinasepolitiikan ja luopuu samalla tosiasiallisesti ydinaseettomuudestaan. [Ben Zyskowiec: Onkohan tuo totta?] Haluan myös muistuttaa, ettei Marinin hallituspuolueiden puheenjohtajista ainoakaan ole ilmoittanut vastustavansa Suomen osallistumista Naton ydinasesuunnittelutyöryhmän työhön eikä myöskään vuosittaisiin Naton ydinsotaharjoituksiin. Samanlainen on myös kokoomuksen ja perussuomalaisten kanta. Totta tie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

tenkin on, ettei Suomen alueelle voi sijoittaa ydinaseita vastoin maamme tahtoa, mutta onko tuollaista kielteistä tahtoa ylipäänsä olemassa? Puoluejohtajien ydinaseita koskevista julkisista lausunnoista ei tällaista tahtoa löydy. Lausuntojen perusteella ei voi tehdä sellaista johtopäätöstä, että Suomi vastustaisi ydinaseiden sijoittamista alueelleen, jos Nato ja Yhdysvallat niin haluavat tehdä, pikemminkin päinvastoin.

Presidentti Niinistö totesi puhuessaan viime vuoden marraskuun alussa valtakunnallisen maanpuolustuskurssin avajaisissa, ettei Suomella ole mitään aikeita tuoda ydinaseita maaperälleen Nato-jäsenyyden oloissa. Mitään virallista päätöstä hän ei kuitenkaan suostu tekemään, eikä myöskään Marinin hallitus. Nykyisen presidentin uskottavuutta heikentää tietenkin myös se, että vastoin lupauksiaan hän ei kannattanut Nato-kansanäänestystä, kun päätöksen aika tuli. Niinistön virkakausi päättyy sekin jo ensi vuonna, eivätkä hänen nykyiset kantansa sido tulevaa valtionpäämiestä, eivätkä ne näytä vaikuttavan keskeisiin puoluejohtajiin edes tänään. [Sebastian Tynkkynen: Ei hyvää päivää!] Sekä Niinistöä että puoluejohtajia näyttää sitovan enemmän Naton taholta ilmaistu toive, ettei jäsenyyteen pidä liittää mitään ennakkoehtoja. [Sari Sarkomaa: Mihinköhän vasemmistoliitto Suomea ajaa?]

Puhemies! Jos eduskunta hyväksyy edustaja Mustajärven ensimmäisen lausumaehdotuksen, se ilmaisee Suomen tahtona, ettei maahamme sijoiteta ydinaseita eikä Suomen maa-alueita, ilmatilaa tai merialueita saa käyttää ydinaseiden kuljetukseen tai läpikulkuun.

Arvoisa puhemies! Haluaisin muistuttaa, että sekä presidentti Niinistö että pääministeri Marin ja hänen hallituksensa väittävät Yhdysvaltain ydinasesuojan lisäävän Suomen turvallisuutta. Monen mielestä väite on täysin perusteeton. Otan esimerkiksi ministeri Jaakko Iloniemen. Kun häneltä kysyttiin Yhdysvaltain ydinasesuojan merkityksestä, hän sanoi pitävänsä sitä perusteettomana unelmana: ”Olen kauan uskonut ja uskon edelleen siihen, että mikään valtio ei vaaranna omaa kansallista olemassaoloaan suojatakseen jotakin toista valtiota. Se tarkoittaa, että ydinasesateenvarjoa ei ole olemassa.” Näin sanoi Iloniemi.

Ydinasesateenvarjoa tai -suoja ei ole olemassa, mutta ydinaseet kyllä ovat, ja ne muodostavat eksistentiaalisen uhkan koko ihmiskunnalle. [Ben Zyskowiec: Myös ne Venäjän!] Suomen on toimittava niin, että se toimillaan liennyttää eikä lisää ydinasevaltojen välisiä jännitteitä. Naton ydinasepolitiikan osana ilman kansallisia varauksia Suomi on näitä jännitteitä lisäämässä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

14.09 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät ministerit, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Nyt on selvää, että joudumme vielä äänestämään maamme liittymisestä puolustusliitto Natoon. Tulen itse äänestämään ”kyllä”, ”kyllä” sen puolesta, että emme ole enää koskaan yksin, emme koskaan yksin tällaisen naapurin vieressä, missä joudumme nyt elämään ja joudumme myös tulevaisuudessa elämään. Onneksemme ystävämme voimme valita, kun naapuriamme emme.

Toivon kuitenkin, arvoisa puhemies, että toinen naapurimme, läntinen naapurimme Ruotsi, pääsee meidän kanssamme rinta rinnan Natoon. Yhdessä menen Pohjolan turvallisuus hyötyisi eniten. Maailmasta tulisi turvallisempi paikka, ja voisimme yhdessä Nato-maina ryhtyä rakentamaan puolustustamme Nato-maina. Mutta niin kuin nyt on käynyt selväksi, meidän on kaikissa tilanteissa varmistettava oma turvallisuutemme. Meillä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

1 300 kilometriä maarajaa hyökkäyssotaa käyvää Venäjää vasten, ja siksi meidän on tehtävä tarvittaessa ratkaisumme myös yksin. Emme voi olla enää koskaan yksin.

Arvoisa puhemies! Olen saanut olla tässä Nato-prosessissa mukana sen alusta lähtien, itse asiassa puolustusvaliokunnassa jo 12 vuotta. Olemme tehneet määrätietoisesti toimia, että olemme myös tähän ratkaisevaan askeleeseen valmiita. En tänään enää käy läpi sitä, millaista Nato-maata minä Suomesta toivon. Se on erilainen kuin kahdessa edellisessä puheessa kuultu, olen monet kerrat tätä täällä salissa ja keskusteluissa kuvannut. Tänään haluan ennen muuta kiittää kaikkia, jotka ovat tätä tietä tasoittaneet, puolustusministereitämme vuosien varrelta. Viime vaalikaudella puolustusministeri Jussi Niinistö oli aivan keskeisen tärkeässä roolissa. Silloin tehtiin kahdenvälisiä sopimuksia, monenvälisiä sopimuksia, jotka avasivat ja tasoittivat tätä tietä, valmistelivat meitä tähän hetkeen, joka tuli nopeammin kuin uskoimme ja toivoimme. Haluan kiittää aiempia puolustusministereitä, puolustusministeri Carl Haglundia ja Stefan Wallinia, ja nyt tänään tehtävänsä päättänyttä puolustusministeri Mikko Savolaa ja tänään riviin palannutta puolustusministeri Antti Kaikkosta. Tiedän, mitä te olette tehneet, ja siitä me saamme olla kiitollisia ja ylpeitä. Viimeisen vuoden aikana prosessi on viety määrätietoisesti maaliin. Tässä työssä meitä on johtanut edestä tasavallan presidentti Sauli Niinistö — meitä kaikkia suomalaisia mutta myös meitä päättäjiä. Keskeinen rooli tässä prosessissa on ollut teillä, ulkoministeri Pekka Haavisto, ja haluan kiittää teitä. Myös pääministerimme Sanna Marin on tehnyt työnsä minun mielestäni esimerkillisellä tavalla. Haluan kiitokseni lausua teille kaikille. Olen vaikuttuneena seurannut läheltä, miten te ministerit olette tätä työtä tasavallan presidentin kanssa tehneet.

Huomenna eduskunta äänestää Natoon liittymisestä. Minä äänestän "kyllä". Sen jälkeen me olemme tehneet loppuun asti oman työmme maamme parlamentissa. Se työ on tehty hyvin, se työ on tehty huolella, vaikka itse sanonkin. Haluan myös vielä kiittää puolustusministeriömme osaavaa väkeä ja Puolustusvoimiemme osaavaa väkeä komentaja, kenraali Timo Kivisen johdolla. Tätä työtä on ollut helppo kanssanne tehdä, me olemme saaneet valiokunnissa kaiken tarvitsemamme tiedon ja kaiken, mitä olemme tämän asian loppuun saattamiseen tarvinneet. Ja tiedän, että teidän osaltanne isoin työ on vielä edessä, sitten kun olemme lopullisesti liittokunnan jäseniä.

Arvoisa puhemies! Tämä ei siis ole prosessin loppu vaan uuden alku. "Oi Suomi, katso, sinun päiväs koittaa / yön uhka karkoitettu on jo pois / yön vallat aamun valkeus jo voittaa / sun päiväs koittaa, oi synnyinmaa."

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä. [Ben Zyskowicz: Nyt tulee toista äärilaitaa! — Vilhelm Junnila: Taitavat vasemmistoliitto ja VKK olla samaa mieltä! — Ben Zyskowicz: Äärivasemmisto ja äärioikeisto yhteen soppii, laitetaan ne samaan koppiin!]

14.14 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat ja ovat aina olleet rauhaa rakastava kansa. Me rakensimme tähän maahan hyvinvoinnin — ja nimenomaan hyvien naapuruussuhteiden aikana. Nyt vajaan kymmenen vuoden aikana ylimielinen valtiojohtomme on pilannut naapuruussuhteemme totaalisesti itäiseen suurvaltaan, ensin lähtemällä lännen mukaan Venäjä-pakotteisiin, joiden vuoksi olemme nyt velkaantuneet korviamme myöden, ja viimeisimpänä Naton sotaan, johon typerä valtiojohtomme on liittänyt Suomen kansan kysymättä siltä mitään. Tällä hallituksen esityksellä, jota nyt täällä käsit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

telemme, on tarkoitus puliveivata Suomi lähemmäksi Nato-jäsenyyttä, joka olisi toteutessaan ristiriidassa niin Pariisin rauhansopimuksen kuin vuoden 1992 Suomen ja Venäjän välisen naapuruussopimuksenkin kanssa.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä ollaan tuomassa sota Suomen maaperälle. Siksi kannatan edustaja Mustajärven tekemiä hylkäsesityksiä.

Hyvät kollegat, viime viikolla kun käsittelimme tätä Nato-esitystä sen ensimmäisessä käsittelyssä, toin esille, kuinka te tässä maailmantilanteessa haluaisitte olla historian oikealla puolella, ja kysyin teiltä, oletteko ihan varmoja siitä historian oikealla puolella olemisesta, kun te toivotatte Venäjän valtiojohdolle vankityrmiä. Tälle eduskunnalle sopii hyvin suomalainen sananlasku ”ylpeys käy lankeemuksen edellä”. Hyvät Suomen kansalaiset, valtiojohtomme sotauho ja kovat paketit Ukrainaan menevät heittämällä rikoslain 12 §:n puitteisiin Suomen turvallisuuden vaarantamisena. On todennäköistä, että jo nyt tapahtuneiden asioiden vuoksi itänaapurimme joutuu jo oman turvallisuutensa vuoksi miehittämään Suomen. Hyvät kollegat, mitä veikkaatte, kuinka pian se tulee tapahtumaan? Sitäkin haluan teiltä kysyä, mistä te ammennatte tätä sotauhoa. Te pelkäsitte kaksi vuotta täällä eduskunnassa maskitonta Turtiaista, ja nyt te uhoatte naapurissamme olevalle suurvallalle. Kertokaa ihmeessä, mitä teille on oikeasti tapahtunut. Lisäksi kysyn kokoomusmiehiltä ja niiltä, joiden mielestä sukupuolta voi muka vaihtaa kerran vuodessa, oliko teillä tarkoitus lähteä hame päällä sotimaan — siitä sitä presidentti Niinistön mainitsemaa kasakan naurua sitten seuraisikin. En tohdi edes ajatella, mitä edesmenneet presidenttimme Paasikivi ja Kekkonen sanoisivat tästä kaikesta. [Sari Sarkomaa: Mitä ne teidän puheistanne sanoisivat?] Rauhaa ja Jumalan siunausta kaikille! — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

14.18 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Suomen kansanedustajien tärkein tehtävä on varmistaa suomalaisten turvallisuus, ja sen takia Nato-jäsenyyden hakeminen on erittäin tärkeä asia. Olen sitä mieltä, että oli puhemiehistöltä erittäin viisas ratkaisu, että tämä lakiesitys käydään loppuun saakka nimenomaan tällä vaalikaudella. Tällä hetkellä tilanne on se, että 28 maata on ratifioinut sekä Suomen että Ruotsin hakemuksen ja puuttuu vielä Unkarin ja Turkin ratifiointi. Unkarin kohdalla on käyty spekulointia, onko taustalla Suomen ja Ruotsin aktiivisuus oikeusvaltioasioiden eteenpäinviemisessä EU-tasolla, joka hidastaisi tätä käsittelyä. Turkin kohdalla asia on hiukan monimutkaisempi, ja jää nähtäväksi, meneekö tämä asia eteenpäin ennen Turkissa järjestettäviä vaaleja, jotka näillä näkymin ovat toukokuun puolivälissä.

Kuten totesin, Suomen kansanedustajien tärkein tehtävä on todellakin varmistaa suomalaisten turvallisuus, ja siinä mielessä olen sitä mieltä, että Suomen kansanedustajien tehtävä on myöskin viedä Suomi Natoon vaikka ilman Ruotsia. Meillä on se 1 300 kilometrin raja Venäjän kanssa, jota ei ole Ruotsilla, ja toisaalta myös Ruotsi on paremmin turvassa jo pelkästään sillä, että Suomi on Natossa. Olemme sitten aikanaan kaikki viisi Pohjoismaata Natossa.

Olen kuitenkin sitä mieltä, että tässä vaiheessa saattaa olla hiukan ennen aikaista pohtia, tarvitsemmeko tänne Nato-tukikohdan, mutta lähtökohtaisesti suhtaudun siihen myönteisesti. Olen sitä mieltä, että meidän tulee mennä askel kerrallaan rauhallisesti, ja sitten kun täysjäsenyys on varma, on aika pohtia asiaa tarkemmin ja ehkä esittääkin tukikohtaa. Suomella on osaamista arktisissa asioissa, Pohjois-Euroopan turvallisuuteen liittyvissä asiois-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

sa sekä tietenkin Itämeren turvaamiseen liittyvissä asioissa. Mutta kuten sanottua, menään asia kerrallaan.

Arvoisa puhemies! Kannatan tämän Nato-sopimuksen hyväksymistä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

14.21 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies, hyvät kansanedustajat ja muut kuulijat! Olemme Suomen eduskunnassa tällä kuluneella vaalikaudella joutuneet poikkeuksellisen syvällisesti pohtimaan isänmaamme turvallisuutta. Valtiovallan tärkein tehtävä on taata isänmaamme ulkoinen ja sisäinen turvallisuus, ja ulkoisen turvallisuuden varmistamiseksi päätimme viime vuonna hyvin laajalla yksimielisyydellä, että Suomi hakee puolustusliitto Naton jäseneksi. Kuten todettua, Suomi tällä Nato-jäsenyydellä hakee rauhaa ja vakautta Suomeen ja Pohjolaan.

Arvoisa puhemies! Se, että Suomi liittyy Naton jäseneksi, tarkoittaa edelleen sitä, että meidän on jatkossakin pidettävä huoli maanpuolustuksemme peruspilareista, yleisestä asevelvollisuudesta, koulutetusta reservistä, asianmukaisesta kalustosta, vahvasta maanpuolustustahdosta ja hyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä. Näistä on pidettävä jatkossakin kiinni, ja Suomi pitää.

Sisäinen ja ulkoinen turvallisuus ovat hyvin vahvasti kytköksissä toisiinsa. Meidän on luotava sellaista Suomea, jossa jokainen ihminen asuinpaikasta riippumatta voi kokea, että Suomi on puolustamisen arvoinen maa. On huolehdittava siitä, että poliisi, ambulanssi ja paloauto tulevat tarvittaessa sujuvasti ja ripeästi paikalle ihmisen asuinpaikasta riippumatta. Tällainen pieni kansakunta ei menesty muuten kuin sisäisesti yhtenäisenä, ja tätä meidän on vaalittava. Ja uskon, että huomenna eduskunta hyvin yksimielisesti myöskin hyväksyy nämä Nato-sopimukset.

Arvoisa puhemies! Presidentti Kyösti Kallio aikoinaan sisällissodan jälkeen vuonna 18 Nivalan kirkossa totesi sanat, jotka sopivat hyvin myös tähän aikaan. Hän sanoi näin: ”Meidän on luotava sellainen Suomi, jossa ei ole punaisia eikä valkoisia, vaan ainoastaan isänmaataan rakastavia suomalaisia, Suomen tasavallan kansalaisia, jotka kaikki tuntevat olevansa yhteiskunnan jäseniä ja viihtyvät täällä.”

Arvoisa puhemies! Siniristilippumme kuvaa hyvin niitä arvoja, joiden varaan isänmaamme tulevaisuutta on jatkossakin hyvä rakentaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

14.24 Ville Valkonen kok: Arvoisa puhemies! Pienen kansan paras turva on luja tahto. Suomi on osoittanut poikkeuksellista yksituumaisuutta Nato-jäsenyyden hakemisessa. Se on hieno osoitus siitä, että me kaikki jaamme tietyt perusarvot hyvin laajasti: vahvan tahdon puolustaa ja kehittää tätä isänmaata.

Laajan yhteisymmärryksen on hyvä kestää myös aikanaan huomenna äänestyksessä ja jäsenyyden toimeenpanossa. Pienen kansan on myös ensiarvoisen tärkeää tunnustaa tosiasiat siitä, minkälainen maailma on. Ja viime vuoden aikana käännetty historian sivu on paljon tummempi kuin aiemmat sivut — siis se historian jakso, joka alkoi Neuvostoliiton hajoamisesta ja on nyt päättynyt.

Uusi rautaesirippu laskeutuu todennäköisesti vuosikymmeniksi. Nato-jäsenyyttämme kehystää alkanut toinen kylmä sota, jota voi luonnehtia uudeksi, hieman erilaiseksi kamp-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

pailuksi demokraattisen ja epädemokraattisen maailman välillä. Tämän globaalin kamppailun kanssa tulemme elämään vuosikymmeniä, ja se tulee koskettamaan kaikkea teknologiasta talouteen, luonnonvarojen hallintaan, diplomatiaan, mielipidevaikuttamiseen, kulttuuriin ja niin edelleen.

Vaikka Venäjä onkin tällä hetkellä räikein kansainvälisen oikeuden rikkoja ja käy hirtittävää rikollista hyökkäyssotaansa Ukrainaa vastaan, globaalisti todellinen järjestelmätason kilpailija on Kiina. Nato-jäsenenä meidän on entistä oleellisempaa ymmärtää tätä suurta kamppailua ja esimerkiksi pyrkiä kaikkiin keinoin eroon riskejä aiheuttavista Kiina-riippuvuuksista.

Vain koko suuren kuvan ymmärtävä valtio pystyy huolehtimaan turvallisuudesta.

Puolustusliittoon liitytään nimenomaan Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takamiseksi, mutta tässä ajassa reaali politiikka ja arvopolitiikka ovat lähempänä toisiaan kuin vuosikymmeniin. Sellainen maailma, jossa hyväksyttäisiin suurten kansojen oikeus alistaa pienemmät tahtoonsa, on tietenkin vaarallinen paikka erityisesti pienille. Tästä syystä Ukrainaa pitää tukea menestyksekkääseen puolustusvoittoon saakka. Aseapua täytyy jatkaa, samoin muuta materiaalista ja humanitääristä apua. Väkivaltaiset epädemokratiat täytyy pysäyttää yhdessä rintamassa.

Vapaiden kansojen pitää valmistautua pitkään kilpailuun, jossa oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen perustuvaa yhteiskuntajärjestystä haastetaan. Tämä voimien mittely on vasta alussa. Ja niin kauan kun vapaus on hyökkäyksen alaisena jossain, se on hyökkäyksen alaisena kaikkialla.

Nato-jäsenyys parantaa turvallisuuttamme ja vahvistaa kansainvälistä asemaamme. Naton tärkein tehtävä on tietenkin ehkäistä sotaa, koska sitä kukaan meistä ei toivo. Suomen tärkein tehtävä puolustusliitossakin on Suomen puolustaminen. Lisäksi olemme strategisesti tärkeä osa Itämeren ja Baltian, Pohjois-Euroopan ja myös arktisen alueen vakautta ja puolustusta. Liittyessämme Natoon olemme tietenkin valmiit myös puolustamaan liittolaisiamme sekä osallistumaan esimerkiksi terrorismin torjuntaan. Suomen kannattaa tavoitella tänne osaamiskeskuksia tai mahdollisia esikuntatoimintoja. Mitään suorituskykyä ei kannata sulkea pois.

Sotilaallisesta ulottuvuudesta huolimatta on itsestäänselvää, että Nato-jäsenyys ei poista meiltä oikeutta tai tarvetta itsenäiselle ulko- ja kehityspolitiikalle. Saamme ja meidän tulee edelleen puolustaa ihmisoikeuksia maailmalla ja edistää esimerkiksi tasa-arvoa kehityspolitiikan keinoin.

Arvoisa puhemies! Itsestäänselvää on myös se, että Nato-jäsenyys ei missään nimessä poista tarvetta panostaa puolustuskykyyn, huoltovarmuuteen, energiaomavaraisuuteen ja yhteiskunnan kriisinsietokykyyn kansallisesti. Suomen turvallisuuden ytimessä on edelleen vahva maanpuolustustahto. Ylipäällikkö Mannerheimia lainatakseni: ”Linnoitukset, tykistö, kansainvälinen apu — millään näistä ei ole merkitystä, jos tavallinen sotilas ei tiedä, että hän varjelee maataan.” Meistä jokainen varjelee osaltaan vapautta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

14.29 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Iloitsen siitä, miten suurella enemmistöllä tätä merkittävää turvallisuuspolitiikan linjausta, historiallista päätöstä, olemme nyt tekemässä. Mutta samalla on tärkeää, että me olemme demokratia, jossa myös erilaisia näkemyksiä voidaan esittää ja jossa jokaisen sananvapautta kunnioitetaan. Omalta ja edus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

kuntaryhmämme osalta päätös on selkeä: äänestämme Nato-sopimuksen puolesta. En myöskään kannata edustaja Mustajärven ehdottamia lausumia. Mielestäni nyt ei ole oikea hetki tehdä päätöksiä koskien mahdollisten tukikohtien tai Nato-joukkojen sijoituksia.

Naton strategisessa konseptissa pääuuhkiksi määritellään Venäjä ja terrorismi kaikissa ilmenemismuodoissaan. Nämä kuvaavat hyvin myös Suomen osalta nähtävissä olevia uhkia. Ja täytyy sanoa, että kyllähän viime päivien ulostulot itäisestä naapurista ovat entisestään vahvistaneet nyt tämän tarvetta. Erityisen raskauttavaa on se, että Venäjä on toistuvasti tuonut esiin valmiutensa käyttää ydinaseita — esimerkiksi Putinin ilmoitus siitä, että Venäjä keskeyttää ydinaseita rajoittavan Start-sopimuksen noudattamisen.

Natossa on kysymys rauhasta, ei sodasta. Naton ensimmäinen komentaja, kenraali Eisenhower, totesi, että Nato on historian ensimmäinen sotilaallinen liittouma, joka on perustettu rauhan aikana rauhaa säilyttämään, ei ryhtymään sotiin, ja tässä samassa hengessä koen, että olemme tekemässä rauhan päätöstä. Suomen Natoon liittymisen päätavoite ei ole se, että saamme sotilaallista lisätukea mahdollisissa sodan oloissa, vaan se, että kykenemme estämään sodan. Toki tässä pohjana ja perustana ovat omat uskottavat puolustusvoimamme, oma uskottava puolustuskykymme, mutta 5 artiklan turvatakuiden tärkein merkitys on ydinasepelotteeseen nojaava ennaltaehkäisevä suoja, tämä ydinasesateenvarjo sotilaallisilta vihollisuuksilta. Nato-yhteistyön ensisijaisena tavoitteena on siis vahvistaa rauhan edellytyksiä, kuten ihan siellä 1 artiklassa todetaan: osapuolet sitoutuvat selvittämään kansainväliset riidat rauhanomaisin keinoin ja pidättäytymään kansainvälisissä suhteissa voimankäytöllä uhkaamisesta ja sen käyttämisestä tavalla, joka on ristiriidassa YK:n päämäärien kanssa.

Sitten, arvoisa puhemies, haluan muutaman sanan sanoa tästä Ahvenanmaa-kysymyksestä.

Ulkoasiainvaliokuntahan mietinnössään toteaa, että Suomen liittyminen Pohjois-Atlantin sopimukseen ei vaikuta Ahvenanmaan kansainväliseen oikeuteen perustuvaan asemaan, ja maakuntahallitus on myös painottanut edelleenkin tätä demilitarisoinnin ja liittoutumattomuuden jatkumisen tärkeyttä, jota itsekkin pidän tärkeänä. Eli näistä periaatteista on syytä jatkossakin pitää kiinni, mutta ongelmallista on, että tätä aseetonta vyöhykettä Ahvenanmaalla valvoo sopimustemme mukaan, siis voimassa olevien sopimustemme mukaan, edelleen Venäjä.

Ahvenanmaahan on demilitarisoitu, eli se on vanhojen kansainvälisten sopimusten, Pariisin ja Geneven sopimusten, mukaisesti aseeton. Suomella on velvollisuus puolustaa sitä, mutta joukkoja ja aseita siellä ei rauhan aikana saa olla. Mutta sopimuksen kummallinen jäänne on se, että aseetonta vyöhykettä valvoo Venäjä. Suomi ja Neuvostoliittohan tekivät talvisodan jälkeen 1940 sopimuksen, jonka mukaan Neuvostoliitolla on oikeus valvoa, että Ahvenanmaan saarten demilitarisointia koskevia sitoumuksia noudatetaan. Sopimus jäi voimaan 1992, kun Suomi ja Venäjä sopivat Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen voimaan jääneistä sopimuksista, ja käytännössähän tätä valvontaa tekee Venäjän Ahvenanmaan konsulaatti.

Itämeren tilanne ja asema on hyvin strateginen, ja kiristyneessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa ja Venäjän aggressiiviset sotatoimet Ukrainassa huomioon ottaen mielestäni tästäkin historiallisesta jäänteestä tulisi päästä eroon. Geneven rauhansopimuksen ehtojen valvonta olisi syytä selvittää siirrettäväksi esimerkiksi Suomelle ja Ruotsille yhdessä, joiden välissä Ahvenanmaa sijaitsee, tai sitten pelkästään Suomelle. Ahvenanmaan asema on tärkeä koko Itämeren kannalta, mutta kyllä se on edelleen tärkeä myös Suomen turvalli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

suudelle. Ymmärrän toki, että tässä yhteydessä tällaisia linjauksia ei tehdä, mutta mielestäni tämäkin on syytä edelleen pitää esillä.

Arvoisa puhemies! Kun edustaja Heinonen niin juhlavasti täällä päätti runoon puheensa, niin itsellenikin nousivat mieleen näin Kalevalan päivän kunniaksi Sakari Topeliuksen sanat, jotka hän on kirjoittanut, ja luen ne tähän lopuksi. ”Elleivät nämä meidän isämme olisi niin kärsivällisesti tehneet työtä, niin olisi maamme nyt leivätön erämaa. Elleivät he olisi vaeltaneet Jumalan pelossa ja lapsiaan kasvattaneet totisen Jumalan tuntemiseen, niin olisimme nyt sokeita pakanoita. Elleivät he olisi lapsilleen opettaneet hyödyllisiä tietoja, me olisimme nyt tietämättömiä metsäläisiä. Elleivät he olisi suojelleet maata vihollisten väkivallalta, niin ei meillä nyt olisi lakia, ei oikeutta eikä vapautta. Sillä tämä maa on paljon kovaa kärsinyt kylmän ilmanalansa tähden ja vieraat kansat ovat sitä sortaneet.” Näin siis kansallisrunoilijamme, ja itse ajattelen myös, että on tärkeää, että vahvistamme omaa puolustustamme ja liitymme Nato-sopimukseen, jotta vieraat vallat eivät meitä jatkossakaan sortaisi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt ministereitten aikataulujen johdosta ministeri Haavisto ensin kolme minuuttia, sitten ministeri... Kaikkonen. [Naurua] — Meinas mennä väärin.

14.37 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Hyvää Kalevalan päivää kaikille, ja kiitos eduskunnalle tästä hyvästä keskustelusta: erinomaista keskustelua, hyvin yksimielistä keskustelua.

Ensinnäkin haluan vain todeta, että tällä päätöksellä ja lainsäädännöllä ei muuteta Suomen kantaa eikä linjaa eikä lainsäädäntöä liittyen ydinaseisiin.

Tänään on Naton pääsihteeri Stoltenberg ollut käymässä Suomessa, ja tämä hänenkin käyntinsä osoittaa Naton kiinnostuksen Suomea kohtaan ja meidän suorat suhteemme, jotka ovat olleet tässä jäsenyysneuvotteluprosessissa myös erittäin tärkeitä. Hän on siinä oman osansa tehnyt.

Samalla kun huomenna eduskunta tästä asiasta äänestää, tulemme toivottavasti hyväksyneeksi oman kantamme Ruotsin ratifiointiin. Tämäkin on tärkeä asia, kun halutaan kulkea mahdollisimman yhtäaikaaisesti Ruotsin kanssa.

Näistä viimeisistä ratifioinneista on käyty tässäkin salissa paljon keskustelua. Nyt tiedämme, että Turkin kanssa jatkuu tämä kolmikantaneuvottelu 9.3. mahdollisesti Brysselissä ja Unkari suunnittelee parlamentaarisen delegaation lähettämistä Suomeen mahdollisesti suurin piirtein noiden samojen päivien aikana, eli molempien, Turkin ja Unkarin, kanssa nyt sitten prosessi myöskin etenee. Uskon, että tällä tahdilla Suomi ja Ruotsi ovat Naton jäseniä viimeistään Vilnan huippukokouksen yhteydessä heinäkuussa tulevana kesänä.

Haluan kiittää eduskuntaa kaikesta työstä, jota täällä on tehty, ja myöskin siitä ajattelutavasta, että eduskunnan puolesta on haluttu tämän eduskunnan aikana saattaa asia valmiiksi, ja huomina päätös, huomina äänestys, siinä on tärkeä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Kaikkonen, olkaa hyvä.

14.39 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Muutama huomio.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Ensinnä lämmin kiitos ulkoasiainvaliokunnalle ja eduskunnalle tämän esityksen alustamisesta ja perusteellisesta käsittelystä. Tuntuu siltä, että aika laaja yksituumaisuus eduskunnassa on tämän esityksen suhteen, toki ei nyt aivan 100 prosenttia — myöskin se kuuluu demokratiaan, että erilaisiakin näkemyksiä voi olla, ja niitä olemme jo tänään kuulleet — mutta vaikuttaa kuitenkin siltä, että huomenna tämä esitys hyvinkin selvin numeroin tullaan sitten hyväksymään.

Aivan muutama reunahuomio näille toisella tavalla ajatteleville:

Mitä tulee ydinaseisiin, olen jo aiemminkin todennut, että emme ole niitä Suomeen hahmuamassa, eikä niitä kyllä ole kukaan meille tänne tyrkyttämässäkään. Nato-jäsenyys on Suomelle puolustuksellinen ratkaisu — se on puolustuksellinen ratkaisu. Pyrimme vahvistamaan sillä omaa turvallisuuttamme, [Oikealta: Juuri näin!] ei meillä muita haikailuja ole.

Mitä tulee Naton mahdolliseen läsnäoloon Suomessa, sitä tullaan selvittämään, minkälaisia vaihtoehtoja siinä voisi olla, ja selvitetäänkin. Ainakin kaksi reunaehto siinä nähdäkseni on: sen pitää olla Suomen turvallisuutta vahvistavaa ja toisaalta Naton kannalta perusteltavissa olevaa. Aikaa meillä tässä asiassa on. Ensiksi on tärkeitä saada tämä itse jäsenyys tietenkin maaliin, ja maaliviiva näkyy jo, mutta kaksi ratifiointia meiltä puuttuu, kuten hyvin tiedämme. Jatkamme tietysti työtä jäsenyyden maaliin saamiseksi, ja Turkin ja Unkarin kanssa meillä on valmius jatkaa keskustelua, kuten tässä kollega Haavisto vieressä toi esille, että nämä keskustelut jatkunevat varsin pian.

Katson, että Suomi täyttää Naton jäsenkriteerit. Suomen ja Ruotsin jäsenyys Natossa vahvistaa turvallisuutta. Se vahvistaa meidän omaa turvallisuutta, mutta se on myöskin Naton kannalta hyvä ratkaisu. Se on yhteinen etumme, ja on tärkeää, että jäsenyys toteutuu pian ja sen puolesta työtä tehdään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja näin, jatketaan keskustelua. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

14.41 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Sota on järkyttävä asia. Turvallisuus on ykkösasia. Maailma on muuttunut paljon vuoden aikana, ja se on muuttunut todella paljon. Tarvitsemme turvatakuut.

Eduskunnan tehtävänä on laittaa kansalaisten turvallisuus etusijalle. Meillä on myös tekemistä omavaraisuuden ja huoltovarmuuden suhteen. Nato muuttaa asioita itärajallamme. Tähän tulee varautua. Tässä tilanteessa — tässä tilanteessa — päätös Natoon liittymisestä on mielestäni järkevä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.42 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Ensimmäisenä: Kannatan Suomen liittymistä Natoon täysivaltaiseksi jäseneksi. Se on Suomelle ehdottomasti turvallisuusratkaisu. Haluamme elää rauhassa, rakentaa rauhaa naapureittemme kanssa ja rakentaa isänmaata yhä paremmaksi.

Suomen tie itsenäiseksi valtioksi alkoi silloin vuotta 1917 edeltävinä vuosina, kun halettiin irrottautua tsaarin Venäjän otteesta, ja sen aikaisen maailman myllerryksen tiimoilta Suomi itsenäistyi vaiherikkaiden vaiheiden jälkeen, ja kaikki nämä henkilöt, valtiomiehet, jotka silloin tekivät töitä Suomen itsenäisyyden eteen, kokivat sen hyvin tärkeäksi asiaksi Suomelle ja olivat erittäin oikeassa. Sitten toisen maailmansodan aikana Suomen it-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

senäisyyttä taas koeteltiin. Kaikki historialliset tapahtumat me tiedämme. Olimme joutumassa tilanteeseen, jossa Suomen itsenäisyys oli uhattuna toisten suurvaltojen tekemien päätösten takia. Olimme eräänlaisessa ajopuutilanteessa, jossa ulkoiset vallat tekivät päätöksiä meidän itsenäisyydestämme, ja Suomi selvisi siitäkin valtavin uhrauksin. Ja sitten sodan jälkeen Suomen itsenäisyyden pohjan rakentaminen yhä vahvemmaksi jatkui. Totta kai sitä rakennettiin ihan vuoden 1917 joulukuun kuudennen päivän jälkeen rauhallisesti ja varmasti, mutta se uusi aika koitti toisen maailmansodan jälkeen, jolloin piti länsimaiseen yhteiskuntajärjestelmään kuuluvana maana rakentaa kaikki se suhdeverkko tuonne maailmalle ja tehdä suomalaisesta yhteiskunnasta sivistysvaltio, jonka arvot perustuvat läntiseen arvoyhteisöön. Tämä työ onnistui.

Vuonna 1975 Urho Kaleva Kekkonen suuri haave Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksesta Helsingissä toteutui, ja sen myötä maailmankuva lähti muuttumaan niin, että 89 murtui sitten Berliinin muuri ja Neuvostoliitto romahti 91. Ja kaikkina näinä vuosina suomalainen demokratia on pysynyt vahvana, ja olemme olleet vahvoja kansainvälisen rauhantyön tekijöitä. Se on ollut kautta linjan Suomen kaikkien viisaiden valtiomiesten ja -naisten tehtävänä tehdä Suomesta sivistysvaltio, joka tekee työtä rauhan puolesta, kansainvälisen yhteistyön puolesta, ja sitä tietä pitää jatkaa edelleen. Nato-jäsenyys ei muuta sitäkään asiaa yhtään miksikään.

95 liityimme sitten Euroopan unionin jäseneksi ja olimme tekemässä vahvaa eurooppalaistumista liittymissopimuksen myötä. Toki olimme olleet ennen jo vapaakaupassa, eurooppalaisessa vapaakaupassa mukana ja muutenkin kansainvälisessä kaupassa ja toiminnassa mukana, YK:ssa muun muassa, arvostettuna itsenäisenä valtiona, mutta nyt sitten, kun Euroopan unioniin oli liitytty ja maailma lähti muuttumaan rajua vauhtia, niin yhtenä aamuna havahduimme, silloin kauheana aamuna 24. helmikuuta 22, tasavallan presidentin kuvaaviin sanoihin: ”Naamiot on riisuttu, sodan kylmät kasvot näkyvät.” Tämä oli erittäin havahduttava hetki allekirjoittaneelle ja varmasti meille kaikille suomalaisille. Silloin paljastui, mikä maailman suurvaltojen todellinen politiikka on. Pienen valtion kimppuun voidaan käydä ihan noin vain, ja vielä sen puheen jälkeen, että mitään sellaista ei ole.

Ja nyt sitten, kun olemme tekemässä Nato-ratkaisua, niin kaikkien suomalaisten ja kaikkien maailman ihmisten pitää tietää, että Suomi rakastaa edelleen rauhaa, rakennamme rauhaa, ja tämä ratkaisu on pelkästään Suomen turvallisuuden kannalta, Suomen turvallisuutta palveleva ratkaisu. Emme halua olla yksin. Ja Suomi on viisaasti pitänyt tämän maan puolustuksesta koko ajan hyvän huolen. Meillä on itsenäinen, vahva oma armeija, joka puolustaa Suomea jokaisella sen neliömetrillä, meillä on yleinen asevelvollisuus, meillä on vahva reservi, ja sitten sitä varten on hankittu maahan riittävästi varusteita maanpuolustustehtävän toteuttamiseen. Meillä toimivat vahvat reserviläisjärjestöt, jotka tekevät joka päivä — tänäkin päivänä — työtä Suomen itsenäisyyden ja turvallisuuden varmistamiseksi.

Ja haluan tässä yhteydessä kiittää tasavallan presidenttiä, ulkoministeriä, puolustusministeriä ja kaikkia niitä ihmisiä, jotka ovat tämän asian eteen töitä tehneet väsymättä. Nato-optiohan meillä on taskussa aina ollut, ja sitä nyt sitten käytetään, ja omalta kohdaltani en epäröi yhtään. Tilanne maailmalla on sen verran vakava, että meidän pitää läntisessä arvoyhteisössä pysyä, huolehtia oma puolustus ja ennen kaikkea pitää huoli siitä, että tämän maan maanpuolustustahto säilyy vahvana, koska ilman kansalaisten vahvaa tukea maanpuolustustyöstäkään ei kovin paljon mitään tule. Mutta kuten tiedämme, nuorten keskuudessa maanpuolustustahto sen kuin vahvistuu. Ja mitä olen kuullut viestejä erilaisista re-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

serviläisjärjestöistä, niin siellä tilanne on todella hyvä. Maanpuolustustahto on aito, oikea ja elävä, ja nuoret ottavat vastuuta niissä tehtävissä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi kannatan lämpimästi Natoon liittymistä. Suomi on rauhaa rakastava maa, ja sellaisena se pysyy.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Virolainen, olkaa hyvä.

14.47 Anne-Mari Virolainen kok: Arvoisa herra puhemies! Suomen aika sotilaallisesti liittoutumattomana maana on tulossa päätökseen. Suomi on liittymässä Pohjois-Atlantin puolustusliitto Naton jäseneksi. Toisin kuin Venäjä disinformaatioissaan toistuvasti väittää, Nato ei laajene, vaan Natoon liitytään vain, kun maan kansalaiset niin tahtovat. Vain maan kansalaisten omasta tahdosta liitytään. Emme luovu jatkossakaan koskemattomuudestamme mistään hinnasta, missään olosuhteissa. Pohjois-Atlantin sopimuksen ehto hakijamaan kansalaisten riittävästä kannatuksesta liittymiseen on selvä. Yli neljä viidestä suomalaisesta kannattaa. Kyse on suomalaisten halusta.

Kokoomus on pitänyt Suomen Natoon liittymistä Suomen turvallisuutta parantavana ja sen maksimoivana ratkaisuna jo vuosikaudet. Meille on ollut aivan selvää, että emme ole neutraali maa, olemme läntisten arvojen maa ja paikkamme on lännessä. Paikkamme on ollut Natossa niin arvojemme kuin sotilaallisen osaamisemme puolesta jo kauan ennen Venäjän raakalaismaista hyökkäystä Ukrainaan.

Arvoisa puhemies! Ministeri Kaikkonen puheenvuorossaan aiemmin totesi, että maali-viiva näkyy jo. Kyllä, maaliviiva näkyy, ja Natoon liittyminen aloittaa uuden aikakauden maassamme. Kyseessä on oppiminen osaksi liittokuntaa ja liittokunnan yhteisen turvallisuuden takaamiseen. Puolustusliittoon liittyminen vaikuttaa niin Suomen turvallisuuskuin ulkopoliittikaankin. Liitymme turvallisuutemme vuoksi. Ulkopoliittikkamme arvot ja tavoitteet sääntöpohjaisesta kansainvälisestä järjestelmästä eivät vain säily, vaan vaalimme niitä jatkossa uudella painoarvolla. Kansallinen ajattelutapamme ja vakaumuksemme demokratian suojelemiseen vain vahvistuu. Suomen ratkaisu tarkoittaa turvan antamista ja sen saamista tilanteessa, jossa liittokunnan jäsenmaiden suvereniteettia loukataan. Puolustaessamme liittolaisiamme kyse ei ole pakosta vaan liittokunnan turvallisuuden takaamisesta oman turvallisuutemme eteen. Liittolaisen etu on liittokunnan etu. Ilman toista ei ole toista. Tämä muutos on merkittävä. Päätöksen hyödyt ja haitat on punnittu vakavasti, ja lopputulos on selvä. Natoa voimakkaampaa organisaatiota Suomen turvallisuuden takaamiseen ei ole.

Arvoisa herra puhemies! Ratkaisussamme on kyse turvallisuutemme takaamisesta. Vaikka emme nähneet riittävän ajoissa sitä, mihin julmuuksiin Putinin Venäjä todella on valmis, on Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka Venäjän naapurissa perustunut aina realismiin suhteessa naapuriimme ja omaan turvallisuuteemme. Itsenäisyyden takaamisessa Suomelle olisi vakava virhe tuudittautua ideaaliseen uskoon hyvistä aikeista. Demokraattinen elämäntapa tarvitsee puolustajansa juuri sen kumoamiseen pyrkiviä voimia vastaan. Itsevaltaiselle johtajalle suurin uhka on juuri demokratia. Tästä Natoon liittymisessä on kyse: kansallisen suvereniteetin, koskemattomuuden, itsemääräämisoikeuden, itsenäisyyden ja kansanvallan turvaamisesta sortoa vastaan sekä Suomessa että liittokunnassa, turvallisuudesta tulevaisuudesta, siitä, että Suomi ei ole koskaan yksin.

Arvoisa puhemies! Kannatan hallituksen esitystä ja tulen äänestämään ”jaa” Suomen liittymiseksi Pohjois-Atlantin sopimukseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

14.51 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies, hyvä ministeri, hyvät kansanedustajat! Käsittelyssä on siis ulkoasiainvaliokunnan mietintö liittyen Suomen Nato-jäsenyyteen. Kannatan Nato-sopimuksen hyväksymistä.

On ollut kauhistuttavaa seurata sitä, mitä itänaapurimme Venäjä on toimillaan hyökkäyssodalla Ukrainaan aiheuttanut — miten paljon kärsimystä, tuskaa, vuosikymmenien menetyksiä. Ihmiset ovat menettäneet perheensä, kotinsa, sukujuurensa ja juurensa, mutta he eivät anna periksi.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan mietinnön mukaan Suomen Nato-jäsenyyden kustannusten arvioidaan olevan vuosittain yhteensä noin 60—70 miljoonaa euroa. Menoja aiheutuu muun muassa Naton rauhanajan tehtävistä, monikansallisista suorituskykyhankkeista, johtamisjärjestelmistä ja valmiusvaatimuksista. Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä korostettiin, että Nato-jäsenyys ei saa puolustusmenojen osalta heikentää Suomen budjettiprosessiin kuuluvia demokratian ja läpinäkyvyyden vaatimuksia, eli on tärkeää, että pysytään budjetissa. Olisin kysynyt teiltä, hyvä ministeri: onko tietoa siitä, ovatko kustannukset mahdollisesti kasvamassa, tai millainen näkemys teillä on liittyen ylipäänsä näihin Nato-kustannuksiin? Nämä ovat niitä, mitkä ihmisiä myös puhututtavat, ja he kysyvät sitä, kuinka paljon Nato tulee Suomelle maksamaan.

Arvoisa puhemies! Nato sopeuttaa puolustusvalmiuttaan vastaamaan nykyisiä uhkakuvia — ja uhkia. Nato mukauttaa joukkojaan ja kehittää monikansallisia tapoja taistella terrorismia vastaan. Kysyisin, arvoisa ministeri, teiltä: vaikuttaako Nato-jäsenyys meitä suomalaisia taistelemaan tiukemmin terrorismia vastaan kuin tähän mennessä, ja tulisiko Suomen varustautua ja olisiko pitänyt varustautua jo aikaisemmin erilaisiin uhkakuviin?

Tällä kaudella on käsitelty sote, ja nyt tulee Nato, ja molemmissa saan olla mukana. Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käsiteltiin laittomasti maassa oleskelevien terveyspalvelut. Oli hämmäntävää, että uhkakuvia, joita meille kerrottiin, ei otettu todesta. Sisäministeriö totesi muun muassa, että sen esityksen vaikutuksia kokonaisturvallisuuteen ei voitu poissulkea. Väestön toimintakyky ja palvelut ovat yksi yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa mainituista elintärkeistä toiminnoista. Myös suojelupoliisin mukaan sen esityksen mahdollisena riskinä saattoi olla, että se voisi lisätä Suomen houkuttelevuutta maana, jonne sotaterrorismirikoksiin lähtöalueella syyllistyneet hakeutuvat päästäkseen terveyspalvelujen piiriin. Lisäksi myös HUS lausui ja varoitti niistä vaaroista, mitä voi tämän lakiesityksen mukana tulla. Toivoisinkin, että olisimme kaukaa viisaita ja varustautuisimme ja varmistaisimme selustamme myös näissä asioissa. Voi tuntua pienelle esitykselle, mutta voi olla kauaskantoisia seurauksia. Kuka tietää, mitä itärajalta tulee, kuinka paljon meidän terveyspalveluja käytetään ja onko laki sellainen, että se ennaltaehkäisee myös terrorismia.

Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri: Kysyisin, miten näette lainsäädännön muutostarpeet liittyen terrorismin ennaltaehkäisyyn, koska Nato sitä tekee ja varmasti myös meiltä edellyttää. Onko Suomen lainsäädännössä paljon tiukennettavaa, kiristettävää liittyen esimerkiksi terrorismin torjuntaan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Haaviston aikataulun mukaan nyt sitten vastaus tähän kysymykseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

14.56 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti edustaja Juvo-
sen kysymyksiin.

Ensin näistä määrärahoista: Nato edellyttää kahden prosentin osuutta bkt:stä, ja sen Suo-
mi täyttää. Mitään muita päätöksiä Naton puolesta ei ole, mutta tietenkin voi ajatella niin,
että jos turvallisuustilanne Euroopassa heikkenee, jos Venäjän hyökkäys Ukrainaan jat-
kuu, Ukraina joutuu puolustautumaan, tästä tietysti meillekin kertyy kustannuksia. Olem-
me nyt lähes miljardilla eurolla tukeneet Ukrainaa hyvästä syystä tässä taistelussa, ja mi-
käli tämä kehitys jatkuu, sota jatkuu, varmasti tulemme pysymään Ukrainan tukena niin
pitkään kuin tarvitaan.

Kysytte myöskin terrorismista. Hyvin paljon terrorismin torjunnassa on kysymys esi-
merkiksi tietojenvaihdosta viranomaisten kesken, ei vain sotilasviranomaisten vaan myös-
kin siviiliviranomaisten kesken, ja tämä tietysti Natossa on keskeisessä roolissa. EU:n tur-
valauseketta, 42.7:ään on käytetty muun muassa silloin, kun Pariisissa oli näitä terroris-
ti-iskuja, ja silloin korvasimme Libanonissa joitakin ranskalaisia joukkoja suomalaisilla,
jotta Ranska sai vapautettua omaa kapasiteettiaan terrorismin torjuntaan. Eli tämäntyyppi-
siä mekanismeja varmaan terrorismin torjunnassa voidaan myöskin käyttää. Mutta pitäisin
tätä tietojenvaihtoa kaikkein tärkeimpänä elementtinä tässä terrorismin torjumisessa.

Ja täytyy huomata, että nämä uudet uhat — terrorismiuhat, hybridiuhat, kyberuhat ja
muut — tulevat kaikki tällaisten vanhojen uhkien päälle. Vanhat uhat eivät ole poistuneet,
vanhat sotilaalliset uhat, mutta uusia uhkia on tullut siihen päälle, ja kaikkiin niihin myös-
kin Nato on osa vastausta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

14.58 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Kun olemme tarpeeksi nähneet, mikä on
sanojen ja tekojen, luottamuksen ja epäluottamuksen tai sivistyksen ja sivistymättömyy-
den ero, olemme valmiit toimimaan yhdessä ja yhteisesti. Olemme käyneet myös isän-
maan kannalta hyviä ja välttämättömiä keskusteluja eduskunnan eri valiokuntien kanssa.
Työtä on tehty yli hallitus—oppositio-rajojen. Suomen turvallisuus on yhteinen asiamme.
Riittävä pohjatyö on nyt tehty, ja voimme tehdä ratkaisevat päätökset. Ja mikä tärkeintä,
Nato-päätöksen takana on suomalaisen enemmistön vahva tuki.

On tullut siis aika hyväksyä hallituksen esitys eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuk-
sen voimaansaattamiseksi. Suurien ratkaisujen keskellä suomalainen kansa yhtenäistyy,
niin nytkin. Suomesta tulee Nato-valtio, mutta mitään fanfaareja emme tarvitse. Meidän
tahtomme on elää rauhassa ilman uhoa tai uhkaa lapsiemme turvallisuutta turvaten ja inhi-
millisempää maailmaa rakentaen. Me emme siis kalistele muskeleilla, mutta varaudumme
ennakollisesti ja olemme kaikissa tilanteissa valmiina varmistamaan Suomen turvallisuu-
den. Vastaamme jatkossakin lähtökohtaisesti itse alueemme, itsenäisyytemme ja vapau-
temme sotilaallisesta puolustamisesta. Naton jäsenenä saamme kuitenkin tarvittaessa
avuksemme apua, joka on yhdessä liittolaistemme kanssa suunniteltu ja harjoiteltu. Suomi
tunnetaan vastuunsa kantavana ja velvoitteensa hoitavana maana, toimimmepa me maam-
me rajojen sisäpuolella tai maailmalla. Tällä linjalla pärjäämme pitkälle myös Naton jäse-
nenä sekä poliittisesti että sotilaallisesti.

Suomi on ollut poliittisesti liittoutunut jo pitkään Euroopan unionin myötä. Sotilaallista
liittoutumista, sen viimeistä askelta kumppanuudesta jäsenhakemukseen, olemme vältel-
leet. Siihen on ollut ymmärrettävät syyt. Ukrainan sodan myötä emme enää voi luottaa sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

hen, että Venäjän suurvaltapolitiikassa sana pitää ja sopimukset ovat sopimuksia. Liitymme Natoon, jotta meillä olisi rauha ja maksimaalinen puolustuksellinen selkänöja. Tiemme on siis tämä, ja teemme turvallisuutemme kannalta parhaan mahdollisen ratkaisun.

Puhemies! Tässä tilanteessa on myös ripaus surumielisyyttä. Sen surumielisyyden tekee se, että Ukrainan kansan kärsimykset ja Venäjän moukaroimat sotavoimat saivat ymmärtämään, että maailmassa on edelleen silmitöntä pahuutta, pullistelevaa johtajuutta ja etupiirimaailmassa makailevaa suurvaltaromantiikkaa, jolla ei ole rajoja, ei kunnioitusta, ei totuutta, ei luottamusta, ei sivistystä. Jäljellä on lopulta vain savuavat rauniot.

Puhemies! Suomi toimii vakaasti ja harkiten. Olemme rauhaa rakastava maa, joka toimii demokratian ja vapauden periaatteilla. Arvostamme yhteistyötä, kestäviä kumppanuuksia ja yhteisiä arvoja. Kunnioitamme historiaa, elämme nykyhetkessä ja ennakoimme tulevaisuutta. Vaikka Nato tarkoittaa kollektiivista turvaa, emme voi puolustuksen ja puolustustahtomme osalta pudottaa hanskoja. Jatkossakin suurin tehtävämme on varjella omaa maatamme. Se on tehtävämme nyt, ja se on tehtävämme aina.

Puhemies! Sekin on hyvä muistaa, että maailman myrskyjen keskellä meillä on yhteiskunta, josta voimme olla ylpeitä ja kiitollisia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kinnunen Mikko, olkaa hyvä.

15.02 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Isänmaamme itsenäisyys ja vapaus eivät ole itsestäänselvyys, sen historia opettaa meille. Siksi historiaa on hyvä opiskella koulussa: jos ei tunne menneisyyttä, ei ymmärrä tätä päivää, eikä osaa hahmottaa myöskään tulevaa. Päätämme huomenna täällä eduskunnassa puolustusliitto Natoon liittymisestä.

Kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, moni sodanajan lapsi muisteli talvisotaa. Muistot palasivat kipeinä mielen pohjilta. ”Pannaan kädet ristiin, että sota ei tule tänne”, äitini totesi. ”Tuleeko sota Suomeen”, moni lapsi kyseli. Lasten kanssa on hyvä puhua sodasta ja rauhasta.

Ukraina taistelee sen puolesta, että se saa itse päättää omista asioistaan ja rakentaa maataan kansan tahtomaan suuntaan. Tuota sotaa on käyty jo vuosi, jokainen päivä on murheellinen. Kaikki päivät ovat tuottaneet valtavaa tuhoa ja murhetta. Moni nuori elämä on päättynyt inhimillisesti ajatellen aivan liian varhain. Niihin kärsimyksiin ja uhrauksiin verrattuna, joita Ukrainan kansa on kokenut ja tehnyt, me elämme juuri nyt yltäkylläisyydessä. Olemmeko hyvinvoinnin keskellä tyytyväisiä?

On moraalisesti oikein ja suorastaan velvollisuutemme auttaa kaikin mahdollisin keinoin Ukrainaa sen ponnisteluissa säilyttää maansa itsenäisyys. Niin kuin te tahdotte ihmisten tekevän teille, niin tehkää te heille. Loppujen lopuksi Ukraina sotii myös meidän puolestamme. Autamme Ukrainaa ja pidämme samalla huolen omasta puolustuksestamme.

Arvoisa puhemies! Meidän kansanedustajien arvokas tehtävä on huolehtia suomalaisten turvallisuudesta. Suomi hakee nyt puolustusliiton jäsenyyttä, jotta emme jäisi yksin ja ennen kaikkea, että tänne ei kukaan hyökkäisi. Samalla sitoudumme puolustamaan liittolaisiamme, jos heidän kimppuunsa hyökkättäisiin.

Nato on puolustuksellinen ratkaisu, kuten ministeri Kaikkonen täällä tänään totesi. Puolustamme edelleen omaa maatamme. Pidetään huolta maanpuolustustahdosta, joka on maailman korkeimpia. Mistä se johtuu? Suomalaiset kokevat maamme puolustamisen arvoiseksi. Pidetään kansa edelleen yhtenäisenä, pidetään kaikki mukana, huolehditaan hei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

koimmista, ei revitä, eikä aseteta ihmisiä vastakkain, vaan rakennetaan luottamusta ja sovintoa. Huolehditaan edelleen siitä, että alueellinen puolustaminen onnistuu. Koulutetaan reserviläisiä riittävästi, kehitetään varusmiespalvelusta ajan tarpeiden mukaan, huolehditaan, että kantahenkilökunta jaksaa työssään, huolehditaan Puolustusvoimien riittävästä rahoituksesta, tuetaan riittävällä tavalla myös vapaaehtoista maanpuolustustyötä.

Arvoisa puhemies! Jos haluat rauhaa, sinun täytyy valmistautua sotaan. Vahvat puolustusvoimat on meillä siksi, että meillä on rauha, ettei tule sotaa, ettei tänne kannata hyökätä. Turvallisuusympäristömme on muuttunut merkittävästi. Onneksi puolustusliittoon liittymisellä on vahva kansakunnan tuki.

On ollut viisasta, että tällä kaudella puolustukseen on panostettu merkittävästi. Monitoimihävittäjien hankinta oli tärkeä päätös. Puolustuskyvyn kehittäminen on pitkäjänteistä työtä. Esimerkiksi majurin tasoisen upseerin kouluttamiseen menee 15—20 vuotta. Organisaation rakentaminen tyhjästä on vielä hitaampaa, sen ovat Ruotsi ja monet Euroopan maat saaneet viime aikoina todeta.

Arvoisa puhemies! Mitä olisi tapahtunut, jos Kiova olisi vallattu? Mikä olisi silloin ollut Suomen tilanne? Suomi on tehnyt oikein säilyttäessään yleisen asevelvollisuuden. Se on ollut varautumista pahimpaan. Maamme puolustaminen on myös puolustusliiton jäsenenä ensisijaisesti meidän oma tehtävämme. Maamme varautuu kokonaisuutena, kun huolehdimme maamme huoltovarmuudesta ja omavaraisuudesta, energian ja ruuan kotimaisesta tuotannosta ja pohjoismaisesta yhteistyöstä niihin liittyen. Varautuminen kattaa koko yhteiskunnan.

Arvoisa puhemies! Viemme puolustusliittoon kokonaisturvallisuuden ajatuksen. Toivon mukaan voimme viedä sen yhtä matkaa Ruotsin kanssa, se olisi Pohjolan yhteisen puolustussuunnittelun ja myöskin Naton arvovallan kannalta merkittävä asia. Tuomme Natoon koko Pohjolan varautumisen ajatuksen. Yhteiskunnan kriisinsietokyvyn kannalta hajautettu tuotanto ja energian ja elintarvikkeiden varastointi on elintärkeää. Vaikka keskitetty tuotanto saattaa olla laskennallisesti tehokasta ja taloudellista, sen kyky sietää häiriöitä on huomattavasti heikompi kuin hajautetussa tuotannossa.

Arvoisa puhemies! Pidetään Suomi sivistysmaana, joka edistää kaikessa rauhaa ja demokratiaa. Tarvitsemme koko maata ja kaikkia sen ihmisiä, olemme kaikki maan puolustajia. Yhtenäinen isänmaa on vahva.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Soinikoski, olkaa hyvä.

15.09 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Pohjois-Atlantin puolustusliitto perustettiin aikoinaan tuomaan vakautta ja turvaa toisen maailmansodan raunioille. Maailma on noista ajoista muuttunut, mutta Naton tehtävä on pysynyt samana. Sen päätehtävä on edelleen suojella demokratiaa, yksilönvapauksia ja oikeusvaltioperiaatetta. Suojellakseen näitä arvoja liiton jäsenmaat ovat sitoutuneet huolehtimaan toistensa turvallisuudesta ja poliittisesta vapaudesta kaikissa tilanteissa. Ensisijaisena tavoitteena on aina kiistojen rauhanomainen ratkaisu.

Tähän puolustusliittoon Suomi yhdessä Ruotsin kanssa sopii hyvin. Maat ovat jo pitkään tehneet hyvää ja rakentavaa yhteistyötä liiton kanssa ja täyttävät jäsenkriteerit erinomaisesti. Tästä osoituksena on se, että lähes kaikki nykyiset Nato-jäsenmaat ovat jo ratifioineet Suomen ja Ruotsin jäsenhakemukset. Kyse on edelleen poikkeuksellisen nopeasta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

ratifiointiaikataulusta, sillä esimerkiksi Baltian maiden jäsenyyssprosessi kesti lähes kaksi vuotta niiden alkamisesta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys Nato-sopimuksen hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta on yksi askel eteenpäin, askel kohti Suomen Nato-jäsenyyttä. Se osoittaa muille jäsenmaille, että haluamme mukaan puolustusliittoon mahdollisimman nopeasti. Samalla se lähettää Unkarille ja Turkille vahvan viestin siitä, että me olemme valmiita ja sitoutuneita yhteiseen puolustusliittoon heidän kanssaan.

Nato-jäsenyys ei muuta turvallisuutemme perustusta. Jatkossakin tarvitsemme vahvaa omaa puolustusta ja korkeaa maanpuolustustahtoa. Myös panostukset sisäiseen turvallisuuteen ja yhtenäisyyteen ovat olennaisia, sillä yhtenäinen kansakunta on paras puolustus kriisitilanteissa ja ulkoista uhkaa vastaan. Kokonaisturvallisuus on yhteinen asia.

Nato-jäsenyys yhdessä EU-jäsenyyden kanssa vahvistaa suomalaisten turvallisuutta. Ne molemmat lisäävät kansainvälisen yhteisön sääntöperusteisuutta ja monenkeskeisyyttä, joilla ehkäistään vallan kasaantumista harvoille. Rauhaa ja demokratiaa on puolustettava yhdessä. Historia on osoittanut, että kansainvälisessä politiikassa häviävät ne, jotka jäävät yksin. Tämä korostuu entisestään nykyisen globalisaation aikakaudella. Siksi Nato- ja EU-jäsenyydet tulevat olemaan suomalaisen turvallisuuden kivijalkoja myös jatkossa.

Arvoisa puhemies! Suomen nopeaa ratifiointiprosessia selittää osaltaan hyvä kansainvälinen maineemme. Meillä on vahvaa osaamista rauhankäytännöistä, tasa-arvon edistämisestä ja kyberturvallisuudesta sekä vahvaa arktista osaamista. Lisäksi meillä on väestöön suhteutettuna suuri sotilasreservi ja kokemusta kriisinhallinnasta sekä kriisinsietokyvystä. Kaikki tämä osaaminen hyödyttää myös Natoa ja vahvistaa siten koko puolustusliittoa. Nato-jäsenyyttä ei pidä nähdä nollasummapelinä vaan liittona, joka hyödyttää kaikkia liiton jäsenmaita. Suomen Nato-jäsenyys vahvistaa koko Euroopan turvallisuutta. Itämeren alueen ja arktisen alueen turvallisuuden takia on hyvä asia, että Suomi ja Ruotsi käynnistivät jäsenhakuprosessin yhtä aikaa. Yhtenäinen Pohjola on turvallinen Pohjola.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

15.13 Johannes Koskinen sd: Herra puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan mietintö muodostaa hyvän pohjan Nato-jäsenyyden käsittelylle. Täällä on hyvät argumentit jo moneen kertaan tuotu esiin. Tyydyn vain muutamaa huomioon koskien budjettivaikutuksia, sitten Naton päätöksentekomenettelyä ja sitten ajankohtaisia kysymyksiä aikatauluista.

Valtiovarainvaliokunta käsitteli vaikutusta puolustusbudjettiin. Natossa ovat voimassa edelleen liiton jäsenille asetettu yleinen kansallisen puolustusbudjetin koko, kaksi prosenttia bkt:stä, ja sen kohdistuminen, eli vähintään 20 prosenttia puolustusbudjetista tulisi kohdistaa uuden materiaalin hankintaan — nämä tavoitteet. Monitoimihävittäjien hankinta nostaa Suomen puolustusbudjetin koon yli asetetun kahden prosentin tavoitteen vuoteen 25 saakka, mutta sen jälkeen bkt-osuus laskee arviolta 1,5—1,7 prosenttiin nykyisten pitkän aikavälin suunnitelmien mukaan. Tässä on ehditty jo tehdä lisäsuunnitelmia ja hankintaohjelmia liittyen Venäjän hyökkäyssotaan, ja varmaan ollaan lähempänä tuota kahden prosentin lukua, mutta silti ei pitäisi tässä vaalien allakaan lähteä kilpailemaan kasvavin luvuin siitä, kuinka isoon prosenttiosuuteen Suomella tulevana aikoina on varaa. Meillä on hyvin vakaasti siellä 1,4 prosentin paikkeilla tuo bkt-osuus ennen hävittäjähan- kintoja. Materiaalihankintojen osuus puolustusbudjetista on jo perinteisesti ollut Suomessa huomattavasti vaadittua 20:tä prosenttia suurempi, ja se osaltaan perustuu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

asevelvollisuusarmeijan halpuuteen, että on ollut mahdollista vuosikymmenten mittaan satsata enemmän välttämättömän puolustusmateriaalin ja sotilasteknologian hankintoihin.

Valiokunta piti tärkeänä, että jäsenyyden myötä puolustusmenot lasketaan nykyistä kattavamman Nato-laskukaavan mukaisesti. Tällöin puolustusmenoihin otetaan mukaan puolustusministeriön hallinnonalan lisäksi sotilaallisen kriisinhallinnan, Rajavartiolaitoksen sotilaallisen maanpuolustuksen ja rajojen valvonnan kulut sekä sotilas- ja siviilieläkkeet. Tärkeää on myös, että laskentamallia tai kansallista budjetoitua kehitetään jatkossa siten, että kaikki Nato-jäsenyyden aiheuttamat kustannukset eri hallinnonaloilta voidaan lukea mukaan tähän kahden prosentin tavoitteeseen kansainvälisiä vertailuja tehtäessä. Monet jäsenvaltiot eivät saavuta asetettua kahden prosentin tavoitetta tällä hetkellä, ja pikkuhiljaa nyt kuluneen vuoden kokemusten perusteella ne ovat nousemassa.

Valtiovarainvaliokunta katsoi, että arvioitaessa kahden prosentin tavoitteen saavuttamista, etenkin suurten strategisten hankintojen päättyessä, on esiin tuotava Suomen kustannustehokas asevelvollisuusjärjestelmä ja siitä muodostuvan laajan reservin käyttö verrattuna palkka-armeijasta aiheutuviin menoihin.

Tällä hetkellä ajankohtainen kysymys siitä, missä tahdissa Suomi ja Ruotsi pääsevät Naton jäseniksi, on hyvin kriittinen sen takia, että Natossa on käynnistynyt uuden strategisen konseptin pohjalta konkreettinen puolustussuunnittelu koko liittokunnan aluetta koskien. On tärkeää, että Suomi ja Ruotsi täydellä painolla pääsevät mukaan siihen prosessiin. Siinä on toisaalta hyvin suuri vaikutus siihen, miten meidän turvallisuusasemamme täällä pohjoisessa kehittyy, miten parhaiten niin omaa kuin sitten yhteistä Naton puolustusta vahvistetaan. Se on ehkä se syy, minkä takia Ruotsissa on oltu niin huolestuneita myös jäsenyyden eriaikaisuudesta, että he pelkäävät juuri puolustussuunnitteluun vaikuttamisen hankaloituvan, jos tuo jäsenyys viipyy kovin pitkälle. Meillä on siis tämäkin syy siihen, että mahdollisimman tehokkaasti saataisiin nämä jäljelle jäävät kaksi ratifiointia.

Tukikohtien haikailu tässä vaiheessa on kovin ennen aikaista. Tärkeintähän sotilasliitossa on se, että tukikohdat ja muut toiminnot sijoitetaan puhtaasti puolustuksellisten tekijöiden perusteella, jotta kokonaispuolustuksemme liittokuntana vahvistuu. Siinä sitten on toissijaista se, minkä maan alueelle mikin toiminto sijoittuu.

Tuosta Naton päätöksenteosta on esitetty huolta, kun Washingtonin sopimuksessahan on hyvin vähän mainintoja siitä, miten tällainen iso kansainvälinen järjestö toimii, kun se vaikenee pitkälti päätöksentekomenettelystään. Konsensus on syntynyt käytännön kautta — se yleinen konsensusperiaate, miten sitä Natossa tulkitaan. Kuten hyvin tiedetään, tämä ei tarkoita yksimielisyyttä. Äänestyksiä ei järjestetä kuin uusia jäseniä valittaessa. Professori Martti Koskenniemen mukaan yleensä konsensus toimii niin sanotun hiljaisuusmenettelyn mukaisesti: esitys, jonka pääsihteeri tai jäsenvaltio lähettää jäsenvaltioille, tulee hyväksytyksi, jollei sitä ole tietyn, usein lyhyehkön, määräajan kuluessa vastustettu. Menettelyä sovelletaan kaikissa järjestön elimissä alkaen Pohjois-Atlantin neuvostosta ja sotilaskomiteasta niihin satoihin työryhmiin, jotka toimivat näiden alaisuudessa. Mikäli jokin jäsenvaltio vastustaa ehdotusta, voidaan asiasta ryhtyä neuvottelemaan tai se voidaan siirtää ylemmän elimen ratkaistavaksi. Tämän menettelyn on sanottu takaavan, että järjestö pysyy jäsenmaidensa kontrollissa.

Tämä tarkoittaa myös sitä, että jäsenmaana Suomi voi pitkälti vaikuttaa siihen, minkälaisiin toimintoihin lähtee mukaan. Toisaalta Naton osalta se merkitsee sitä, että on joustavuutta siinä, minkälaisia tehtäviä se ottaa kontolleen ja mihinkä kaikkeen se osallistuu. Tällaisen menettelytavan avulla voidaan edetä myös yksittäiselle jäsenmaalle hankalissa tilan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

teissa, mikäli tietyn päätöksen avoin vastustaminen tulisi tälle liian kalliiksi. Tästä on näitä esimerkkejä: Ranskan jättäytyminen ulos Naton sotilaallisesta suunnittelusta ja sitten nämä Balkanin eri vaiheiden sotatoimiin liittyneet päätöksenteot, joissa merkittävä osa jäsenvaltioista jäi ulkopuolelle niissäkin asioissa, joissa Nato teki periaatepäätöksiä sotilaallisista toimista. Tämä periaate mahdollisti myös Naton pommitukset Serbiassa keväällä 99, vaikka niitä vastusti käytännössä merkittävä osa jäsenmaista, esimerkiksi lähes Kreikan koko väestö. Vain kahdeksan Naton 28:sta jäsenestä osallistui Libyassa pommituksiin keväällä 2011. Nämä esimerkit vain kuvaavat sitä, miten joustavaa se toiminta on ollut. Mutta sitten, kun tullaan tähän Naton ydintehtävään, [Puhemies koputtaa] oman alueen puolustamiseen, siellä Nato on osoittanut kiitettävää yksituumaisuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

15.20 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa herra puhemies! Kohta vuoden kestänyt prosessi Suomen liittymiseksi osaksi Pohjois-Atlantin puolustusliittoa alkaa olla loppumetreillä. Kulunut vuosi on ollut jäsenyyteen valmistautumisen aikaa niin täällä Suomessa kuin muissa jäsenmaissa. Kaikki muut jäsenmaat ovat jo toivottaneet Suomen lämpimästi tervetulleeksi Natoon paitsi Unkari ja Turkki. Suomi ja Ruotsi ovat kulkeneet tasajalkaa matkallaan puolustusliiton jäseniksi. Maat ovat olleet varsin toivottuja uusia jäsenmaita johtuen siitä, että liittouma vahvistuu näiden maiden liittymisen myötä. Suomen ja Ruotsin liittymisen myötä Nato voimistuu monella tavalla.

Suomi on jo ennen jäsenhakemuksen jättämistä panostanut maanpuolustukseen ja läpi vuosikymmenien säilyttänyt yleiseen asevelvollisuuteen perustuvan kansallisen armeijan. Vaikka varsinkin Neuvostoliiton romahtamisen jälkeen oli aikoja, jolloin itänaapurin ikaikainen vaara näytti jopa kadonneen, ei lähdetty puolustuskykyä riisuvalla tielle. Suomi on rakentanut kuluneen 30 vuoden aikana läheisen yhteistyön Ruotsin kanssa. EU-jäsenyys on tuonut oman turvallisuuspoliittisen viitekehyksen, ja jo vuodesta 1994 lähtien Suomi on ollut Naton rauhankumppani. Lähtökohta on ollut ja on edelleen, että Suomi ja sen armeija puolustavat ensisijaisesti itse omaa maaperäänsä. Suomi huolehtii edelleen myös omasta rajavalvonnastaan. Tämä asia ei muutu miksikään Nato-jäsenyyden myötä.

Puolustusvoimien kalustoa on niin ikään päivitetty, mistä viimeisin iso askel otettiin ennen Ukrainan sodan syttymistä, kun eduskunta siunasi uusien hävittäjien hankinnan. Yhtenä Nato-kriteerinä on, että jäsenmaa käyttää kaksi prosenttia bruttokansantuotteestaan puolustusmenoihin, ja Suomi täyttää jo tämän kriteerin.

Suurin Nato-jäsenyyden hyöty tulee sen pidäkevaikutuksesta. Kun Suomi on osa Nato-maiden joukkoa, Suomeen mahdollisesti kohdistuva hyökkäys on hyökkäys koko Nato-koalitiota kohtaan. Ainakin tähän asti se on toiminut, ja siksi Nato-jäsenyys on koettu hyödylliseksi.

Arvoisa puhemies! Demokratiaan kuuluu, että käydään keskustelua ja esitetään erilaisia mielipiteitä. Jonkun mielestä puolustukseen on käytetty ja käytetään edelleen liian paljon rahaa, ja ollaan sitä mieltä, että olisi niille tärkeämpiäkin kohteita. Näiltä ihmisiltä haluan kysyä: mikä on riittävä hinta maamme itsemääräämisoikeudesta? Jos Suomessa olisi aikoinaan kuunneltu puolustusmenoja alas ajavia päättäjiä, olisimme tällä hetkellä samassa tilanteessa, samassa hankalassa tilanteessa, missä Ruotsissa ollaan. Kun oma kansallinen armeija on kertaalleen ajettu alas ja ollaan palkka-armeijan varassa, on hankala ajaa ylös suurempaa henkilövahvuutta, kun turvallisuusympäristö muuttuu dramaattisesti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Missään tapauksessa ei ole järkevää asettaa vastakkain esimerkiksi vanhustenhoitoa ja puolustukseen käytettäviä määrärahoja. Jos Suomi joutuisi maahan tunkeutumisen kohteeksi heikosti valmistautuneena, ei se hyödyttäisi hyvää hoivaa saavia vanhuksiamme lainkaan.

Kyllä koko kansan hyvinvointi lähtee vahvan puolustuksen tuomasta perusturvallisuudesta, joka vaatii oikeita puolustukseen tehtäviä päätöksiä aina siinä ajassa, missä kulloinkin eletään, sekä johdonmukaista rahallista panostusta kalustoon ja henkilöstöresursseihin. Ennen kaikkea maalla ja sen johdolla täytyy olla selkeä tahtotila pitää tilanne omissa näpeissä, ei ajelehtia virran vietävänä eikä varsinkaan pistää päätä pensaaseen. Ikivanha sanonta ”jos haluat rauhaa, valmistaudu sotaan” pitää edelleen paikkansa myös tässä maailmanajassa.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää maamme ylintä johtoa sekä teitä edustajakollegoita riipeästi mutta huolellisesti edenneestä Nato-prosessista ja päättäväisyydestä vahvistaa maamme turvallisuutta. Kannatan Nato-sopimuksen hyväksymistä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

15.25 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Myös minä kannatan Nato-sopimuksen ratifiointia.

Ensimmäinen eduskuntakauteni oli vuosina 91—95. Sillä kaudella Neuvostoliitto luhistui. Koimme, että kylmä sota oli päättynyt. Suomi haki EU:n jäsenyyttä ja pääsi EU:n jäseneksi. Ensimmäisessä eduskunnassani olin päättämässä siitä, että Suomi liittyi EU:hun, ja mukana sitä päätöstä tekemässä olivat ainakin edustajat Kankaanniemi, Gustafsson, Tuomioja, Zyskiewicz, Biaudet ja Haavisto. Silloin olimme optimisteja siitä, että kylmän sodan päättyminen tarkoittaa pysyvän rauhan ja yhteiskunnan rauhanomaisen rakentamisen, kansainvälisten suhteiden rauhanomaisen rakentamisen, aikaa. No, Venäjän nykyinen presidentti, Putin, on romuttanut tämän optimismin, ja pidän Suomelle oikeana valintana liittyä Natoon.

Mutta on tärkeää toimia johdonmukaisesti sen pohjalta, mitä ministerit Haavisto ja Kaikkonenkin korostivat, että Natoon liittyminen on puolustuksellinen, ei hyökkäyksellinen toimi. Ministerit tässä jo puhuivat siitä, että Suomi ei ole muuttamassa ydinaseita koskevaa lainsäädäntöä. Minusta tämä on tärkeää, koska jos haluaisimme antaa sen vaikutelman, että Nato-jäsenyys on hyökkäyksellinen, niin silloinhan tehokkainta olisi yrittää saada ydinaseita Suomen maaperälle. Tätä mielestäni ei todellakaan pidä tehdä, enkä itse asiassa usko kenenkään Suomessa sitä haluavan, enkä itse asiassa usko kyllä myöskään, että kukaan ydinaseista haluaisi Suomelle ydinaseita tyrkyttää, aivan kuten ministerit totesivat.

Ja viimeisenä asiana, arvoisa puhemies, haluaisin nostaa ulkoasiainvaliokunnan mietinnöstä esille sen, mitä valiokunta toteaa eduskunnan ja ulkoasiain- ja puolustusvaliokuntien pitämisestä informoituna Nato-päätöksenteosta. Mielestäni se linjaus, minkä teimme liittyessämme Euroopan unionin jäseneksi — että eduskunnan pitää olla informoitu ja että pitää saada ottaa kantaa, mitä EU-asioissa tapahtuu, suuren valiokunnan kautta — on hyvä esimerkki myöskin Nato-jäsenyyden ajalle, vaikka tietysti ne valiokunnat, jotka näitä Nato-asioita tulevat käsittelemään eduskunnassa, ovat ulkoasiainvaliokunta ja puolustusvaliokunta, niin että silloin kyseessä ei ole suuri valiokunta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.28 **Katja Hänninen vas:** Arvoisa puhemies! Viime perjantaina tuli kuluneeksi vuosi siitä, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Vuoden aikana Ukrainan sodan kauhut ja Venäjän sotilaiden raakalaismainen käyttäytyminen siviilejä kohtaan ovat herättäneet huolta ja pelkoa meissä kaikissa. On ollut sydäntä raastavaa nähdä, millaisiin hirmutekoihin Venäjä on Ukrainassa kyennyt. Suomen onkin todella tärkeää jatkaa aktiivisesti Ukrainan ja ukrainalaisten tukemista ja auttamista. Sodan pitkittyessä ukrainalaiset tarvitsevat apuamme yhä enemmän. Suomen ja EU:n on myös tehtävä kaikkensa, jotta Venäjä lopettaa hyökkäyksensä ja Ukrainaan saadaan oikeudenmukainen rauha.

Arvoisa puhemies! On tosiasia, että myös meidän turvallisuustilanteemme tai ainakin meidän turvallisuudentunteemme on radikaalisti muuttunut. Tärkeintä onkin taata Suomen ja suomalaisten turvallisuus. Me kansanedustajat olemme kukin tehneet päätöksemme tässä haasteellisessa ja epävarmassa tilanteessa siitä, pitäisikö Suomen liittyä Natoon vai ei. Täysin riskitöntä tai helppoa ratkaisua tähän muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen ei ole ollut tarjolla. Kun me viime keväänä käsitelimme tässä salissa Suomen Nato-jäsenyyttä, äänestin silloin liittymistä vastaan, ja päätökseni on edelleen sama. Näin ja näen yhä Suomen liittymisessä Natoon enemmän riskejä kuin hyötyjä.

Tämän menneen vuoden aikana olemmekin saaneet huomata, ettei Suomen liittyminen Natoon ole sujunut ongelmitta. Turkki ja Unkari eivät ole ratifioineet Suomen ja Ruotsin jäsenyyttä, eikä kukaan varmasti tiedä, koska se tapahtuu. Turkki on tehnyt Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksistä poliittisia pelinappuloita, joilla se pyrkii saamaan itselleen lisää poliittista liikkumatilaa. Tällaisessa välitilassa oleminen ei ole hyväksi meidän turvallisuudellemme.

Turkin Nato-peli on luonut myös Suomelle painetta joustaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkansa ytimestä, eli ihmisoikeusperustaisuudesta ja oikeusvaltioperiaatteesta. Mielestäni on äärimmäisen tärkeää, että Suomen Nato-prosessi on sellainen, että se kestää myöhempääkin tarkastelua emmekä myy periaatteitamme heti kättelyssä oikeusvaltiota rikkovan Unkarin tai laitonta hyökkäyssotaa käyvän Turkin edessä. Siksi meidän on myös pidettävä huolta siitä, että Nato-jäsenyys ei kavenna Suomen ulkopoliittista liikkumatilaa. Siksi meidän ei tule edelleenkään viedä puolustustarvikkeita tai aseita Turkkiin. Siksi meidän ei tule hyssyttellä sanojamme Turkin edessä, vaan puolustaa ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta selkä suorana. Ihmisoikeuksia ei edistetä valikoiden, vaan aina johdonmukaisesti.

Arvoisa puhemies! Suomen Nato-jäsenyyteen tulee suhtautua vakavasti ja harkiten, sillä se on todella suuri muutos turvallisuuspolitiikassamme. Itse olen pitänyt tärkeänä, että teemme kaikki päätökset maltillisesti emmekä sorru paniikkiratkaisuihin. Nato-prosessia on kuitenkin leimannut melkoinen kiire, ja viimeisin käänne tästä kiireestä nähdään siinä, että eduskunta nyt hyväksyy etukäteen tämän hallituksen Nato-esityksen, vaikka ratifiointiprosessi on vielä kesken. Mielestäni olisi ollut hyvä pitää kiinni aikataulusta, jossa Suomi hyväksyisi oman Nato-lainsäädäntönsä vasta Turkin ja Unkarin ratifiointien jälkeen. Kii-rehtimällä tätä päätöstä Suomi menettää omaa valtaansa liittymisaikataulun suhteen.

On myös tärkeää keskustella siitä, millaisen roolin Suomi tulee ottamaan Nato-jäsenenä. Pidän tärkeänä, että Suomen jäsenyys Natossa on puolustuksellinen eikä maahan oteta ydinaseita, pysyviä sotilastukikohtia tai pysyviä Nato-joukkoja. Suomen on jatkossakin oltava aktiivinen ydinaseriisunnan edistämisessä ja joukkotuhoaseiden leviämisen estämisessä. Suomen on myös allekirjoitettava ja ratifioitava YK:n ydinasekielto-sopimus. Näin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

aikoina ydinaseriisunta on tärkeämpää kuin koskaan. Naton sisällä Suomen on tehtävä tiivistä yhteistyötä erityisesti Pohjoismaiden kanssa eri jäsenmaiden ihmisoikeusongelmien esiin nostamiseksi ja ihmisoikeuksien puolustamiseksi, ydinaseriisunnan edistämiseksi sekä Pohjolan pitämiseksi ydinaseettomana alueena.

Arvoisa puhemies! Rauhantyölle on nyt tilausta Euroopassa ehkä enemmän kuin koskaan. On tärkeää, että Suomi ei unohda roolia rauhanrakentajana. Suomen tulee jatkaa laajaan turvallisuuskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin perustuvaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaansa ja toimia aktiivisena rauhanvälittäjänä ja aseidenriisunnan edistäjänä maailmalla.

Kannatan edustaja Mustajärven tekemiä lausumia ja lain hylkäysesitystä, mutta totean samalla myös sen, että minusta on hienoa tässä salissa se, että meillä kansaedustajat kunnioittavat toisten ajatuksia, mielipiteitä, näkemyseroja. Kuitenkin meille kaikille yhteistä on Suomen puolustaminen ja Suomen pitäminen ulkona konflikteista, sodasta. Rauhantyö on meidän kaikkien yhteinen tehtävä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Adlercreutz.

15.34 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Yhdyn täysin tähän edustaja Hännisen lopukaneettiin. On mielestäni itsestäänselvää ja hyvä asia, että tästäkin asiasta voi olla eri mieltä ja että sallitaan erilaisia mielipiteitä. Kannattaa muistaa, miten nopeasti mielipiteet tässäkin asiassa vaihtuivat. Presidentinvaaleissa vuonna 18 ainoastaan RKP:n edustaja oli Natoon liittymisen kannalla, nyt tätä asiaa tukee iso enemmistö. Siitä huolimatta asiasta voi olla monta mieltä ja kaikilla on oikeus omaan näkemykseensä tässä.

No, mikä tilanne on tällä hetkellä? Odotamme Unkarin ja Turkin ratifiointeja. Toivomme, että ne tapahtuvat Suomen ja Ruotsin osalta samaan aikaan, koska se helpottaisi samaan aikaan liittymistä, mikä on Naton toiminnan, Suomen turvallisuuspolitiikan, Naton puolustussuunnittelun näkökulmasta huomattavasti parempi asia kuin se, että se tapahtuisi eri aikaan. No, yhtä kaikki, meidän omat mahdollisuudet vaikuttaa tähän eivät ole olemattomat mutta kuitenkin rajalliset.

Samaan aikaan on selvää, että Natoon liittyessämme me emme luovu oikeusvaltioperiaatteestamme, me nimenomaan haluamme Natoon siksi, että pidämme sitä arvokkaana, pidämme sitä puolustamisen arvoisena ja haluamme vahvistaa puolustustamme koalition kautta, jotta voisimme säilyttää oikeusvaltion täällä jatkossakin. Siinä mielessä en ajattele, että tämä kaventaisi meidän ulkopoliittista liikkumavaraa vaan pikemminkin laajentaa sitä. Kun olemme Naton jäseniä, niin yksi uhkatekijä on poissa, ja se antaa luonnollisesti myöskin enemmän liikkumatilaa.

No, mitä tapahtuu liittymisen jälkeen? Minkälainen Suomi, Nato-Suomi, on? On ollut keskustelua pysyvistä Nato-tukikohdista. Natoon liittymisen jälkeen jokainen varuskunta on pysyvä Nato-tukikohta. Ne ovat osa Natoa, suomalaiset varusmiehet ovat käytännössä osa Naton joukkoja. Siinä mielessä keskustelu on ehkä hieman erikoinen. No, tuleeko tänne ulkomaalaisia, ikään kuin pysyviä joukkoja? Se on sitten toinen kysymys, ja historian merkit viittaavat siihen, että tuskinpa on näin. Näin ei ole tapahtunut uusissa Nato-maissa useaan vuosikymmeneen. Se tuskin on Natonkaan mielestä mielekästä. Suomen ja Ruotsin, ehkä etenkin Suomen, houkuttelevuus Naton näkökulmasta on nimenomaan se, että meillä on omat kyvykkyytemme. Meitä ei tarvitse normaalitiloissa tukea, mutta tietenkin kriisin sattuessa toivomme sitä ja tulemme sitä saamaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Toinen asia on tietenkin se, miten suhtaudumme... [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle — Jukka Gustafsson: Reippaat askeleet!]

Kyllä, kyllä. — ...puolustusmenojen tasoon. Tällä hetkellä olemme reippaasti kahden prosentin yläpuolella, mutta muutamassa vuodessa se uhkaa kääntyä alaspäin. Ja tässä julkisen talouden tilanteessa on tietenkin kaikilla puolueilla sitten syytä ottaa vakavasti ne puheet, joita tässäkin salissa nyt viime vuoden aikana on tehty. Eli pidetään se taso sen kahden prosentin yläpuolella — ei siksi, että se on Naton suositus, vaan siksi, että näemme nyt ihan toisella tavalla, mitä tarkoittaa se, kun on aseellisen hyökkäyksen kohteena, ja siksi kyvykkyyksistä on hyvä pitää kiinni.

Olemmeko olleet naiiveja tämän edessä? Varmaankin olemme olleet naiiveja. Ja ehkä etenkin näemme nyt, mitä se tarkoittaa turvallisuuspoliittisesta näkökulmasta, kun demokratiavajeeseen ei reagoida, kun sysätään demokratia-analyysit sivummalle ja ajatellaan, että yhteydenpitoa on kuitenkin hyvä pitää, kauppaa on hyvä käydä, keskinäisiä vuorovaikutussuhteita ja riippuvuussuhteita on järkevää rakentaa ilmeisestä demokratiavajeesta huolimatta. Kun näitä yhteyksiä rakentaa ja kun näitä siteitä vahvistaa demokratiavajeesta huolimatta, niin tulee luoneeksi itselleen myöskin turvallisuuspoliittisia haasteita, ja ne haasteet ovat lauenneet Euroopassa tämän vuoden aikana.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mykkänen, olkaa hyvä.

15.39 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Käsillä on tämän eduskunnan selvästi tärkein yksittäinen päätös, historiallinen päätös. Tarkastelen tässä lyhyesti kolmea seikkaa:

Ensinnäkin tietysti on se suuri kysymys, että onko Suomen Nato-jäsenyydellä enemmän turvallisuuttamme vahvistava puoli vai riskejä lisäävä puoli. Minusta asia on sillä tavalla, että tässä maassa on jo pitkään lähdetty siitä, että todellisen sotilaallisen kriisin yhteydessä Suomi toimisi yhteistyössä länsimaiden kanssa. Siihen on luotu monenlaisia järjestelyitä, ja on lähdetty siitä, että näin sotilaallisen kriisin oloissa toimitaan. Ennen Ukrainan sodan, Venäjän hyökkäyssodan alkamista ajateltiin siten, että nykytilan kannalta on parempi, että emme ikään kuin heiluta venettä julkistamalla tai virallistamalla rauhan oloissa tätä sotilaallista liittoutumista. No, se maailma on nyt mennyt, kuten kaikki tiedämme: ne jännitteet ovat ikään kuin purkautuneet ja maskit on otettu kasvoilta. Tässä tilanteessa on selvästi tärkeämpää pystyä valmistautumaan, harjoittelemaan, rakentamaan yhteispuolustus-suunnitelmat, virallistaa salarakkaus läntisen liittouman kanssa, tehdä Suomesta Naton virallinen jäsen — vaikka Venäjä siitä toki omia johtopäätöksiään tekee, mutta niin se on tehnyt jo tästä vastakkainasettelun kärjistymisestä ilmankin tätä seikkaa. Eli Nato-jäsenyys ehdottomasti vahvistaa Suomen turvallisuutta, ja on erittäin hyvä, että olemme nyt siinä pisteessä, että eduskunta on asiasta lopullisesti Suomen osalta päättämässä.

Toinen kysymys on sitten se, olisiko kuitenkin viisaampaa odottaa, jotta olisi todennäköisempää, että varmistamme, ettemme lipsahda Natoon ennen Ruotsin jäsenyyden toteutumista. Olemme toki kaikki yhtä mieltä siitä, että paras ratkaisu myös Suomelle olisi se, että Suomi ja Ruotsi samanaikaisesti tulevat Naton jäseniksi, ja meidän turvallisuuttamme vahvistaa se, että puolustus suunnittelua voidaan alusta lähtien tehdä niin, että Ruotsikin on Naton täysjäsen. Kuitenkin on otettava huomioon, että maailmassa tapahtuu tuntemattomia yllätyksiä. Kuinka moni olisi vuosi sitten nähnyt, että olemme tilanteessa, jossa ensin näkin sekä Suomi että Ruotsi ovat hakeneet Nato-jäsenyyttä? Ja jos joku uskalsi sen ajatella jo vuosi sitten, niin sitä, että olisimme vuoden päästä tässä tilanteessa, että kaksi Naton

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

jäsenmaata ylläpitää epävarmuutta uusien jäsenten liittymisestä, ei kukaan olisi etukäteen nähnyt. Myös seuraavan 12 kuukauden aikana voi tulla merkittäviä yllätyksiä. Asiat voivat mutkistua, ja tämä on minusta pääargumentti sille, että Suomen kannattaa omalta osaltaan tämä Nato-jäsenyyssopimus lopullisesti hyväksyä. Jos sitten asiat etenevät niin, että Suomi Naton jäseneksi tulee aikaisemmin kuin Ruotsi, niin se on kuitenkin parempi kuin minäkäänlaisen epävarmuuden ylläpitäminen, jossa emme olisi vielä täysjäseniä emmekä ehtisi sen mukaisia toimenpiteitä Suomen puolustuksessa yhdessä liittouman kanssa tehdä. Lopulta on myös Ruotsille parempi, että Suomi on mahdollisimman nopeasti Naton puolustus suunnittelussa aktiivisesti jo mukana, kun vaihtoehto on, että emme kumpikaan sitä olisi. Mutta tehdään tietysti kaikkemme, että molempien asia etenisi, ja ei tässä kannata vielä nuolaista ennen kuin tipahtaa toki myöskään Suomen jäsenyyden toteutumisen osalta.

Kolmas kysymys liittyy sitten siihen, tuleeko meidän tehdä jotain kansallisia varauksia Nato-jäsenyydellemme tässä vaiheessa. Täällä salissa on nyt tehty muutamia lausumaehdotuksia, jotka siihen viittaavat, ja meidän lähtökohtamme kokouksessa on se, että ei tule tehdä varauksia. Meidän tulee olla aktiivinen Naton jäsen, joka rakentaa Natolle vahvaa puolustusta tällä maailmankolkalla. Mitä tulee osaamiskeskukseen, tukikohtiin, johtoportaisiin, niin minun mielestäni Suomelle olisi etu, jos Suomeen perustettaisiin Naton osaamiskeskus. Puolustukseen liittyen se voisi olla arktiseen sodankäyntiin tai Itämeren merelliseen sodankäyntiin liittyvä tai johonkin muuhun asiaan. Meidän etumme on, että mahdollisimman moni Nato-maan upseeri saa henkilökohtaista kokemusta Suomessa työskentelystä, ja ennen kaikkea, että Suomi on ja se nähdään vahvana Naton luottotoimijana.

Kun me nyt Natoon liittymme, niin eiköhän oteta siitä jäsenyydestä hyöty irti eikä ikään kuin pyritä pysymään siinä eteisen lähettävillä, kun joka tapauksessa täysjäseniä ollaan. Toivomme, että tällä periaatteella lähdetään jäsenyyttä eduskunnan vahvalla selkänojalla toimeenpanemaan ja tehdään Suomen turvallisuutta mahdollisimman paljon edistäviä ratkaisuja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

15.45 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Meillä on toisessa käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä siihen liittyvä ulkoasiainvaliokunnan mietintö. Lyhyesti sanottuna kyse on Natosta. Liittymällä Pohjois-Atlantin sopimukseen Suomesta tulee liittokunnan jäsen.

Yksimielisessä mietinnössä valiokunta odotusten mukaisesti puoltaa sopimuksen hyväksymistä. Mietinnössä todetaan seuraavasti: ”Jäsenyyden merkittävin vaikutus Suomelle on se, että Suomi tulee osaksi Naton yhteistä puolustusta ja viidennen artiklan mukaisen turvatakuiden piiriin. Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä vaikutus on nykyistä huomattavasti suurempi, koska sen takana ovat koko liittokunnan suorituskyvyt.”

Arvoisa puhemies! Omalta osaltani täytyy todeta: Kuten monet muutkin edustajat, suhtauduin aikaisemmin kielteisesti Suomen Nato-jäsenyyteen. Monet käänsivät mielipiteensä heti, minä tein sen omasta mielestäni harkiten. Naton jäsenyydessä puolustuspoliittisen näkökulman lisäksi vaikuttivat omassa mielessäni ehkä jopa enemmän talouden näkymät, siis talouspoliittiset vaikutukset Suomen maakuvaan ja maarisktiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Puolustusvoimamme ja puolustuskykymme ovat hyvässä kunnossa, ja arvioinkin, että meillä on enemmän annettavaa kuin opittavaa Natolta. Oma arvioni on, että jos olisimme rauhan aikana 90-luvulla liittyneet Natoon ja Naton kollektiiviseen turvallisuuden tunteeseen, en usko, että puolustuskykymme olisi nykyisellä tasolla.

Hyvät kollegat! Nyt eduskunta vie Nato-sopimusten hyväksymisen osaltaan päätökseen ennen vaaleja. Näin prosessi etenee mahdollisimman nopeasti sen jälkeen, kun Turkki ja Unkari ratifioivat hakemuksen. Ensisijaisena tavoitteena on se, että Suomi ja Ruotsi liittyvät Natoon yhtä aikaa ja mahdollisimman nopeasti. Turkin suhtautuminen Ruotsin Nato-jäsenyyden suhteen on kuitenkin herättänyt kysymyksen siitä, tulisiko Suomen edetä liittoon etukäteen ilman Ruotsia. Tälle löytyikin nyt helmikuussa 23 selkeää kannatusta puolueiden keskuudessa, ja sen vastustus on vähäistä. Myös tuoreessa asiantuntijapuheenvuorossa on korostettu, että tarvittaessa Suomen on mentävä ensin.

Arvoisa puhemies! Tämä ei varmasti tullut yllätyksenä kaikille Ruotsin päättäjille. Nimittäin nostin tämän vaihtoehdon avoimesti pöydälle Suomen ja Ruotsin puolustusvaliokuntien tapaamisessa jo 8. marraskuuta 2022. Kerroin heille, että jos Suomi hyväksytään aiemmin, niin mielestäni emme voi sitoa omaa Nato-jäsenyyttämme siihen, että menemme yhdessä ja odotamme Ruotsia. Toivoin toki, että Suomi ja Ruotsi liittyisivät Natoon käsi kädessä. Mutta tässä on kaikki vielä mahdollista: ei ole mitään varmuutta, kenet ratifioidaan ensin. Toivon kuitenkin, että molemmat maat ovat pian Nato-jäseniä. Tämä vahvistaa Pohjolan yhteistyötä ja puolustusta.

Suomalaisten Nato-jäsenyyden kannatus on tutkimuksen mukaan koko ajan vahvistunut ja vankistunut. Taloustutkimuksen tammi–helmikuun vaihteessa 2023 tehdyn kyselyn mukaan 82 prosenttia on sitä mieltä, että Suomen päätös liittyä Natoon on oikea. Kansalaisten kanta on siis muuttunut yhtä lailla kuin päättäjien.

Arvoisa puhemies! Venäjän epäonnistunut hyökkäys avasi Nato-jäsenyytemme uuden oven — siis tarkoitan sitä, että Venäjä epäonnistui siinä tavoitteessaan, että heillä oli jonkinlainen kuvitelma vallata Ukrainaa ja Ukrainan pääkaupunki muutamassa päivässä, mutta siinä he epäonnistuivat. Tämä avasi meidän Nato-jäsenyydelle uuden oven, ja minua itseäni silloin vuosi sitten askarrutti muutama asia, jotka nousivat esiin myös julkisessa keskustelussa ja kansalaisten parissa. Näihin kysymyksiin ja jopa huoliin on syytä vastata avoimesti.

Ensimmäinen asia, jota olen itse pitänyt esillä puolustusvaliokunnassa: Mielestäni suurin kysymys, mikä on liittynyt Natoon, on se, mitä ovat lähetettävät joukot. Mietinnössä huomautetaan tähän liittyen, että asevelvollisten, siis varusmiesten ja reserviläisten, osalta osallistuminen kansainvälisiin aputehtäviin perustuu aina vapaaehtoisuuteen. Tämä tarkoittaa myös sitä, että meidän sotilasvalaa ei mennä rukkaamaan. Sotilasvalassa vannotaan seuraavasti: ”Minä tahdon kaikkialla ja kaikissa tilanteissa, rauhan ja sodan aikana puolustaa isänmaani koskemattomuutta, sen laillista valtiojärjestystä sekä valtakunnan laillista esivaltaa.” Eli näihin Naton tehtäviin käytettäisiin ensisijaisesti sellaista Puolustusvoimien henkilöstöä, joka on vapaaehtoisesti sitoutunut Puolustusvoimien kansainväliseen toimintaan. Puolustusvoimien ammattihenkilöstöä kuitenkin voidaan tarvittaessa määrätä näihin tehtäviin.

Toinen asia on Naton ja sen muiden jäsenvaltioiden joukkojen saapuminen Suomen alueelle. Se perustuu aina Suomen nimenomaiseen pyyntöön tai suostumukseen.

Arvoisa puhemies! Edellisten lisäksi julkisuudessa palstatilaa saa keskustelu ydinaseista [Puhemies koputtaa] ja Suomen nykylainsäädännön suhtautumisesta niihin. Tähän aihe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

piiriin mietinnössä huomautetaan, että Suomen ja Naton välisissä neuvotteluissa ei ole tullut esiin seikkoja, jotka perustelisivat Suomen ydinräjähteisiin liittyvän lainsäädännön muuttamista. Itse en ydinaseita Suomeen halua sijoitettavan.

Lisäksi myös Ahvenanmaan asema on noussut esiin. Liittymiskeskusteluissa ei kuitenkaan mietinnön mukaan esitetty vastalauseita liittyen Ahvenanmaan kansainvälisoikeudelliseen asemaan. Itse toivoisin ahvenanmaalaisten suorittavan asepalveluksen kuten muutkin suomalaiset.

Arvoisa puhemies! — Luen tämän lyhyen lopun vielä. — Viimeinen mainitsemisen arvoinen huoli on liittynyt liittokunnan tuomiin kustannuksiin. Mietinnön arvion mukaan hinta vuositasolla tulee olemaan 70—100 miljoonaa euroa. Vaikka summa voi maallikosta tuntua isolta, on se lopulta saatuun hyötyyn nähden melko pieni. Vertailun vuoksi maamme puolustushallinnon määrärahoiksi esitettiin yli kuusi miljardia euroa vuoden 2023 budjettiin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan vielä sanoa, [Puhemies: Nyt totean, että aikataulua on ylitetty aivan liikaa!] että toivoisin, että Nato ottaisi myös roolia rauhan palauttamiseksi Ukrainan ja Venäjän välillä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että täällä on kymmeniä puheenvuoroja, ja jos jokainen ylittää minuutilla tai puolellatoista, niin se tarkoittaa sitä, että istunto pitkittyy niistä hirveästi ja ihmiset joutuvat odottamaan loppupäässä, elikkä pysytään näissä ajoissa. — Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

15.54 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Suomalaiset tekivät nopeasti ja harkitusti ja ajassa päätöksen ja suunnanmuutoksen liittyä Pohjois-Atlantin puolustusliittoon. Tämän tapahtumaketjun jatkumona eduskunta teki viime keväänä päätöksen hakea Nato-jäsenyyttä. Kiitos eduskunnalle ja meidän hallituksellemme ja myös sitten meidän päämiehilleme erinomaisesta käsittelystä viime keväänä. Saatiin varmaan kaikki kansanedustajat riittävä tietopohja siitä, mikä on Nato ja mitä se tulee meille, Suomelle merkitsemään. Nato-jäsenyyden hakemisen puolella oli vahva enemmistö niin kansasta kuin myös täällä eduskunnassa.

Suomen ulkopoliitiikan suunnanmuutos tapahtui hetkessä ja suomalaisten tuella yksituumaisesti. Yksituumaisen ulkopoliitiikan yksituumainen käänös syntyi. Nyt käsitellään sitten loppuun Pohjois-Atlantin sopimuksen ja Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen käsittelyä, ja Nato-jäsenyydestä alkaa uusi aika Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.

Suomi kulkee Natoa kohti päättäväisesti, kuten ulkoasiainvaliokunta toteaa Nato-jäsenyyden merkitsevän tärkeää perusratkaisun tekemistä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannalta. Suomi tulee osaksi Naton yhteistä puolustusta ja viidennen artiklan mukaisen turvatakuiden piiriin. Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä vaikutus on nykyistä huomattavasti suurempi, koska sen takana ovat koko liittouman suorituskyvyt. Jos Suomea vastaan Naton jäsenenä kuitenkin kohdistettaisiin sotilaallista voimaa, Suomi puolustautuu liittokunnan tuella ennakkoon valmisteltujen harjoitusten, yhteisen puolustuksen järjestelyn mukaisesti. Vastaavasti Suomella on velvollisuus tukea muita hyökkäyksen kohteeksi joutuneita liittolaisia.

Nato-jäsenyys ei muuta Suomen keskeisimpänä ulkopoliittisena vaikutuskanavana ja Suomen tärkeimpänä turvallisuusyhteistyönä suhdetta EU:hun. Natoon liittyminen on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Suomen merkittävin Euroopan unionin liittymisen jälkeen tehty ulko- ja turvallisuuspoliittinen ratkaisu, ja sillä on kauaskantoisia vaikutuksia Suomen asemaan. Naton jäsenvaltiot ottavat huomioon kuulumisen Natoon ja harjoittavat ulko- ja turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa siitä lähtökohdasta, että ne ovat Naton jäseniä. Liittymisellä on siten myös Suomen poliittista liikkumavaraa kaventavaa merkitystä. Nato-jäsenenä Suomi jatkaa aktiivista ja ennakoivaa diplomatiaa sekä globaalia vakautta edistävää ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka perustuu laajaan turvallisuuskäsitykseen.

Mielestäni ulkoasiainvaliokunnan mietintö on erittäin hyvä. On tietenkin itsestäänselvyys tässä asiassa, että Suomi vahvistaa omia puolustusvoimiaan, omaan asepalvelukseen ja maanpuolustuksen henkeen perustuvaa asepalvelusta, mutta on erinomainen asia tässä ajassa, että Suomi ei seurannut joidenkin Keski-Euroopan maiden ja Ruotsin esimerkkiä viime vuosikymmeninä ajaa alas omaa armeijaansa. Päinvastoin se taisi olla meille hyöty, saimme silloin panssarivaunuja ja muita tarvikkeita edullisesti ostaa. Eli Suomella on hyvä asema tällä hetkellä, ja voimme olla myös tukemassa Ukrainaa heidän hätänsä tilanteessa.

Joku sana vielä tästä taloudesta: Vuotuinen yhteisen Naton jäsenyys tulee maksamaan meille vuosittain noin 70—100 miljoonaa euroa, ja sitten on vielä Naton ohjeistusta, että materiaanhankintojen osuus puolustusbudjetista tulisi olla yli 20 prosenttia, ja se Suomessa näin onkin. Jäsenyyden myötä puolustusmenot laskevat nykyistä kattavamman Nato-laskukaavan mukaisesti laskemalla, tai kansallista budjetointia on kehitettävä jatkossakin, että kaikki Nato-jäsenyyden aiheuttamat kustannukset eri hallintoaloilla voidaan lukea mukaan tähän kahteen prosenttiin.

Tavoitteeseen: Nato-jäsenyys ei saa puolustusmenojen osalta heikentää Suomen budjettiprosessiin kuuluvia demokratia- eikä läpinäkyvyyden vaatimuksia. Tämä oli myös meidän, valtiovarainvaliokunnan, kannanotossa. Yhtenä asiana tähän positiiviseen seikkaan on vielä se, että Natolla on omia hankintoja noin 700 miljoonaa, ja näen siinä myös suomalaiselle teollisuudelle mahdollisuuksia olla mukana tässä yhteistyössä. Näen osaltani, että Natoon liittyminen on taloudellisesti ja toiminnallisesti ja tässä tilanteessa erittäin tärkeää. Venäjän hyökkäys Ukrainaan oli tosi raakalaismainen, ja se on vauhdittanut varmaan meidän prosessiamme, meidän mielialojamme, mutta me haemme nyt tällä hetkellä Natosta turvaa.

Kannatan huomiossa äänestyksessä liittymistä ja Nato-sopimuksen hyväksymistä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

15.59 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Olen todellakin niitä edustajia, jotka eivät ole kannattaneet Natoa aikaisemmin, ei ennen kuin tämä Venäjän hyökkäys Ukrainaan toteutui. Oma syyni ei ole niinkään ollut se, että olisin nähnyt Natoa uhkana niin, että oltaisiin puhuttu puolustuspoliittisista asioista, vaan oikeastaan oma kantani on koko ajan ollut lähinnä talouspoliittinen johtuen siitä, että kun en ole nähnyt syytä siihen, että oltaisiin Natoon kuuluttu, niin olen nähnyt, että turha on sitten myöskään ketään sillä asialla niin kauhasti kiusata, ja näin ollen olisi tehty tilanne, että olisi kärsitty idänkaupassa tämän Nato-jäsenyyden vuoksi. Idänkauppa tietysti on aika paljon pienentynyt siitä, mitä se on ollut, mutta näen kuitenkin asian niin, että siellä olisi ollut kuitenkin aika isot mahdollisuudet kaupankäynnin parantamiseen siinä kohtaa etenkin, jos siellä olisi lähestytty ajatuksena länttä kohti muutenkin, niin kuin jossain vaiheessa, pari—kolmekymmentä vuotta sitten,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

rupesi hetkittäin jopa näyttämään. Näin silloin, että meillä ei ole niin sanotusti Natoon sel-
laista tarvetta — en nähnyt sotilaallista uhkaa enkä oikein muutakaan.

Loppujen lopuksi se, että olen tällä hetkellä Naton kannalla, ei edelleenkaan johdu siitä,
että pelkäisin niin kauheasti sitä, että Venäjä Suomeen hyökkäisi. En tulkitse Ukrainaa ja
Suomea samalle viivalle siinä nähdessä, miten politiikka Venäjällä menee, mutta tällainen
uhka ja vaara kuitenkin todellisuudessa on. Mutta yksi syy, minkä takia kannatan Natoa,
ovat edelleen talouspoliittiset syyt. Näen sen asian näin, että ulkomailla — etenkin tuolla
vähän kauempana olevat maat, jotka saattaisivat haluta investoida Suomeen — ei olisi mi-
tään järkeä heidän näkemyksensä kannalta investoida Suomeen, koska vaara on siinä, et-
tä... Kun ehkä nyt tälläkin hetkellä on Venäjällä olleita laitoksia, jotka ovat jääneet rajan
toiselle puolelle, ja niitä ei voida hyödyntää, niin miksi kukaan ulkomaalainen investoija
ottaisi riskiä ja siirtäisi tuotannon rajan tälle puolelle, jos ei se raja ole Nato-raja? Eli tilan-
ne on se, että näen todella haasteelliseksi, että me voitaisiin uskotella etenkin kauempana
oleville ulkomaalaisille investoijille sitä turvallisuudentunnetta, sitä, että meihin voi tänne
investoida pelkäämättä sitä, että ne investoinnit valuvat hukkaan, kun jossain vaiheessa ra-
jan yli tulisikin tänne porukkaa.

Tästä syystä en rehellisesti sanottuna oikein käsitä, minkä takia vasemmistoliittokin pe-
lottelee tässä asiassa ihmisiä ydinaseilla. Kuitenkin rehellisesti sanottuna kaikesta niin sa-
notusti ammattilaisten datasta me tiedetään, että me tullaan itse päättämään, tuleeko tänne
ydinaseita vai eikö tule. Me tullaan päättämään monista muistakin asioista. Ei meille tänne
väkisin tehdä yhtään ainutta tukikohtaa tai mitään muutakaan vastaavaa. Kyllä löytyy niitä
muuta maita, minne ne tukikohdat voidaan ottaa, ja joku jopa haluaakin niitä.

Sen verran haluan vielä tässä itse asiassa edustaja Hänniselle mainita, että otitte hienosti
puheeksi sen, miten hienoa on täällä olla eri mieltä, ja olen kanssanne samaa mieltä ja kai-
kesta sydäimestä haluaisin yhtyä teidän puheeseen. Mutta harmittavasti olen niin usein
kokenut olevani tuolla omassa pilttuussani tässä neljän vuoden aikana, kun olen ollut vä-
hemmistössä, ja sen, kuinka paljon siinä on saanut likapyykkiä kohdistuen meihin. Ja toi-
voisin niin, että pidettäisiin tämä linja muissakin keskusteluissa, että meillä saa olla eri
mieltä ja kunnioitettaisiin erimielisyyttä. Meillä olisi paljon mukavampaa täällä jatkossa-
kin. Katsotaan nyt, kuka tietysti täällä reilun kuukauden päästä enää tulee olemaankaan.

Sen verran mainitsen vielä kyllä Ruotsin asemasta, että kun on ollut puhetta siitä, liity-
täänkö Ruotsin kanssa samaan aikaan vai ei, niin tilanne on se, että näen sen asian niin, että
kyllä me jokainen joudutaan kuitenkin rehellisesti sanottuna vastaamaan siitä omasta toi-
minnastamme. Ja tilanne on se, että Ruotsin osalta on kuitenkin niin, että kun Suomi liittyy
Natoon, niin Ruotsi on vähän suojassa siellä, ja kyllähän me kaikki tiedetään, että Ruotsi
tulee kyllä perässä sinne Natoon. Ei voi niin käydä, ettei Ruotsi sinne liittyisi. Tiedetään
ihan tasan tarkkaan, mikä on Ruotsin murhe tämän asian kanssa. Ja jos nyt tietystä maasta
oleva johtaja haluaa vähän nokitella, niin antaa hänen nyt sitten vähän aikaa nokitella, mut-
ta me tiedetään, että ei hän loppujen lopuksi pysty kauhean pitkään sitä nokitteluakaan te-
kemään.

Arvoisa puhemies! Vielä ihan lopuksi haluan sanoa sen verran, että edustaja Turtiainen
keuli tässä vähän aikaisemmin ja yritti saada luotua sellaista kuvaa, että täällä pelättäisiin
Turtiaista. Voin alleviivata, että täällä ei kukaan pelkää Turtiaista, vaikka hänellä olisi
maski ja hame päällään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Autto.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

16.05 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Hieno, historiallinen päivä saada olla käsittelemässä Suomen liittymistä Pohjois-Atlantin sopimukseen. Suomen kansa on ilmaissut vahvan tahtonsa liittyä Natoon. On suuri kunnia saada Suomen kansan edustajana olla tätä päätöstä nyt tekemässä. Natoon liittyminen ei ole ketään vastaan, vaan se on rauhan puolesta, se on sekä Suomen että koko Euroopan turvallisuuden lisäämiseksi. Siksi äänestän huomenna ”jaa”, kun Suomen Natoon liittymisestä päätetään.

Arvoisa puhemies! Vaikka pääsemme siis pian Naton turvatakuiden piiriin, meidän on jatkossakin pidettävä huolta omasta vahvasta, uskottavasta puolustuksestamme. On tärkeää, että Suomi jatkossakin ylläpitää omaa puolustustaan niiden periaatteiden pohjalta, joiden pohjalta aiemminkin on toimittu, että meillä on periaate koko maan puolustamisesta, joka pystytään parhaiten hoitamaan niin, että meillä on yleinen asevelvollisuus ja laajaan reserviin perustuvat iskukykyiset puolustusvoimat. Naton jäsenenä pääsemme nyt tekemään entistä syvempää yhteistyötä eri puolustushaarojen, eri aselajien koulutuksen ja harjoittelun osalta, ja uskon, että puolustusvoimistamme tulee näin entistä suorituskykyisemmät. Samaan aikaan voimme kyllä Natoon liittyen myös liittyessämme olla iloisia ja ylpeitä siitä, että moni Nato-maakin toivoo tällä hetkellä olevansa enemmän kuin Suomi. Oma puolustuskykymme on pidetty hyvällä ja korkealla tasolla, ja näin moni Euroopan maa myös tällä hetkellä toivoisi.

On totta, että tämä Suomen kansan sydänten kääntyminen Naton puoleen tapahtui historiallisessa ja surullisessa tilanteessa, jossa Venäjän imperialistinen politiikka on muuttunut rajuksi tuhoamissodaksi Ukrainassa. Sodan varjot Euroopan yltä saadaan haihdutettua ainoastaan sillä, että tuemme Ukrainaa voittamaan, että tuemme Ukrainaa heidän oikeutetussa puolustustaistelussaan. Nato ei ole millään tavalla tämän sodan osapuoli, mutta ne kansakunnat, jotka ovat vapaasta tahdostaan liittyneet yhteen muodostaakseen Naton, ovat tietysti koko maailmassa rauhan ja kansakuntien itsemääräämisoikeuden airuita, ja meidän tulee yhdessä varmistaa, että Venäjän aggressio Euroopassa padotaan. Onkin Suomelta merkittävä teko ukrainalaisten puolesta, että liittymällä Natoon osoitamme myös Venäjälle, että emme pelkää, että terrorin edessä emme taivu ja että tällaista uhkaa, jonka he haluavat sotilaallisella aivan silmittömällä raakuudellaan Euroopalle asettaa, vapaa maailma ei pelkää.

Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että Suomi nyt saa tämän Nato-prosessinsa omalta osaltaan päätökseen. Huominen äänestys ja sitä seuraava lain vahvistaminen ja vielä sitten valtioneuvoston päätös lain voimaantulosta saattavat Suomen osalta liittymisprosessin loppuun. Näen niin, että sen jälkeen on Naton, Nato-maiden, käsissä, milloin Suomi sitten Natoon hyväksytään. Todella toivon, että sekä Suomi että tärkeä liittolaisemme ja kumppanimme Ruotsi tullaan hyväksymään Natoon tämän kevään aikana, mutta tämän hyväksymisprosessin eteneminen on tietysti Nato-maiden käsissä. Mikäli kävisi niin, että Suomi tullaan Natoon hyväksymään ennen Ruotsin jäsenyyttä, Suomi on aktiivinen puhumaan sen puolesta, että myös Ruotsi Natoon hyväksytään. Ja toki mikäli tilanne olisi toisinpäin, toivon todella samaa myös tulevilta Nato-liittolaisiltamme Ruotsissa, että he toimisivat Suomen jäsenyyden puolesta.

Arvoisa puhemies! Olen hyvin toiveikas, luottavainen sen suhteen, että heinäkuussa Naton Vilnan huippukokouksessa Suomen siniristilippu liehuu siellä muiden vapaiden kansakuntien, muiden länsimaiden kanssa samassa rivissä vapauden symbolina samalla tavalla kuin se tänään hienosti liehuu täällä Helsingin kattojen yllä Kalevalan päivänä suomalaisen kulttuurin kunniaksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

16.11 Joonas Könttä kesk: Arvoisa herra puhemies! Meillä Suomen kansanedustajilla näillä valtiopäivillä on historialliset hetket käsissä. Tämä päätös on erittäin merkittävä koko kansakunnan kannalta Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, siis liittyä Naton jäseneksi. Tätä päätöstä on kunnia olla tekemässä, ja tätä tietenkin kannatan.

Olennaista Suomen puolustamisessa ennen, nyt ja jatkossa on vahva maanpuolustustahto, siis että me suomalaiset koemme Suomen niin hyväksi maaksi, sellaiseksi yhteiskunnaksi, että me haluamme tätä isänmaata puolustaa. Näin on ollut, ja näin tulee olla myös jatkossa. Suomessa on yksi Euroopan korkeimmista maanpuolustustahdoista, ja on edelleen, jatkossakin, tärkeää, että me huolehdimme siitä, että maanpuolustustahto säilyy korkealla tasolla, että siihen panostetaan, että kaikki kokevat olevansa maan puolustajia. Maanpuolustusvelvollisuus on perustuslaissa, ja siitä on pidettävä kiinni, että tätä velvollisuutta me suomalaiset myös noudatamme. Ylipäätään, kun puhutaan Suomen puolustamisesta, on yleinen asevelvollisuus aivan keskeisessä osassa, että meillä on laaja reservi, että koko maata puolustetaan, jokaista niemeä ja järveä, jokaista kaupunkia ja kylää. Tämän asevelvollisuuden kehittämisessä on ollut laajaa yhteistä parlamentaarista henkeä. Uudistamme järjestelmää siten, että meillä tulee toivottavasti jo seuraavalla vaalikaudella kutsunnat kaikille. Yritämme lisätä naisten osuutta asevelvollisuuden suorittaneiden parissa, ja sen lisäksi muun muassa siviilipalvelusta ollaan kehittämässä siihen suuntaan, että se palvelee paremmin Suomen yhteiskuntaa erilaisissa kriiseissä. Pidän tärkeänä, että asevelvollisuuden uudistamista vakaasti jatketaan myös tulevaisuudessa, sillä jokaisella suomalaisella on oma roolinsa ja tehtävänsä, mikäli isänmaa tukea ja apua tarvitsee.

Puolustuksesta ja turvallisuudesta ei muutenkaan saa tinkiä. Meillä on historiassa valittavan huonoja esimerkkejä kaudelta 11—15, kun puolustuksesta leikattiin. Näitä virheitä ei saa toistaa, ja olen erittäin tyytyväinen siihen, että tällä eduskuntakaudella tämä hallitus opposition tuella, jo ennen Venäjän täysin brutaalista ja hyväksymätöntä sotaa Ukrainaan, nosti puolustuksen määrärahoja ja tätä turvallisuuteen panostamista on tällä kaudella tehty muutoinkin. Tällä linjalla pitää jatkaa, ja pidän äärettömän tärkeänä sitä, että Suomi pysyy tuossa Naton suosituksessa, että puolustusmääräraha on kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta. Tämä täytyy myös seuraavan eduskunnan, seuraavan hallituksen huolehtia, että näin tulee olla. Meillä on Laivue-hankkeen ja Ilmavoimien uudistamishankkeen jälkeen Maavoimien vuoro, ja aina kun huolehditaan siitä, että meillä on iskukykyiset puolustusvoimat, hyvä kalusto, motivoitunut henkilöstö ja asevelvollisuusarmeija, niin silloin voimme kyllä nukkua yömmme rauhassa täällä jatkossakin. Tähän muuten myös Nato-jäsenyys auttaa: se lisää Suomen ja suomalaisten turvallisuutta, se vakauttaa Pohjolaa. Meidän on tärkeää tässä jäsenyyden realisoituessa puolustaa nimenomaan omaa roolia Pohjoismaana, Pohjolan turvallisuutta, ja tätä kautta Ruotsin jäsenyys yhdessä Suomen kanssa, yhteisymmärryksessä Suomen kanssa, on tärkeä lisä. Ruotsi tuo myös Suomelle puolustusvyöhytän, ja yhteispuolustus suunnitelma on Suomenkin puolustamisen kannalta tärkeä.

Pidän erittäin hyvänä tätä polkua, jonka olemme ottaneet, jossa vakaasti harkiten oppositio ja hallitus yhdessä koko valtion johdon johtamana on tätä Nato-prosessia vienyt eteenpäin vakaasti ja harkiten. Niin kuuluu ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa johtaa, ja siitä voin kansanedustajana olla äärettömän ylpeä, että huolimatta niistä arkipäiväisistä, joskus pienistäkin riidoista, joista me poliitikot tuppaamme riitelemään, niin kriisin keskellä, kun ky-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

symys on oikeasti isoista asioista, jotka vaikuttavat tämän kansan tulevaisuuteen, me olemme löytäneet toisemme yhdessä yli hallitus—oppositio-rajojen, keskittyneet siihen, mikä on tärkeää, ja laittaneet nuo päivänpoliittiset, joskus vähän vähäpätöisetkin asiat sivuun.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden myötä puolustusteollisuudelle avautuu myös uusia mahdollisuuksia. Olemme nyt huomanneet sen, että on ollut aivan oikein säilyttää kotimaista puolustusteollisuutta huoltovarmuuden näkökulmasta. Huoltovarmuuteen liittyvät tietysti myös oma energiantuotanto, ruuantuotanto, kriittinen infrastruktuuri, mutta puolustusteollisuudella on jäsenyyden toteutuessa erittäin isot mahdollisuudet myös laajentaa vientiä ja osoittaa se kotimaisen puolustusteollisuuden laatu, jonka uskon kelpaavan niin Nato-maille kuin laajemminkin maailmalle. Vaikka tämä taustasyy on erittäin surullinen, siis Venäjän bruttaali hyökkäys Ukrainaan, niin on totta, että puolustusteollisuus kotimaassa on tästä hyötynyt ja omassa kotimaakunnassani Keski-Suomessa, niin Laukaassa, Jämsässä kuin vaikkapa Karstulassa ja Jyväskylässäkin, puolustusteollisuuden tilauskirjat ovat täynnä ja työpaikat ovat lisääntyneet, kuten myös Puolustusvoimien puolella.

Puhemies! Ylipäätään Suomen kannalta on kysymys sitten siitä, millainen Nato-jäsen Suomesta syntyy tai muodostuu, miten suhtaudumme näihin tukikohtakysymyksiin tai esikuntakysymyksiin. Tästä on syytä olla keskustelua, ja vapaa keskustelu on se, jota minä puolustan. Nimenomaan haluan Suomen Nato-jäseneksi, jotta me voimme jatkossakin täällä keskustella vapaasti, ja on itseisarvo sekin, että on ihmisiä, jotka ovat eri mieltä toistensa kanssa, mutta näistä isosta kysymyksistä on hyvä olla ulko- ja turvallisuuspoliittinen konsensus. On Suomen etu, että ulkopoliittikkaa johdetaan yhteistoiminnassa, ja silloin kun rajat ylittävät — siis oppositio—hallitus-rajat ylittävät, olivat hallituspuolueet ja oppositiopuolueet mitkä hyvänsä — teemme yhdessä ulko- ja turvallisuuspoliittisia valintoja, silloin tämä kansa pärjää parhaalla mahdollisella tavalla.

Vielä lopuksi haluan sanoa, että Nato-jäsenyys on isänmaan turva, ja tulen huomenna äänestämään Nato-jäsenyyden puolesta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kaleva, poissa. — Edustaja Kankaanniemi.

16.18 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Suomen liittyminen puolustusliitto Natoon on historiallinen päätös. Tärkeimpänä perusteena on isänmaamme sotilaallinen turvallisuus nyt ja tulevaisuudessa — ei siis ketään vastaan, vaan Suomen puolesta. Sopimus on kaksipuolinen: samalla, kun saamme lisää turvaa, sitoudumme antamaan panoksemme muiden samaan puolustusliittoon kuuluvien maiden turvallisuuden takaamiseen. Aika tulee näyttämään, minkälaisiin tilanteisiin joudumme.

Päätökset Natossa tehdään niin sanotulla konsensusperiaatteella. Suomella on vaikutusmahdollisuuksia, mutta realismia ei ole vastustaa toistuvasti enemmistön kannattamia päätöksiä. Näitä tilanteita ei ole syytä liioitella, mutta niistä ei myöskään ole syytä vaieta. Kansallisesta turvallisuudestamme joudumme maksamaan sekä taloudellisesti että ehkä myös poliittisesti. Toisaalta liitymme turvallisuuspoliittisesti siihen läntiseen viiteryhmään, johon kuulumme.

Arvoisa puhemies! Omasta puolustuksesta on jatkossakin tärkeää pitää huolta. Tähän Nato myös velvoittaa. Se merkitsee monenlaisia panostuksia. Näihin nyt liittyessämme sitoudumme ja olemme tietoisesti valmiita. Valtiojohtomme on pyrittävä huolehtimaan siitä, että myös muut Nato-maat huolehtivat osuudestaan, koska yhdessä olemme vahvoja. Monien muiden maiden osalta on paljon toivomisen varaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Kuluneen vuoden aikana keskustelu Suomessa on pyörinyt vahvasti ja perustellusti Nato-jäsenyydessä. Tulevalla vaalikaudella on kansallinen huoltovarmuutemme nostettava keskeiseksi teemaksi ja toimenpiteiden kohteeksi taloudellisesti ahtaissakin oloissa. Se on tärkeää kokonaisturvallisuutemme kannalta.

Arvoisa puhemies! Suomen kansa on erilaisissa kyselyissä antanut laajan tukensa tälle hankkeelle. Tasavallan presidentti, hallitus ja eduskunta — erityisesti eduskunnan puhemies — ovat toimineet asiantuntijoita kuullen hyvässä yhteistyössä ja yhteisymmärryksessä Ruotsin kanssa. Ulkoasiainvaliokunta, jonka työskentelyyn sain osallistua varajäsenenä, teki huolellista ja perusteellista työtä laatiessaan mietinnön, joka on yksimielinen ja jossa se esittää Suomen liittymissopimuksen hyväksymistä.

On murheellista, että olemme joutuneet kokemaan ja näkemään Ukrainan kansan valtaavan hädän ja kärsimyksen. Se herätti meidät kaikki uuteen todellisuuteen, jossa nyt olemme. Tämän joutuvat tunnustamaan nekin, jotka ajattelevat liittoutumisesta toisin. Erilaisia näkemyksiä on kuitenkin syytä sinänsä arvostaa.

Arvoisa puhemies! Koen, että tämä päätös on rauhantyötä, johon meidän on aina panostettava. Näillä ajatuksilla tuen päätösehdotusta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niikko poissa, edustaja Kopra poissa, edustaja Kiljunen Kimmo poissa. — Edustaja Torniainen.

16.22 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämän eduskuntakauden aikana olemme eläneet täysin poikkeuksellisia aikoja, lähes tämän koko eduskuntakauden. Kun eduskuntakausi alkoi, niin koronapandemia tuli myöskin Suomeen ja koko maailmaan. Olemme myöskin koronapandemiasta kärsineet, ja sen seurauksia edelleen on ilmassa.

Venäjän raaka hyökkäyssota Ukrainaan mullisti maailman. Se on vaikuttanut myöskin meidän työhömmä täällä eduskunnassa erittäin paljon, ja nyt olemme olleet prosessissa, jossa Suomi on liittymässä Natoon. Ja liittyen siihen prosessiin, miten se täällä eduskunnassa on käyty, kiitos eduskunnan puhemiehelle siitä työstä, kiitos ministereille, kiitos tasavallan presidentille ja kiitos kaikille virkamiehille ja kiitos kaikille kollegoille siitä lähes yksituumaisuudesta, miten sitä prosessia on viety eteenpäin. Nyt olemme omalta osaltamme loppumetreillä tässä prosessissa.

Naton tärkein tehtävä on taata jäsenvaltioidensa turvallisuus poliittisin ja sotilaallisin keinoin. Kuten ulkoasiainvaliokunta toteaa, Nato-jäsenyys merkitsee tärkeän perusratkaisun tekemistä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannalta. Jäsenyyden merkittävin vaikutus Suomelle on se, että Suomi tulee osaksi Naton yhteistä puolustusta ja 5 artiklan mukaisten turvatakuiden piiriin. Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä vaikutus on nykyistä huomattavasti suurempi, koska sen takana ovat koko liittokunnan suorituskyvyt. Natolla on varmasti paljon annettavaa Suomelle, mutta tosiasia on myös, että Suomella on paljon annettavaa Natolle, ja uskon, että tulevat vuodet tulevat myöskin osoittamaan Suomen tärkeän merkityksen Natolle.

Natoon liittyminen on Suomen merkittävin Euroopan unioniin liittymisen jälkeen tehty ulko- ja turvallisuuspoliittinen ratkaisu, ja sillä on kauaskantoisia vaikutuksia Suomen asemaan myös tulevaisuudessa. Olemme siis tekemässä täällä äärettömän tärkeää ja kauaskantoista ratkaisua. Kun toivottavasti Suomi erittäin nopeasti on Naton täysjäsen, niin Naton jäsenenä Suomi jatkaa aktiivista ja ennakoivaa diplomatiaa sekä globaalia vakautta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

edistävää ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka myöskin perustuu laajaan turvallisuuskäsitukseen.

Arvoisa puhemies! Suomessa on ollut ja on edelleen erittäin vahva maanpuolustustahto, ja itse vilpittömästi uskon, että se maanpuolustustahto jatkuu myös vahvana Natoon liittymisen jälkeenkin. Olisi erittäin toivottavaa, että Suomi ja Ruotsi hyväksyttäisiin Naton jäseniksi samanaikaisesti, mutta on kuitenkin tärkeää, että nimenomaan tämä eduskunta vie nyt tämän prosessin omalta osaltaan maaliin asti siihen pisteeseen, että Suomi voidaan hyväksyä Naton jäseneksi ja nämä sopimukset huomenna, toivottavasti mahdollisimman laajalla yhteisymmärryksellä, hyväksytään täällä eduskunnassa. Itse vilpittömästi toivon, että eduskunta on mahdollisimman runsaslukuisesti paikalla äänestämässä liittymisen puolesta, sopimusten hyväksymisen puolesta. Itse kannatan Nato-sopimuksen hyväksymistä ja toivon, että mahdollisimman monet kollegat ovat samalla kannalla.

Arvoisa puhemies! Kannatan sopimusten hyväksymistä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalmari, poissa. — Edustaja Myllykoski. [Jari Myllykoski: Käykö paikalta?] — Sopii, koko puheenvuoro.

16.28 **Jari Myllykoski vas:** Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Itse kannatan Nato-sopimusta sinällään siinä muodossa kuin se on annettu, koska olen sen puolesta äänestänyt. Minulle on vaan todella hankalaa demokratian nimissä olla kannattamassa sitä, että tämä eduskunta hyväksyy sopimuksen. Tämä eduskunta on tekemässä päätöstä, jonka mahdollisesti seuraavan eduskunnan on otettava vastaan meidän päätökseksi. Se saattaa pahimmillaan tarkoittaa sitä, että nykyinen presidentti ei ole enää sitä hyväksymässä, tekemässä sitä päätöstä, vaan seuraava. Emme voi tietää. Kuten keskustelussa liittymisestä toin esille, me emme päättää meidän liittymisestämme. Siinä vaiheessa totesin, että emme voi sitä sopia ja päättää, koska Turkki tai joku muu voi tehdä päätökset meidän puolestamme liittymisajan kohdasta. Tämä ajankohdan ristiriitaisuus ei ole minun mielestäni demokratian kannalta sellaista, mitä haluaisin, että tehdään. Itsessään liittymissopimusta en vastusta, mutta tämä menettely ei ole minulle ja minun demokratiakäsitykselleni se oikea tapa hoitaa näitä asioita.

Haluan puheenvuorossani myös nostaa esille edustaja Mäenpään tuomat seikat henkilöstön käytöstä mahdollisesti liittymisen jälkeen, jotka ovat varteenotettavia. Täytyy myös ymmärtää se seikka, onko meillä ammattisotilaat ja vakituinen palvelusväki vai onko meillä asevelvolliset ja sitten meidän reservi kuinka käytettävissä Nato-joukkojen kanssa. Hyviä asioita keskustella.

Ja en ole ollenkaan pahoillani, että edustaja Mustajärvi on nostanut esille keskeisiä asioita omassa lausumassaan: ”Eduskunta edellyttää, että Suomi ilmoittaa, ettei se salli missään olosuhteissa ydinaseiden sijoittamista Suomeen eikä sen maa-alueita, ilmatilaa tai meri-alueita käytettävän ydinaseiden kuljetukseen tai läpikulkuun.” Meillä lainsäädäntö ydinaseiden kannalta on toki jo tällä hetkellä ehdoton ja kielteinen, mutta näkisin näin suomalaisena, kun meillä nyt kuitenkin rauhan asia ja ydinaseet ovat olleet keskeinen ja kansakunnalle hyvinkin yksimielinen näkemys, että voisimme nähdä ennakkoehtoja, joita voisimme asettaa tässä kohtaa tervetulleiksi.

Arvoisa puhemies! Me olemme tekemässä päätöstä, ja huomenna oletettavasti en äänestän vastaan enkä puolesta, vaan äänestän tyhjää, koska minulle tämä jättää niin suuren de-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

mokradiavajeen, että en pysty yhtymään tässä äänestyksessä nyt tehtävään päätökseen, jolla sidotaan tulevien eduskuntien ja mahdollisesti tulevan presidentinkin kädet.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Marttinen.

16.32 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Olemme tekemässä nyt erittäin suurta päätöstä, tämän vaalikauden suurinta, mutta myös historiallista päätöstä.

Herra puhemies! Edustan tässä talossa ja salissa sitä nuorempaa joukkoa kansanedustajia. Olen syntynyt ja elänyt Suomessa, joka on kuulunut Euroopan unioniin. Muistan, miten Suomi otti käyttöön eurot, mitkä hyödyt EU:n sisämarkkinoista meille on tullut. Tämä koko läntinen yhteisö on ollut omalle sukupolvelle täysin erottamaton osa myös sitä, miten olemme nähneet Suomen aseman tässä läntisessä yhteisössä.

Mutta yksi asia, herra puhemies, on puuttunut meidän ympäriltämme, joka taas vastaavasti muilla läntisillä mailla on ollut, ja se on se, että me emme ole olleet puolustusliitto Naton täysivaltaisia jäseniä, kuten niin monet muut läntisen Euroopan maat ovat.

Ja vastaavasti, herra puhemies, kun nyt tässä hetkessä olemme ottamassa sitä viimeistä askelta, joka toivottavasti turvaa pitkälle tulevaisuuteen pysyvällä tavalla Suomen turvallisuustilanteen, niin onhan tämä erittäin historiallinen asia. En todella olisi kuvitellut, kun 2019 aloitin työni kansanedustajana, että tämän kauden aikana oltaisiin tässä pisteessä.

Herra puhemies! Kannatan tosiaan Suomen liittymistä puolustusliitto Naton jäseneksi ja äänestän huomenna tämän mukaisesti salin äänestyksessä. Suomi tulee liittymään Naton täysivaltaiseksi jäseneksi kaikkine oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Ja kuten totesin aikaisemmin, jäsenyys merkitsee meille yhä vahvempaa läntistä liittoutumista, yhä vahvempaa turvallisuuspoliittista asemaa — sitä, että kaikissa tilanteissa voimme luottaa siihen, että me saamme apua, jos me apua tarvitsemme, ja vastaavasti myös toisinpäin, että me annamme apua meidän kumppaneillemme Natossa, jotka sitä apua meiltä tarvitsevat.

Kuten on käynyt ilmi, monet meidän kumppanimme eri maista, monien maiden päättäjät ovat sanoneet myös julkisuuteen suoraan sen, että he näkevät, että Suomi lisää koko Naton turvallisuutta jäsenyytensä kautta, ja itse ajattelen myös näin. Me olemme pitäneet huolta omasta uskottavasta maanpuolustuksestamme. Meidän yleinen asevelvollisuutemme, meidän järjestelmämme on hyvin poikkeuksellinen, voi sanoa näin, verrattuna moneen muuhun Nato-maan järjestelmään. Nyt samaan aikaan Rauman telakalla rakennetaan uusia Merivoimien monitoimikorvetteja, uudet hävittäjähankinnat ovat menossa, me olemme lisänneet yhteisillä päätöksillä merkittävästi Puolustusvoimien rahoitusta, kertausharjoitusvuorokausien määrää on lisätty, materiaalihankintojen määrää on lisätty. Meidän perustamme on hyvässä kunnossa. Nyt on enää kyse siitä, että otamme yhdessä sen viimeisen askeleen eteenpäin, mikä tässä mielessä on välttämätöntä.

Herra puhemies! Loppuun: Minusta tämä kausi ja se prosessi, miten olemme päätyneet tähän pisteeseen, on näyttänyt hienolla tavalla, miten vahva demokratia Suomi on, miten nopeasti kuitenkin puolueet yhdessä pystyvät tässä salissa vaikean tilanteen edessä — kun me näimme, miten merkittävällä tavalla Suomen ja koko Euroopan turvallisuuspoliittinen ympäristö ja tilanne on muuttunut — yhdessä harkitsemaan, toisiamme kuuntelemaan ja hakemaan sellaista ratkaisua, joka parhaalla mahdollisella tavalla turvaa isänmaamme turvallisuuden ja hyvinvoinnin tulevaisuudessa. Luulenpa, että siitä prosessista ja siitä yhteisestä työstä jää kyllä myös paljon kerrottavaa ja myös tutkittavaa tuleville sukupolville, kun sen aika joskus on. Tältä pohjalta on erittäin hyvä tehdä tätä päätöstä, ja uskon kyllä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

että tämä näyttää myös kaikille meidän kumppaneillemme maailmalla, että me todella haluamme ja olemme valmiita yhdessä tekemään tässä salissa töitä isänmaamme turvallisuuden mutta koko tämän puolustusliiton turvallisuuden hyväksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kilpi poissa. — Edustaja Ronkainen.

16.37 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Aluksi haluan kiittää tasavallan presidenttiä sekä hallitusta ja erityisesti sen keskeisiä ministereitä, eli pääministeriä ja ulkoministeriä ja puolustusministeriä, Nato-prosessin läpiviennistä. Samoin haluan kiittää ulkoasiainvaliokuntaa ja sitä tässä tiukassa paikassa johtanutta puheenjohtaja Jussi Halla-ahoa tästä mietinnöstä ja siitä huolellisesta työstä, miten prosessi hoidettiin.

Nato-jäsenyys ei poista asevelvollisuusjärjestelmäämme. Olemme edelleen ensisijaisesti vastuussa Suomen puolustamisesta. Maanpuolustustahto syntyy siitä, ja sitä on syytä vaalia.

Arvoisa puhemies! Tänään täällä on puhuttu jonkun verran ydinaseista. Yhtäkään ydinasetta ei kuitenkaan maailmasta vähennetä sillä, että Suomi jää ulos Natosta — ei yhtäkään. Sen sijaan Suomi olisi samassa asemassa nyt sotaa käyvän Ukrainan kanssa, joka ei nauti puolustusliiton jäsenyydestä ja sen mukana tulevasta ydinasepelotteesta. Nyt tuo pelote on ainoastaan yksipuolisesti Venäjällä. Putinin puheesta on käynyt selväksi, että mitkään sen naapurivaltiot eivät ole turvassa Venäjän laajenemispyrkimyksiltä. Ainoa mahdollisuus estää nuo pyrkimykset on muodostaa niin vahva sotilaallinen pelote, että Venäjän ei ole sitä mahdollista haastaa. Pienten valtioiden, kuten Suomen, tapauksessa se tarkoittaa liittoutumista muiden valtioiden kanssa. Nato on puolustusliitoista uskottavin ja tarjoaa myös oman ydinasepelotteen. Kuitenkaan ydinaseita tai edes Naton kiinteitä tukikohtia tullaan tuskin Suomen maaperälle tarjoamaan. Se on maantieteellisesti ja strategisesti erittäin kyseenalaista.

Nato-prosessissa Suomi on viisaasti ilmoittanut, että se ei aseta jäsenyydelle ennakkoehtoja vaan on mukana puolustussuunnittelussa kokonaisuudessaan ja ilman varauksia. Me emme vielä tiedä, millainen Nato-maa Suomi tulee olemaan — Naton puolustussuunnittelu ratkaisee sen aikanaan. Sen me kuitenkin tiedämme, että Suomi on Natolle turvallisuuden tuottaja, ei kuluttaja.

Arvoisa puhemies! Suomi ja Ruotsi etenevät Nato-prosessissa yhdessä, mutta eivät välttämättä käsi kädessä. Tavoitteena on samanaikainen liittyminen, mutta lopulta Suomi on vastuussa omista päätöksistään. Suomen Nato-päätös syntyi tosiasiallisesti jo ennen kuin Ruotsissa oli edes varmuutta jäsenyyden hakemisesta. Tärkeintä on se, että Suomessa jäsenyyden eteen työ on tehty, ja toivomme, että prosessi kokonaisuudessaan menee pikaisesti maaliin. Meidän tehtävämme on viime kädessä turvata Suomen tulevaisuus, ja me olemme siitä vastuussa. Tästä syystä kannatan, että asia tulee hyväksytyksi huomisen äänestyksen jälkeen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen Jari.

16.41 Jari Kinnunen kok: Arvoisa herra puhemies! Veteraanin iltahuudon ensimmäinen säkeistö päättyy: ”Lapset ja lastemme lapset / teidän nyt vuoronne on.”

Olen kiitollinen siitä, että olen saanut olla mukana maamme yhden tärkeimmän puolustussopimuksen hyväksymisprosessissa. Me olemme nyt osaltamme puolustamassa maam-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

me itsenäisyyttä — emme miekalla, vaan kynällä. Nato on meille turvallisuusratkaisu. Venäjä saa katsoa peiliin. Heidän johtonsa on ystävällisyyttä näytellen valmistellut Neuvostoliiton rajojen ja etupiirin palauttamista. Meillä ei ole syytä eikä mitään halua turvautua aseisiin hyökkäystarkoituksessa. Mutta mikäli tätä maata pitää puolustaa, niin uskon täysin siihen, että maanpuolustustahtoa riittää. Puolustus suunnitelmat ovat valmiina, ja Puolustusvoimiemme kalusto on kunnossa.

Toivon, että rauha koittaa Eurooppaan mahdollisimman pian. Sitä ei kuitenkaan saada ennen kuin Venäjä poistuu Ukrainasta. Sitä ei saavuteta ilman, että Venäjä suorittaa sotakorvaukset Ukrainalle ja toimittaa järkyttäviin sotarikoksiin ja ihmisyyttä vastaan tehtyihin rikoksiin syyllistyneet vastaamaan teoistaan.

Arvoisa puhemies! Maamme kokonaisturvallisuuskonsepti on ainutlaatuinen. Siihen käydään tutustumassa ulkomaita myöten. Nyt kokonaisturvallisuutta kuvaava timantti saa ulkoisen turvallisuuden sektorille aivan välttämättömän vahvistuksen: Naton. Haluan kuitenkin muistuttaa, että kokonaisturvallisuuden timanttia ei voi keskinäisriippuvuuksista johtuen vahvistaa hiomalla vain timantin yhtä kylkeä. Kaikkia sektoreita tulee vahvistaa yhtä lailla. Ilman sisäistä turvallisuutta ei ulkoinen turvallisuus ole riittävä tae turvallisuudellemme. On siis syytä vahvistaa timanttia niin, että siitä muotoutuu timantin kaunein muoto, briljantti.

Natossakin Suomen tulee ensisijaisesti edistää rauhaa. Suomalainen kriisinhallintaosaaminen on huippuluokkaa maailmankin mittakaavassa. Tätä osaamista, tietämystä sekä sovittelemisen kykyä ja taitoa toivon Suomen edustajien vievän Natoon. Huomenna äänestämme Naton perussopimuksen hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta. Minä tulen äänestämään sen puolesta toivoen, että lapseni ja lasteni lapset säästyvät Venäjän tarjoamilta sodan kauhuilta eikä heidän vuoronsa tarttua aseisiin tätä maata puolustaakseen koita koskaan. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sjöblom.

16.44 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Nyt on aika saattaa eduskunnan osalta jäsenyyssprosessi loppuun ja ottaa tämä tärkeä askel kohti Nato-jäsenyyttä. Tämä päätös tulee olemaan historiallinen ratkaisu ja turvallisuuspoliittisesti erittäin merkittävä: näin pystymme takaamaan Suomelle turvallisen tulevaisuuden. Meillä on hyvä oma puolustuskyyky, ja Natoon liittyminen vahvistaa sitä entisestään.

Kuten olemme nähneet, Venäjä käynnisti vuosi sitten aggressiivisen ja julman hyökkäyssodan Ukrainaan. Ne asiat, mitkä Ukrainassa ovat tapahtuneet, ovat käsittämättömiä sotarikoksia, käsittämätöntä pahuutta ihmisyyttä vastaan. Nato-maat ja Euroopan unioni ovat auttaneet ja tukeneet Ukrainaa, ja se on osoitus siitä, miten Nato-maat ja EU ovat valmiita puolustamaan ja auttamaan ja tavoittelemaan rauhaa. Natoon liittyminen onkin rauhan ele. Se on osoitus siitä, että me kannatamme ja haluamme tulevaisuuden, joka on turvallinen, rauhallinen ja ennakoitava. Nato on puolustusliitto, ja meillä on yhteiset päämäärät: vaupaus, turvallisuus ja rauha.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Gustafsson.

16.46 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Katson kuuluvani niin sanottuihin suuriin ikäluokkiin. Minulla on henkilökohtainen muistijälki ja kokemus Unkarin kansannou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

susta vuodelta 1956, jolloin muistan sen pelon, joka lapseen tarttui seurattuani uutisia ja vanhempieni käymiä keskusteluja. Sitten 1968 olin jo vähän varttuneempi nuorukainen. Osallistuin Turun taidemuseon mäellä mielenosoituksiin, kun neuvostopanssarit menivät tukahduttamaan Prahan kevään 1968. Se kuvasi sen ajan Neuvostoliiton röyhkeyttä ja tappaa polkea ihmisoikeuksia.

Halusin sanoa tämän asian sen takia tässä ääneen, että olen suoraan sanoen myöskin miettinyt sitä, että jollei meillä nyt olisi tätä Nato-hakemusta, Nato-prosessia päällä ja käytännössä varmuutta siitä, että me Natoon liittymme jollakin aikataululla, niin voisin kyllä ajatella, että meillä ei yksin lasten piirissä vaan laajemminkin yhteiskunnassa olisi huolestuneisuutta, ehkä pelkoakin, ja varmaan sitä olisi aiheellisestikin.

Arvoisa puhemies! Mehän elämme nyt aikaa ja hetkiä, joita emme olisi uskoneet tapahtuvan. Putinin aloittama sota muuttaa koko Eurooppaa ja maailmaa tavalla, jossa kaikki turvallisuusrakenteet ja säännöt lyödään pirstaleiksi. Luottamus Venäjään ei palaa vuosikymmeniin. Valitettavasti Venäjällä on elänyt ja elää edelleen syvällä suurvalta- ja etupiirijäätelu, joka koskee myös Suomea, vaikka monet meistä olivat toiseen ajatukseen jo tuudittautuneet.

Arvoisa puhemies! On kiistatta alkanut Euroopassa ja laajemminkin uusi aikakausi, jonka koko olemusta ei vielä edes näy eikä tiedetä. Tässä tilanteessa olemme nyt siis tekemässä historiallista päätöstä. Olen seurannut käytännössä koko keskustelun varsin vakavalla mielellä ja vakavalla mielialalla, koska päätös, joka huomenna tehdään, on suuri ja merkittävä. Minusta on ollut hienoa kuulla monissa puheenvuoroissa se painotus, joka meidän Nato-jäsenyyteen liittyy, että me haemme sieltä Nato-jäsenyydestä puolustuksellista turvaa, emme hyökkäyksellistä roolia. Samalla itse näen vahvasti sen, että Nato-jäsenyys on vahvistamassa suoraan ja välillisesti rauhaa ja demokratiaa Euroopassa, välillisesti laajemminkin maailmalla.

Arvoisa puhemies! Sormeni ei yhtään vapise, kun huomenna äänestän Natoon liittymisen puolesta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Antikainen.

16.50 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kaikki suomalaiset ovat valitettavasti joutuneet lukemaan Venäjän armeijan sotarikoksista Ukrainassa. On kuitenkin huomattava se asia, ettei tämä ole millään lailla uutta tämän kyseisen maan armeijalta. Siksi haluaisin aloittaa oman puheeni lukemalla erään runon vuodelta 1717. Tämän on kirjoittanut Ylivieskan kappalainen Gabriel Calamnius, joka joutui isonvihan aikana venäläisten vangitsemaksi ja joutui sitten kärsimään kolmesta viikosta vangittuna Turussa. Löysin tämän koskettavan runon sattumalta, kun tein sukututkimusta ja huomasin, että tämä kyseinen Gabriel Calamnius on oma seitsemäs isoenoni, mutta haluan lukea tämän runon teille siksi, että tämä kuvaa sitä, millainen Venäjän armeija on ollut, on nyt ja tulee valitettavasti olemaan myös jatkossa.

Runon nimi on ”Siitä suuresta surkeudesta, joka oli Suomessa v. 1714 ja 1715”, kirjoittanut Gabriel Calamnius: ”Muukalainen muulta maalta / Venäjältä vierahalta / meillä maalla matkustaissa / tuimuudella tultuansa / söi siat sikiöinensä / karitsat kapehinensa / kanat kaikki karisteli / kukonpojat kuristeli / löysi lehmät, löysi leivät / hävitteli härkälaumat / veipä hevot heinikoista / varsoinensa vainioista / pani kaikki kartanoissa / peri puulle puh-tahalle. // Lapsi parat laattialta / imeväiset istualta / pojat äitin polven päältä / piit pienet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

tuolta täältä / otti oi! oi! orjiksensa / ainoisiksi aljoiksensa; / vaimot vallitsi väkisin / kauhimmimmat kaiketikkin / sydämmellä surkialla / miesten mielellä pahalla. / Vanhimmaiset valkiahahan / pani pahoin paistumahan / kädet köytti kiintiästi / kapaloitsi kalvosista / seljän päälle singotteli / piiskallansa pingotteli / kysyi: kussa kukkarosi / hohtavaiset hopiasi / kussa kullat kirkkahimmat / kalut kussa kallihimmat / kussa kaikki kattilasi / kussa tiskisi tinaiset / kussa punainen pukusi / varsin juhlavaattehesi! — / Veden vääntääpi verisen / selkiöistä silmistäni / hi'en hiuksista hioopi / poskipäästä pusertaapi / muistuesssa mieleheni / vihollinen venäläinen / kuinka muodolla monella / vaati aina vaivaisilta tavarata taipumatta / omaisuutta ostamatta. / Mikä virkois vihdoin siitä, / mikä kuoli kurjan lailla! — // Korvessa oli kotomme / maantiellä majasijamme. / Kirkkotiemme kivistöllä / metsän petojen pesillä / karhut kanssakumppanimme / pyry päiväpaistehemme. / Ei mieli mesiä tehnyt / kylki kuuta kasvattanut / pahan pakkaisen käsissä / kovan ilman kouratessa / pahimmissa päivissämme / hengen hädäss' helteheessä; / moni heitti henkensäkin / vaipui poijes varvikohon / kuoli korpehen kovahan / kankahalle kaatui maahan. / Ruoka oli ruumenista / puista purtava kovista / oljesta oma osamme / petäjästä pellon siemen / karvas leipä lehdiköltä / mämmi männystä mäeltä / suosta suolat, suurusjauhot / varsin vehoista valitut / vesi sääty sarpimeksi / sinukka sianlihaksi! / Sudet viimein suostuit meihin / pyysit päällemme poloisten / monta pientä pehmokaista / vaivaista vaeltavaista / söivät lasta lautumella / täytit täyten miesten päälle. / Viisi muuta vitsausta / joit' en saattane sanoa / oli meillä orpanoil-la / kovan Herran koston alla. // Auta ainoinen Jumala / päästä päivistä pahoista!”

Pahoittelen sitä, etten ole kovin hyvä runonkertoja, mutta tämä runo kertoi siitä, millaista oli elää Suomessa isonvihan aikana. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Autto.

16.56 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tässä on ollut todella hyvää ja tärkeää keskustelua tämän vaalikauden suurimmasta yksittäisestä päätöksestä. Vielä muutama näkökulma, jotka tuossa ensimmäisessä puheenvuorossa jäivät käymättä läpi:

Tosiaan suuri kiitos ennen kaikkea Suomen kansalle, joka vahvan tahtonsa on ilmaissut varmasti meille kaikille kansanedustajille mutta myös kaikkien mielipidetiedustelujen kautta, joita on tehty. Kyllä kansa on lähes yksimielistä siitä tarpeesta, joka meidän turvallisuutemme lujittamiseksi ja rauhan puolustamiseksi Euroopassa on, ja siihen tarpeeseen parhaiten vastaamme sillä, että liitymme nyt Naton jäseniksi. Kiitos tosiaan tasavallan presidentille ja maan hallitukselle ja kiitos kansanedustajakollegoille siitä työstä viime keväänä, jota ennen tätä Suomen jäsenhakemuksen jättämistä yhdessä teimme, kun arvioimme vaihtoehtoja, joita Suomella on puolustustaan lujittaa ja turvallisuuttaan parantaa. On tärkeää, että se oli hyvin avoin ja hyvin syvälinenkin prosessi, jossa käytiin läpi kaikki se, mitä Suomen turvallisuuteen liittyy.

Arvoisa puhemies! Nyt kun ollaan tässä vaiheessa, että ollaan lain toisessa käsittelyssä päättämässä siitä, hyväksytäänkö vai hylätäänkö ja liitetäänkö tähän päätökseen joitain lausumia, niin on mielestäni todella tärkeää, että tämä ensimmäisessä käsittelyssä päätetty muoto, joka pohjautuu tietenkin ulkoasiainvaliokunnan mietintöön, ei pidä sisällään mitään ehtoja Suomen Nato-jäsenyyteen vaan että liitymme tähän Pohjois-Atlantin pöytäkirjaan sellaisena kuin se on ja avoimin mielin haluamme olla kehittämässä tätä turvallisuusyhteisöä, johon myöskin muut läntiset demokratiat kuuluvat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Mitä tulee tosiaan tähän vasemmiston esittämään ponteen — tai, sanotaanko, edustaja Mustajärven esittämään ponteen, kun sillä ei varmastikaan puolueen tukea ole — niin se tulee mielestäni hylätä.

Arvoisa puhemies! Ehkä vielä sen verran, että on tärkeää, että tosiaan Suomen puolustuksen perusratkaisut säilyvät sellaisina kuin ne ovat olleet, ja kuten totesinkin, niin monet Nato-maatkin haluaisivat olla enemmän kuin Suomi. Moni Nato-maakin toivoisi yhtä vahvaa ja uskottavaa puolustusta. Tässä mielessä on tärkeää myöskin, että oikealla tavalla osataan osoittaa se Suomen vahva myöskin tosiasiallinen taloudellinen panos, jonka puolustuksemme käytämme. Totta kai myös aivan puolustusmäärärahojen tulee olla sillä tasolla, mitä Nato edellyttää, mutta on tärkeää, että tämä Suomen vahva sitoutuminen, joka yleisestä asevelvollisuudesta ja laajasta reservin kouluttamisesta tulee, huomioidaan.

Vielä totean, että tämä avaa myös Suomen puolustusteollisuudelle hyviä mahdollisuuksia ja että harjoitustoiminta tulee lisäämään taloudellista aktiivisuutta positiivisella tavalla eri puolilla Suomea.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niemi.

17.00 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! On todella hienoa olla täällä eduskuntasalissa tänään, kun käsittelemme historiallista Suomen Natoon liittymistä. Tapahtui tämä Natoon liittyminen sitten joko pelkästään Suomi edellä ja Ruotsi perässä tai molemmat yhtä aikaa, on kuitenkin vääjäämätön tosiasia, että aivan varmuudella olemme ennen pitkää kuitenkin Naton täysjäseniä. Tämä on hyvin tärkeä asia mielestäni. Puolustusvaliokunnan jäsenenä en näe mitään muuta mahdollisuutta. Tässä kohtaa haluan kuitenkin myös kiittää edustaja Mikko Savolaa siitä kahden kuukauden työstä, minkä hän teki puolustusministerinä. Ja toivotan myöskin tervetulleeksi takaisin edustaja — taas tänään puolustusministeri — Antti Kaikkosen. Hänen poikansahan on saanut hyvää hoitoa kaksi kuukautta puolustusministeriltä. Ja siinä on tietysti mielenkiintoinen tällainen sanamuunnosliittymä, kun hänen poikansa on Anton ja tänään käsittelemme Nato-asiaa. Tietysti monet osaavat sen kääntää myöskin, Anton ja Nato, mutta tämä on ihan kiva sattuma. En tiedä, onko sillä sitten oikeasti enemmän heidän perheessään merkitystä.

Puolustusvaliokunnan jäsenenä pidän kuitenkin erittäin tärkeänä sitä, että meillä on maavoimat, meillä on korkea puolustustahto, meillä on hyvin varustetut maavoimat, ja olemme myöskin olleet koko ajan sillä tavalla hereillä, emme ole lähteneet alasajamaan puolustustahtoaamme. Meillä on erittäin vankka Leopard 2A6 -kalusto. Sitä emme valitettavasti pysty antamaan Ukrainan avuksi. Avustamme toki kaikin muin tavoin. Ja myöskin panssarihaupitseja olemme saaneet huomattavasti lisää. Se on vankka lisäys puolustustahtoomme, jos joku maa sattuisi olemaan sitä mieltä, että heillä olisi tarvetta yrittää Suomeen tulla. Tämä on hyvin epätodennäköistä. Tällä hetkellä meidän Hornet-kalustomme, kaikki 62 kappaletta, on toimintakykyinen. Kaksihan niistä on valitettavasti tuhoutunut, mutta aikanaan, kun saamme uudet F-35A-hävittäjät, 64 kappaletta, meillä on yksi maailman kovimmista ilmavoimista, sen tilaisuuden tullessa vuodesta 2025 eteenpäin.

Rauman telakka — siitä olen kyllä hieman huolissani tällä hetkellä, koska me ollaan sitä monta kertaa puolustusvaliokunnassa käsitelty, saatu tietoja, laitettu sinne rahaa lisää, ja tänäänkin valitettavasti jouduimme lukemaan uutista, että siellä Tasmanian alusta tehdessä on syttynyt tulipaloja. Millä tavalla se mahtaa vaikuttaa niiden korvettien nyt jo viivästyneeseen hankintaan, joita sieltä pitäisi sitten tulla meidän laivastollemme?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Näistä kaikista yhteenvedona: en epäile yhtään, kun huomenna painan Natoon liittymisnappia, kuten arvostamani edustaja Gustafsson. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Myllykoski.

17.03 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Nyt täällä on kiitoksia jaeltu, ja kun omassa puheessani oli hajanaiset ranskalaiset viivat, niin ne jättivät yhden asian toteamatta: minä haluan arvostaa ja osoittaa arvostukseni eduskunnan puhemiehistölle ja puhemiehelle, joka on mahdollistanut tämän käsittelyn ryhdikkyuden myös tässä talossa, ja tämä käsittely päättyy sitten huomenna äänestykseen, ja tämä prosessi on siinä mielessä hyvin hoidettu. Ja koko Nato-prosessille täytyy totta kai antaa, voisiko sanoa, tädet pisteet. Jokaisella on ollut mahdollisuus tutustua ja saada se riittävä tieto omien kantojensa muodostamiseksi. Kyllä siinä edustaja Myllykoski joutui omaa katsantokantaansa muuttamaan, mutta toki siihen oli vihamielinen naapurimme ehkä suurimpana syynä.

Mutta kaiken kaikkiaan, haluan vielä toistaa sen, että näin demokratian kannattajana en pidä siitä tavasta, että viemme toisilta sen päätöksenteon vallan. Kun maailma on muuttunut näin nopeasti viimeisen vuoden aikana, niin miten se voi muuttua seuraavan vuoden aikana? En usko, että tämän kansan tai seuraavan eduskunnan mielipide Nato-päätöksestä muuttuu. Mutta mitä sen sivutuotteena voi tulla, sitä emme voi tietää. Ja sen takia en haluaisi olla tekemässä näin isossa asiassa sellaisia päätöksiä, jotka vievät päätöksenteon valan niiltä päättäjiltä, jotka sen joutuvat kohdaltaan tekemään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kaleva.

17.05 Atte Kaleva kok: Arvoisa puhemies! On etuoikeus ja kunnia saada olla eduskunnassa päättämässä Suomen Nato-jäsenyydestä. Päätöksemme liittyä puolustusliittoon on merkittävä askel itsenäisyysellemme prosessissa. Se on jatkumoa kansalliselle heräämiselle, itsenäisyysjulistukselle, sisällissodalle, maailmansodille, jälleenrakentamiselle sekä modernin Suomen rakentamiselle ja EU-jäsenyydelle. Itsenäisyys ei ole yksittäinen teko vaan prosessi, joka jatkuu edelleen.

Päätös Naton jäsenyydestä siirtää Suomen pois harmaalta alueelta ja Venäjän etupiiristä osaksi läntistä arvoyhteisöä ja sivistynyttä maailmaa. Päätöksen myötä raikas länsituuli puhalttaa pois suomettuneisuuden ja jälkisuomettuneisuuden ummehtuneen löyhkän, ja voimme katsoa tulevaisuuteen luottavaisemmin uusista lähtökohdista.

Jokaisen valtion tärkein tehtävä on turvallisuudesta huolehtiminen. Meillä turvallisuuspolitiikka on pitkään ajateltu hoidettavan niin, että eduskunta käsittelee aika ajoin selon teon mutta muutoin asiasta huolehtii tasavallan presidentti. Turvallisuuspoliittista keskustelua ovat käyneet harvat armoitetut tahot, jotka ovat lähinnä toistelleet samanmielistä liturgiaa.

Tässä ajassa ja viimeistään Nato-jäsenyyden myötä meidän on opittava suhtautumaan turvallisuuspolitiikkaan arkisemmin. Sitä johtaa edelleen tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa, mutta aiheeseen liittyvät kysymykset tulevat olemaan arkista sisältöä myös pääministerin ja usean muun ministerin työpöydillä. Turvallisuus on jokapäiväistä työtä, joka vaatii tekoja ja tekijöitä ja myös aidosti avointa kansalaiskeskustelua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Suomi on suhtautunut turvallisuuteensa kaksijakoisesti. Toisin kuin monet muut maat me olemme ylläpitäneet puolustusvoimiamme emmekä ole naiivisti luottaneet muiden hyväntahtoisuuteen. Meikin olemme toki säästäneet puolustusmenoistamme. Tätä vajetta alettiin viime keväänä paikata ja sitä joudutaan paikkaamaan edelleen. Turvallisuusympäristömme on muuttunut arvaamattomammaksi ja vaarallisemmaksi. Meidän on varmistettava, että pärjäämme myös muuttuneissa oloissa. Oma uskottava puolustus on keskeisin turvamme myös puolustusliiton jäsenenä, mutta jatkossa emme ole yksin.

Suuressa kuvassa turvallisuutemme on jo pitkään perustunut valheelliselle käsitykselle maailmasta ja ympäröivästä todellisuudesta. On toisteltu ympäripyöreitä ja sisällyksettömiä termejä ja uskottu, että kun mantraa toistaa riittävän monta kertaa ääneen, se jotenkin muuttuu totuudeksi. On puhuttu Paasikiven—Kekkosen linjasta, kun on tarkoitettu Kekkosen aikaista rähmälläänoloa ja unohdettu Paasikiven viisaus tosiasioiden tunnustamisesta. [Sanna Antikainen: Näin juuri!] On puhuttu Nato-optiosta, jonka sisältöä kukaan ei oikeasti tiennyt ja jonka viimeistään nyt kaikki ymmärtävät tyhjäksi puheeksi. Ei ole mitään optiota eikä ollut: puolustusliitossa ollaan tai ei olla.

Suomi on siirtymässä henkisesti toiseen aikakauteen. Nato-päätöksen myötä — tai ehkäpä päätös mahdollistuu juuri siksi — henkinen ilmapiirimme ottaa aimo harppauksen kohti realismia ja ymmärrystä maailman muuttumisesta. Suomettuneet päättäjät ovat vähitellen siirtyneet reserviin, ja tilalle on tullut suomettumattomia, suoraselkäisiä ja omaan ajatteluun taipuvaisia tulevaisuudentekijöitä.

Arvoisa puhemies! Suomi on Naton kumppanimaana kehittynyt Nato-yhteensopivaksi. Olemme harjoitelleet yhdessä Nato-maiden kanssa ja tehneet laajaa yhteistyötä. Vaikka emme ole olleet jäsen, olemme osallistuneet käytännössä kaikkiin Nato-operaatioihin, joihin meitä on haluttu. Samalla olemme oppineet paljon paitsi sotilaallisesta toiminnasta myös yhteistyöstä Natossa. Tämä kokemus on meille nyt arvokasta pääomaa.

Meillä riittää kuitenkin työtä Nato-yhteensopivuutemme rakentamisessa. Meidän on opittava hahmottamaan uudella tavalla suhteemme itseemme ja ympäristöömme. Meidän on tehtävä Suomesta myös hallinnollisesti Nato-yhteensopiva maa. Työtä riittää informaation hankkimisen, prosessoinnin ja hyödyntämisen saralla.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on pari vuosikymmentä kannattanut Suomen liittymistä puolustusliitto Naton jäseneksi. Minä olen kannattanut sitä aina. Meidän olisi pitänyt liittyä puolustusliittoon viimeistään yhdessä Viron kanssa, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Modernissa maailmassa mikään maa eikä etenkin Suomen kaltainen maa voi huolehtia yksin turvallisuudestaan. Siihen tarvitaan laajaa ja monialaista yhteistyötä. Nato-jäsenyys tarjoaa parhaat mahdolliset puitteet turvallisuusyhteistyöllemme. Se myös hyödyttää kotimaista puolustusvälineteollisuuttamme, jonka olemassaolo ja hyvinvointi on välttämätöntä nimenomaan Suomen puolustamiseksi ja turvallisuutemme takaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi hallituksen esitystä ja onnittelen tässä salissa vilpittömästi kollegoitani siitä, että olemme yhdessä historian oikealla puolella. Tämä päätös tehdään Suomen ja suomalaisten menestykseksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Meri.

17.10 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tarkistan vielä, onko tämä viisi vai seitsemän minuuttia. [Puhemies: Seitsemän.] — Selvä, kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Vielä tämän vaalikauden alussa en katsonut tarpeelliseksi Natoon liittymistä. Ajattelin, että ihminen olisi oppinut jotain, ja oletin, kuten varmaan moni muukin tässä salissa, että Venäjä on kääntymässä länteen päin ja ehkä pysyy jonkinlaisissa kansainvälisissä pöydissä ja demokratiakin voisi joskus kehittyä. Näin ei valitettavasti käynyt, ja kuten presidentti Niinistö sanoi, naamiot oli laskettu. Tämä oli silloin noin vuosi sitten erittäin järkyttävä päivä, josta keskustelimme viime perjantaina. Se oli erittäin järkyttävää. En kuitenkaan itse lähde tuomitsemaan menneiden vuosien päättäjiä. On eletty ajassa, ja se jälkiviisastelu, se on aina kovin helppoa. Jokainen varmaan on yrittänyt parhaansa. Siinä mielessä en lähde julistamaan, että joku on toiminut väärin, vaan varmaan parhaan ymmärryksensä mukaan.

Täytyy muistaa, että kansankin mielipide on tässä muuttunut. Meillä on ollut ihmisiä, jotka ovat katoneet, että Nato-jäsenyys ei ole toivottavaa, ja niin itsekin ajattelin: en olisi halunnut tähän niin sanottuun suurvaltapolitiikkaan, mutta se aika on nyt ohi. Me emme valitettavasti ole, niin kuin itsekin ehkä oletin, jollain lailla erityisasemassa tässä Venäjän huomassa. Tässä ei nyt kukaan ole missään erityisasemassa, vaan Venäjällä on omat intressit, se haluaa laajentua ja olla suurvalta ja järjestellä maailmankuvaa ja maailman rajoja uudestaan. On hyvin valitettavaa, että meillä on joitakin tällaisia diktaattoreita tässä maailmassa, jotka pitävät meitä muita niin sanotusti panttivankeinaan — näitä on muitakin.

Ajattelin näin, vaikka minullakin on äidin suku Karjalasta, Hiitolasta, tullut ja olen lapsuudessani kuullut paljon siitä, minkälaista oli elää Venäjän toimien alaisuudessa ja jälkimmäisissä. Sieltä tulivat, Hilja ja Matti, yhdeksän lapsen kanssa Suomeen. He palasivat uudestaan sinne ja rakensivat taloa, ja taas tuli lähtö, ja äitini syntyikin tällä viimeisellä evakkomatkalla. Hilja-mummo oli viimeisillään raskaana, kun lähdettiin — ja äidin vanhemmat sisarukset veivät sitten karjan, he olivat hyvin nuoria ja kahdestaan joutuivat siellä liikkumaan — ja he päätyivät tuonne Askolaan, Porvoon kupeeseen. Tästä huolimatta — ja ehkä siitäkin johtuen, kun sitten lopulta saatiin tämä rauha, joka maksoi Suomelle kovan hinnan — ajattelin, että ehkäpä me kuitenkin olemme sitten jonkinlaisessa erityisessä ystävyyssuhteessa Venäjään, ja tämä oli todella järkyttävää, että Putin tällaiseksi ryökäleeksi osoittautui.

Kuten tässä moni edustaja sanoi, niin tämä on historiallinen hetki varmasti omassakin poliittisessa toiminnassani, ja tulen äänestämään huomenna Nato-jäsenyyden puolesta. Valitettavasti tämäntyypiseen toimintaan ja monenlaiseen varusteluun johtaa se, että meillä on Euroopassa ja maailmassa diktaattoreita, jotka kuvittelevat, että heillä on oikeus päämöröidä täällä meidän muiden puolesta. Toki me kaikki haluaisimme rauhaa, mutta ilmeisesti sen rauhan hinta on se, että meidän on pakko varustaa itsemme hampaisiin asti. Näin se vaan on.

Olen itse miettinyt tätä asiaa silloin, kun tämä tuli ajankohtaiseksi vuosi sitten, ja järkytyksen myötä kuuntelin ihmisiä ja kuuntelin keskustelua, ja kuten tässä muutama muukin edustaja sanoi, niin se päätös ei yhdessä päivässä syntynyt, kun jos on jotain mieltä ollut, niin ei se hetkessä synny. Niin kuin sanoin, niin en täällä arvostele ketään, joka on omassa ajassaan toisin toiminut. Mutta tällä mennään, ja äänestän huomenna Nato-jäsenyyden puolesta. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

17.14 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kun tätä kautta eduskunnassa aloittelin, niin en montaakaan asiaa arvannut. En arvannut sitäkään asiaa, että pystyisin kautta lopettaessani

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

viettämään suomettumisen viimeistä päivää. Varmaankin teknisesti ottaen se suomettumisen viimeinen päivä on huomenna, kun tästä asiasta nyt vielä täytyy äänestää.

Vuonna 94, siinä 90-luvun vaihteessa, kun tulin aikuisikään, sanoin, että Suomen täytyisi välittömästi liittyä Natoon, koska Venäjä on Venäjä, ei koskaan tule muuksi muuttumaan, ja nyt se olisi niin heikko, ettei se pysty estämään meidän liittymistämme. Samalla olisimme voineet myös välttää Euroopan unioniin liittymisen ja siihen myöhemmin sidotun velkaorjuutemme. Näin ei toimittu. Nyt näiden päätösten vaikutuksia lusikoidaan tässä päivässä. Parempi myöhään kuin ei milloinkaan, tai voi sanoa, että parempi myöhään kuin ei silloinkaan.

On hyvä, että ulkoasiainvaliokunta päätti yksimielisesti tuoda tämän esityksen eduskunnalle vielä tällä kaudella päätettäväksi, että se saadaan nyt hyväksyttyä ja tällä asialla spekulointi päättyy. Nimittäin kun eduskunta päätti kerran yli 95 prosentin enemmistöllä lähteä hakemaan Nato-jäsenyyttä Suomelle, niin se oli kyllä sellainen peruuttamaton tie, joka täytyy vain saattaa loppuun mahdollisimman nopeasti ja mahdollisimman tehokkaasti. Ennen tätä päätöstä saattoi perustellusti olla muuta mieltä siitä, kannattaako Suomen sitä jäsenyyttä hakea, mutta kun sitä jäsenyyttä on haettu, siitä kaikki riskit on realisoitu, niin sen loppuun saattaminen voi olla ainut tärkeä kansallinen tavoitteemme tässä asiassa.

Matkan varrella on paljastunut, että tämä politiikkamme, voi sanoa kuplamme, Nato-optiosta on osoittautunut suorastaan itsepetokseksi. Ei meillä sellaista optiota ole ollut olemassakaan. Vielä tässäkin tilanteessa, kun Venäjän armeija on osoittautunut oleellisesti heikommaksi kuin sen oletettiin olevan ja se on sidottuna yhdessä maassa käytävään sotaan, kaikki Nato-jäsenmaat eivät ole valmiita hyväksymään suoralta kädeltä Suomea sotilasliiton jäseniksi. Eli mikä se optio oli, jos edes tällaisena aikana, kun Venäjä on näyttänyt todellisen karvansa, emme sitä optiota voi täysin omasta subjektiivisesta tahdostamme lunastaa?

Ja on myös osoittautunut todeksi se, että politiikassa ei kannata olla määräänsä enemmän suuna päänä tai hakea selkävoittoja. Eli nämä ongelmat näissä Nato-ratifikoinneissamme johtuvat eräiden maiden osalta osin myös siitä, että Suomi on ollut kokoaan suurempi suunsoittaja näiden maiden suuntaan ja vahingoittanut tällä tavalla omaa turvallisuuspoliittista asemaansa. Sen, minkä taakseen jättää, voi monessa tapauksessa edestään löytää, kuten meidän poliitikkomme ovat huomanneet.

Toisaalta tämä viivytyks alkua olla jo Natollekin eräänlainen uskottavuusongelma, koska puolustusliittohan perustuu aina luottamukseen siitä, että maat toimivat niin kuin ovat sitoutuneet. Natolla ei ole sinänsä omia taistelujoukkoja, joilla se voisi toimia. Sen joukot ovat jäsenmaiden joukkoja, joita jäsenmaat joko lähettävät tai sitten viime kädessä eivät lähetä. Nyt kun aiemmin Natossa on ollut tämä avoimien ovien politiikka, niin kun niitä ovia käytiin koettelemaan sellaisten maiden toimesta, jotka jäsenyysehdot selvästi täyttävät ja jotka tuovat puolustusliittoon lisää turvallisuutta sen kuluttamisen sijaan, niin osoittautuikin, että ne ovet olivatkin hieman jumissa. Nyt kun muistetaan, että myös 5 artikla eli se Naton ydin on pohjimmiltaan yksimielisyyspäätös — myös ne turvallisuustakuut perustuvat siihen, että jäsenmaat ovat yksimielisiä niiden käytöstä — niin missä kohtaa tämä vetäminen alkaa muodostua kysymykseksi myös Naton uskottavuudesta sen toiminnassa tosipaikassa?

Nämä ovat ikäviä kysymyksiä, joita täytyy tässä kohta alkaa esittämään, kun nämä viivytykset ovat jatkuneet näin pitkään. Suomen näkökulmastahan tässä ei ole sinänsä muuta tietä kuin eteenpäin ja kohti sopimuksen ratifiointia. Suomi hoitaa tässä nyt oman tonttinsa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

kuntoon, ja nyt odottaisimme sitä, että myös muut tämän liittokunnan jäsenmaat — tämän läntisen arvoyhteisön, niin kuin me sanomme, jäsenmaat — täyttävät velvoitteensa. Vielä ei ole aihetta juhliin, se päivä on vielä edessä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Antikainen.

17.19 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Vastikään Venäjän raakalaismainen koko Ukraina kohdistuva hyökkäys vietti surullista vuosipäiväänsä. Tässä ajassa Venäjän hallinnon siunauksella kyseisen maan sotilaat ovat syyllistyneet julmiin sotarikoksiin niin naisia, lapsia kuin myös eläimiä kohtaan. Nämä Putinin sotilaat olivat jopa kaivertaneet Z-kirjaimia ukrainalaisten koirien kuonoihin. Tämä kertonee maan sotilaista kaiken oleellisen, mutta tähän ei ole edes pahinta, koska moni lapsi ja nuori on menettänyt henkensä.

Arvoisa puhemies! Tässä ajassa Suomen turvallisuuden takaamiseksi meillä on vain yksi vaihtoehto, jolla me voimme suojella isänmaatamme sekä lastemme ja nuortemme henkeä, hyvinvointia, turvallisuutta ja tulevaisuutta: tämä on Naton jäsenyys, ja sitä kautta turvatakuiden piiriin pääseminen.

Arvoisa puhemies! Tulen itse Pohjois-Karjalasta, rajan läheltä. Venäjän toiminnan vuoksi alueemme elinkeinoelämä ei voi enää nyt eikä pitkään aikaan tehdä yhteistyötä tai kauppaa rajan yli. Tämä on täysin oikein, mutta valtiovallan onkin kiinnitettävä yhä enemmän huomiota Itä-Suomen turvallisuuteen ja elinvoimaan.

On selvää, että esimerkiksi nyt aiempia Puolustusvoimien säästöjä katsotaan taaksepäin sillä tavalla, että virheet vihdoinkin ymmärretään myös poliitikkojen keskuudessa. Esimerkiksi Pohjois-Karjalan prikaatin alasajo oli järkyttävä virhe. Ukrainan sota on nimittäin osoittanut sen, että myös paikalliset olosuhteet tuntevaa jalkaväkeä tarvitaan. Uusi varuskunta-alue Pohjois-Karjalassa olisi myös erittäin tärkeä vapaaehtoisen maanpuolustuksen tarpeiden kannalta. On siis selvää, että tämä virhe on korjattava ja uutta Pohjois-Karjalan varuskuntaa olisi aloitettava suunnittelemaan seuraavan hallituksen toimesta.

Arvoisa puhemies! Myös monia muita menneisyyden virheitä on vihdoinkin korjattava. Meidän on nyt irtauduttava Ottawan sopimuksesta, ja oma miinantuotanto samalla käyntiin. Vapaaehtoista maanpuolustusta on tuettava yhä enemmän, esimerkiksi verovähennysoikeudella — vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaan osallistuvilla olisi saatava näiden tarvikkeiden osalta verovähennysoikeus. Meidän on myös saatava lisää ampumaraatoja.

Näiden lisäksi nyt, kun Nato-jäsenyyden kello pian soi, meidän Suomea ja suomalaisina on vihdoinkin pestävä menneisyyden likapyykki. Esimerkiksi Tiitisen lista ja Rosenholzaaineisto on saatava vihdoinkin julkisiksi. Riippumaton tutkimus Neuvostoliiton ja nyky-Venäjän vaikutuksesta suomalaisen yhteiskunnan toimintaan ja toimijoihin — tarkoitan varsinkin poliitikkoja — on aloitettava heti, kun olemme Naton jäseniä. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalmari.

17.23 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Kannatan Nato-jäsenyyttä ja olen mielissäni siitä, että päätös tehdään tällä kaudella. Tärkein asia, mitä me poliitikot voimme tehdä, on taata Suomen koskemattomuus ja itsenäisyys. Se on myös perintö, mitä kolme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

veljeä sodassa menettänyt isäni painotti. Sota jätti jälkensä kaikkiin sen kokeneisiin ihmisiin. Sankariteot voivat olla läpi elämän pysyvä painajainen. Esimerkiksi isäni herättäminen unilta oli minulle lapsena pelottava kokemus, isä kun saattoi herätä valmiina syösy-mään aseisiin. Meillä on kaikilla omat tarinamme. Mielestä eivät varmasti koskaan pyyhkiydy läheisen kuoleman kohtaaminen, ankeat olot sekä nälkä rintamalla. Sotaa tulee välttää.

Tämä päätös on historiallinen. Tuskin kukaan olisi muutama vuosi sitten uskonut, että tällä vaalikaudella päätetään Natoon liittymisestä. Venäjän hyökkäyssodan seurauksena myös valtaosa kansalaisista kannattaa jäsenyyttä. Sitten kun sopimus on ratifioitu, Suomen turvallisuustilanne paranee, sillä Nato on itsessään pelote. Jos joku maa hyökkää Nato-maahan, turvatakuut mahdollistavat täyden puolustuksen. Ukrainan taistelu olemassaolonsa ja vapautensa puolesta muistuttaa meitä omasta historiastamme. Mikään ei ole pyhää Venäjälle, eivät sopimukset eivätkä ihmishenget. Naisia ja lapsia raiskataan Ukrainassa, siviilejä pommitetaan. Nyky-Venäjään ei voi luottaa. Jos hyökkäys tulisi meitä kohtaan, enää emme olisi taistelemassa yksin, ja siksipä hyökkäystä ei toivoaksemme koskaan tule. Naton myötä itsenäisyytemme ja koskemattomuutemme voidaan parhaiten turvata. Näin isäni ja muiden veteraanien toive ja perintö toteutetaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Yrttiaho.

17.25 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Suomen pitkään harjoittama ulko- ja turvallisuuspolitiikka on perustunut sotilaalliseen liittoutumattomuuteen, rauhantahtoisen ulkopolitiikan ensisijaisuuteen ja kansainväliseen yhteistyöhön ennen kaikkea Yhdistyneissä kansakunnissa, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestössä ja Euroopan unionissa. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan lähtökohtana on ollut pyrkimys pysyä suurvaltojen eturistiriitojen ulkopuolella, tavoitteena samalla ehkäistä ennalta konflikteja rauhaa tukevan diplomatian keinoin ja pitämällä huolta siitä, ettei Suomen aluetta käytetä vihamielisiin tarkoituksiin muita maita vastaan.

Sotilasliitto Natoon liittyminen kytkee Suomen aivan toisenlaiseen politiikkaan, jonka lähtökohtana on sotilaallinen voima ja ydinasepelote. Naton jäsenyys sitoo Suomen myös jatkuvaan asevarusteluun. Sotilasliiton jäsenyys sulkee pois Suomen liittymisen ydinaseet kieltävään YK:n sopimukseen. Sitoutuminen Natoon tekee Suomesta osapuolen, kun Nato tai joku Nato-maa on konfliktissa Venäjän, Kiinan, Iranin tai jonkun muun maan kanssa. Marinin hallitus ei lakiesityksessään arvioi lainkaan Naton strategiaan tehtyjä muutoksia, jotka vahvistavat Naton globaalia roolia ja vastakkainasettelua myös Kiinan kanssa.

Ilmastonmuutos tulee lisäämään arktisen alueen luonnonvarojen ja kulkuyhteyksien merkitystä. On vaara, että myös varustelu alueella kasvaa. Se on uhka alueen vakaudelle, alkuperäiskansoille ja ympäristölle. Asevarustelu ja sotaharjoitukset, puhumattakaan sodista, ovat merkittävä ilmastopäästöjen ja muiden ympäristöongelmien tekijä. Asevarustelun ja sotaharjoitusten rajoittamisen pitäisi olla osa Suomenkin ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa.

Valitettavasti Nato-jäsenyyttä koskeneissa selvityksissä ja Marinin hallituksen esityksessä on sivuutettu kokonaan sotilaallisen liittoutumattomuuden antamien mahdollisuuksien ja etujen arviointi. Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys muuttaa perustavalla tavalla koko Pohjois-Euroopan turvallisuuspoliittista tilannetta epävakampaan suuntaan. Aiem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

pi Pohjolan vakaus on varsin nopeasti muuttumassa vastakkainasetteluksi Yhdysvaltain ja Venäjän välillä. Sotilaallisen yhteenoton vaara arktisella alueella on kasvamassa.

Yhdysvallat on lisäämässä sotilaallista vaikutusvaltaansa koko Pohjois-Euroopassa solmimalla kahdenväliset puolustussopimukset Norjan ohella myös Suomen, Ruotsin ja Tanskan kanssa. Tämä merkitsee muun muassa raskaiden amerikkalaisaseiden niin sanottua ennakkovarastointia myös Suomen ja Ruotsin alueelle. Ruotsin puolustusministeri on kertonut naapurimaamme neuvottelevan parhaillaan maa-alueiden luovuttamisesta Yhdysvaltain asevoimien käyttöön aivan keskeisiltä Ruotsin alueilta. Norja on jo luovuttanut neljä suurta aluetta viime kesänä päätetyllä puolustussopimuksella Yhdysvaltain käyttöön. Myös Suomi neuvottelee parhaillaan Yhdysvaltain kanssa samankaltaisesta sopimuksesta kuin mitä Norja on Yhdysvaltain kanssa jo tehnyt. Eduskuntaa ei ole informoitu sopimusneuvottelujen nykytilasta eikä myöskään yksityiskohtaisesta sisällöstä. Haluankin kysyä sekä ulkoministeriltä että puolustusministeriltä: miksi eduskunnalle ei ole kerrottu Suomen neuvottelevan Yhdysvaltojen kanssa amerikkalaisten raskaiden aseiden ennakkovarastoinnista maamme alueille ja Yhdysvaltain asevoimien käyttöön luovutettavista Suomen alueista? Tässä asiassa on myös hyvä muistaa, että kansainvälisen oikeuden mukaan sotilaallisten keinojen käyttö on sallittu muuhun kuin oman maan puolustamiseen vain YK:n valtuuttamana. Nato ei ole tähän sitoutunut.

Arvoisa puhemies! Marinin hallitus näyttää pitävän Naton 5 artiklaa absoluuttisena turvallisuustakuuna, joka nostaa hyökkäyskynnystä ja jopa estää hyökkäyksen jo ennakolta. Ja jos hyökkäys kuitenkin tapahtuisi, niin Nato-maiden yhteinen sotilaallinen voima ja sotilaalliset vastatoimet riittäisivät pitämään huolta siitä, että hyökkääjä voitetaan. Tällainen usko perustuu Yhdysvaltain ylivoimaiseksi katsottuun asevoimaan, johon Suomikin nyt aikoo tukeutua. Yhdysvallat itse vastusti aikoinaan sotilasliittoa perustettaessa absoluuttisia turvatakuita, koska se ei halunnut niiden kautta tulla vedetyksi muiden maiden käymiin sotiin. Yhdysvallat halusi myös pitää itsellään päätäntäoikeuden siitä, miten 5 artiklaa tulkitaan ja käytetään. Monet asiantuntijat katsovat, ettei 5 artikla loppujen lopuksi lupaa mitään, mutta se sitoo ainakin Naton pienemmät jäsenmaat tukemaan Yhdysvaltain ulko- ja turvallisuuspoliittisia linjauksia. Väite Nato-jäsenyydestä pelkäästään puolustuksellisenä ratkaisuna osoittaa tietämättömyyttä Naton toiminnasta ja todistaa vain puutteellisesta tutustumisesta sotilasliiton veriseen historiaan. [Sanna Antikainen: Tutustukaa te Venäjän veriseen historiaan!]

Arvoisa puhemies! Sekä presidentti Sauli Niinistö, pääministeri Sanna Marin, ulkoministeri Pekka Haavisto että puolustusministeri Antti Kaikkonen pitävät lähtökohtana sitä, ettei Suomi aseta minkäänlaisia ennakkoehtoja tai varaumia Nato-jäsenyydelle. Tämä koskee myös ydinaseiden sijoittamista Suomeen. Samalla kannalla on myös Marinin hallitus ja valitettavasti jopa yksimielisesti. Hallituksen lakiesitys Nato-jäsenyydestä toteaa, että Suomi liittyy sotilasliiton jäseneksi täysillä oikeuksilla ja velvollisuuksilla — eli ilman minkäänlaisia omia ehtoja tai varaumia. Kun Norja ja Tanska liittyivät Nato-jäseneksi, ne hyväksyivät joukon omia ehtoja, joilla maat sulkiput alueeltaan pois sotilasliiton pysyvät tukikohdat, ulkomaisten asevoimien pysyvän läsnäolon ja myös ydinaseet. Suomi liittyy nyt Nato-jäseneksi ja hyväksyy ilman omia rajaavia päätöksiä muiden jo aiemmin asettamat ehdot, omaa kantaa Suomella ei ole.

Miksi Suomi sitten haluaa liittyä Nato-jäseneksi ilman ehtoja? Syynä ovat neuvottelut, joita Suomi parhaillaan käy Yhdysvaltain kanssa maiden kahdenvälisestä puolustussopimuksesta. Suomen ulkopoliittinen johto pelkää, että mikä tahansa oma ehto tai varauma

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Nato-jäsenyyteen saattaisi olla ristiriidassa niiden velvoitteiden ja sitoumusten kanssa, joita Yhdysvallat haluaa tulevaan puolustussopimukseen sisällyttää.

Arvoisa puhemies! Tulen äänestämään Nato-jäsenyyttä vastaan. Vain sotilasliittojen ulkopuolella Suomella on mahdollisuus pysyä suursodan syttyessä sotatoimien ulkopuolella.

Puhemies! Hyväksymällä edustaja Mustajärven esittämät kolme lausumaa eduskunta voi asettaa ne varaumat, jotka hallitukselta ovat jääneet asettamatta. Ensinnäkin, Suomen tulee ilmoittaa, ettei se salli missään olosuhteissa ydinaseiden sijoittamista Suomeen eikä sen maa-alueita ja ilmatilaa tai merialueita käytettävän ydinaseiden kuljetukseen tai läpikulkuun, koska se merkitsisi mahdollisessa suursodassa Suomen joutumista automaattisesti eturintamavaltiona ydinaseiskujen kohteeksi. Toiseksi, Suomen alueelle ei saa sijoittaa pysyvästi minkään muun maan asevoimia eikä myöskään sotilasliitto Naton tukikohtia. Näin Suomi välttää omalta osaltaan kansainvälisen tilanteen kärjistymisestä aiheutuvat riskit ja pysyy niiden ulkopuolella. Kolmanneksi, Suomen ei tule sallia eikä antaa minkään muun valtion tai sen asevoimien käyttää maamme aluetta tai ilmatilaa vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan. — Kiitoksia, puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kaleva.

17.34 **Atte Kaleva kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! En kannata mitään näistä edustaja Mustajärven tekemistä ehdotuksista ja lausumista. Sanotaan se tässä nyt ihan alkuun.

Mutta edustaja Antikainen piti täällä erittäin hyvän puheen siitä, miten meidän täytyisi ottaa oppia lähihistorian virheistä, ensinnäkin tunnistaa ne, tunnustaa ne ja sitten ottaa niistä oppia. Ottawan sopimukseen ei olisi pitänyt koskaan liittyä, ja siitä pitää irtautua. Tiitisen lista pitää avata, jo ihan senkin takia, että sillä listalla olevat nimet — moni heistä on vielä elossa — saavat mahdollisuuden myös puolustaa itseään ja puhdistaa maineensa. Eihän ole selvää, että jos Tiitisen listalla nimi on, että automaattisesti tämä henkilö olisi ollut Stasin kollaboraattori tai agentti. Se tarkoittaa vain sitä, että Stasi on jostakin syystä ollut kiinnostunut tästä henkilöstä hänen asemansa tai muun syyn takia. Ahvenanmaan demilitarisointi pitää purkaa. On aika irvokasta, että saarimaakunnassa nimenomaan Venäjä valvoo tätä demilitarisointia nyt, Itämeren alueella. Tämä demilitarisointisopimus on kaikilta osin täysin vanhentunut. Siitä pitää irtautua.

Mutta samalla kun nämä lähihistorian virheet tunnistetaan ja lähihistoria perataan läpi, jotta ei enää voisi mikään valtio sillä tavoin vaikuttaa Suomeen kuin aikoinaan Neuvostoliitto suomettuneisuuden aikana vaikutti, täytyy myös varoa, ettei lähdetä liian kärkevästi tuomitsemaan ihmisiä. Mitään noitavainoja tässä ei haluta.

Olen useasti sanonut edustaja Mustajärvelle, että vaikka olen hänen kanssaan täysin eri mieltä esimerkiksi Natoon liittymisestä ja näistä hänen lausumistaan, niin ei se, että joku ihminen vastustaa Natoon liittymistä, vielä automaattisesti tee hänestä putinistia. Olen aina, niin kuin sanoin äsken, itse kannattanut Natoon liittymistä ja ollut vähemmistössä silloin. Nyt kun yhtäkkiä huomaa, että ajat ovat muuttuneet ja olenkin enemmistön puolella, niin kyllä meidän tässä enemmistössä täytyy myös hyväksyä se, että ei mitään tämmöisiä senaattori McCarthyn kommunistivainojen tyylisiä vainoja nyt tässä pidä kyllä lähteä käynnistämään vaan hyväksyä se, että on myös eriäviä mielipiteitä, vaikka sitten Natoon liittymisestä. Ne voivat olla ihan täysin legitiimiltä pohjalta, esimerkiksi se, että pelätään, että Venäjä niin kovasti suuttuisi siitä, että Suomi liittyy Natoon. Ei se varmasti Venäjälle mieluinen hetki olekaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

Nyt me voimme jättää taaksemme suomettuneisuuden ajan ja sen suomettuneisuuden ajan ilmapiiriin ja aidosti ottaa askeleen kohti itsenäisyyttä ja itse päättää omista asioistamme. Enää ei tarvitse katsoa Kremltiin, että saammeko me liittyä ja voimmeko me liittyä EEC:hen tai mihin hyvänsä järjestöön. Nyt me voimme liittyä sinne aivan omista lähtökohdistamme ja itse. Siltikin, vaikka tämä lustraatioprosessi, tämä lähihistorian perkaaminen, pitää käynnistää, pidetään huolta siitä, että myöskään seuraavalla vaalikaudella siitä ei tule noitavainoa, tämmöistä McCarthyn kommunistivainoa. — Kiitos. [Mauri Peltokangas: Hyvä puhe!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Antikainen.

17.37 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Edustaja Yrttiaho piti aiemmin tässä salissa puheen, jossa hän kehotti meitä tutustumaan Naton veriseen historiaan. Joka kerta kun olen kuunnellut edustaja Yrttiahon puheita, hän ei sanallakaan tuomitse Venäjän tekoja, joko mitä ne ovat olleet historiassa täällä Suomessa tai sitten nykyisyydessä muualla maailmassa. Suosittelisin edustaja Yrttiaholle, että hän tutustuisi Venäjän verisiin tekoihin sekä Suomen historiassa että nykyisyydessä tuolla Ukrainan alueella. Se saattaisi tehdä ihan hyvää.

Haluaisin viitata edustaja Kalevan äskeiseen hienoon puheeseen. Siellä tuli monia asioita, joista olen täysin samaa mieltä. Esimerkiksi Ahvenanmaan asema on tällä hetkellä erittäin tärkeä. Demilitarisatio pitäisi omasta mielestäni purkaa. Lisäksi siellä saarella on Venäjän federaation konsulaatti, joka tekee, kuten varmasti kaikki poliitikot sekä monet tavalliset suomalaisetkin tietävät, monenlaisia erilaisia asioita kyseisellä saarella, ja mielestäni se pitäisi sulkea, suoraan sanottuna.

Mitä tulee yleisesti sellaiseen mentaliteettiin, jonka edustaja Kaleva otti esille, että erimielisiä vainottaisiin tai muuta vastaavaa, niin en missään nimessä ole itsekään sitä mieltä, että ketään pitäisi vainota, mutta toisaalta tiukka, asiapitoinen debatti on myös mielestäni tarpeen tässä asiassa.

Lisäksi tulevaisuudessa toivoisin edustaja Kalevan tavoin, että Suomessa päästäisiin vihdoin niin sanotusti eteenpäin ja se suomettuneisuuden harmahtava mörkö jäisi vihdoin taaksepäin ja maamme voisi elää jatkossa täysin vapaana, ilman että mikään ulkovalta kykenee vaikuttamaan milläkään tavalla meidän omiin päätöksiimme. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

17.40 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Yrttiaho otti esiin monia asioita, jotka sinänsä asioina ovat olemassa, vaikka oma tulokulmani niihin lienee hieman toisenlainen kuin edustaja Yrttiaholla, ja nyt niitä tulokulmia tuon muutaman tässä vielä esiin.

Ensimmäisenä tämä ydinpelote. Sehän on aivan keskeisiä asioita, jonka takia ylipäänsä Suomen pitäisi Natoon liittyä. Suomella ei ole omaa ydinpelotetta, Venäjällä on ydinpelote ja Venäjä käyttää ydinpelotetta. Venäjä on jatkuvasti tehnyt aina vain räikeämpiä vihjauksia ydinaseiden käytöstä. Eli kun Venäjä aktiivisesti hyödyntää imperialistisessa politiikassaan ydinpelotetta, pyrkii saamaan läpi tavoitteitaan ydinpelotetta käyttämällä, silloinhan me itse tarvitsemme ydinpelotteen.

Kiina on merkittävä uhka erityisesti tulevaisuudessa. Sitä vastaan pitäisi Euroopan liittoutua USA:n kanssa ennen kuin on liian myöhäistä, ellei ole jo liian myöhäistä. Voimil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

taanhan Venäjä on vain rosvojen ylläpitämä bensa-asema, mutta Kiina on tuleva maailmanvalta, kenties teemme sille mitä tahansa. Ehkä voimme sen pysäyttää, ehkä emme.

Pohjola muodostuu tässä, jos Suomi ja Ruotsi Natoon liittyvät, melkoiseksi linnakkeeksi, joka on merkittävä toimija jo yksinkin, ilman USA:takin. Viidennen sukupolven hävittäjiä tulee Pohjoismaissa olemaan sellainen määrä, että sille ilmavoimalle valtiollinen Venäjä ei itsessään mahda mitään. Se ei ole pelkkä US, Pohjoismaat itsessäänkin ovat merkittävä sotilaallinen voima ilmavoimien suhteen. Miksi Venäjä on pystynyt iskemään Ukrainassa, sillä on ilmaylivoima. Se pystyy iskemään ilmasta ja terrorisoimaan siviilikohteita. Pohjoismaissa sillä ei olisi siihen mahdollisuutta.

YK:n valtuutuksesta on tehty täyttä pelleilyä sillä, että ihmisoikeusrikkurit ja sotarikolliset ovat sen turvallisuusneuvoston pysyviä jäsenmaita ja myös vaihtuvia aina välillä. Kuitenkin YK:n yleiskokous on kahteen kertaan tuominnut Venäjän toimet Ukrainassa aivan selvällä enemmistöllä, eli YK:n valtuutustakin voidaan katsoa olevan.

Hieman kyseenalaistaisin tätä edustaja Yrttiahon näkemystä tempautumisesta suurvaltakonflikteihin, koska minun mielikuvitukseeni ei mahdu montaakaan sellaista konfliktia Venäjän ja nykyisten Nato-maiden välillä, jossa me emme olisi jo mukana joka tapauksessa. No kenties, jos Venäjä hyökkäisi jostain syystä Turkkiin, mutta se on ajatuksena varsin käsittämätön, silloin me emme ehkä siihen Naton ulkopuolisena maana tempautuisi mukaan. Mutta jos Venäjä hyökkäisi vaikkapa Baltiaan, kenen mielestä Suomi voisi olla ulkona tästä konfliktista, joka käynnistyy toiseen EU-jäsenmaahan, joka on naapurimaamme ja sukulaiskansamme? Totta kai me olisimme siinä mukana Naton ulkopuolellakin. Natossa meillä itsellämme olisi myös turvatakuut tässä tilanteessa.

Keskustelu näistä joukoista ja ydinaseista Suomen maaperällä on tällainen varsin suomalainen keskustelu. Se on vähän samanlainen keskustelu kuin se, liittyvätkö Suomi ja Ruotsi yhtä aikaa vai eri aikaa Natoon, joka ei kiinnosta ketään Suomen ja Ruotsin ulkopuolella — en tiedä, kiinnostaako se Ruotsissakaan. Useat Itä-Euroopan maat ovat jatkuvasti lobanneet itselleen USA:n joukkoja. Kun ne eivät saa edes niitä joukkoja, joita ne lobaavat itselleen, niitä tukikohtia, joita ne haluaisivat omalle maaperälleen, niin kuka tuo Suomeen enemmän joukkoja tai sellaisia aseita, joita me emme tänne halua itse vastaanottaa? Se on ajatuksena varsin absurdi.

Mitä tulee tähän vihamielisyyteen Venäjän suuntaan ja maaperän käyttämiseen vihamielisiin tarkoituksiin, niin itselleni tulee mieleen se tilanne, kun Suomi jätti Nato-hakemuksen. Mitä teki Venäjä? Venäjä tyhjensi Suomen rajalla olevat varuskunnat joukoista. Venäjä vei ne joukot ja ne miehet Ukrainaan kuolemaan ja tappamaan. Se siitä Venäjän kokemasta uhkasta Nato-Suomen suunnalta. Kyllä Venäjä keksii aivan ne valheet, jotka sen täytyy keksiä omaa suurvaltapolitiikkaa ja omia pyrkimyksiä edistääkseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Leppä.

17.43 **Jari Leppä kesk:** Arvoisa puhemies! Ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkein tehtävä on pitää isänmaa turvassa kaikkina aikoina ja kaikkia mahdollisia uhkia vastaan. Suomi on aina huolehtinut omasta puolustuksen suorituskyvystään. Meillä on korkea maanpuolustustahto, yleinen asevelvollisuus, koko maan puolustus — kokonaisturvallisuustoimintamalli — ja nämä ovat tärkeitä turvallisuuden kulmakiviä myös tulevaisuudessa.

Me olemme myös pitkään tehneet Naton kanssa tiivistä yhteistyötä, johon on kuulunut Nato-optio, jolla on ollut selkeä viesti kaikille tahoille, että haluamme pitää isänmaan kos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 177/2022 vp

kemattomana, ja siihen kuuluu myös se vaihtoehto, että olemme liittokunnan jäsen, mitä me nyt olemme hakemassa. Turvallisuustilanne on meillä Euroopassa, globaalistikin muuttunut, ja siksi Natoon liittyminen on perusteltua ja välttämätöntä, ja sille on myös erittäin laaja kansan tuki. Suomi ja Ruotsi myös tuovat merkittävän turvallisuus- ja vakausliiksen Pohjois-Eurooppaan ja myöskin koko liittokunnalle. Siksi kannatan vahvasti Natoon liittymistä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Peltokangas.

17.45 **Mauri Peltokangas ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Olen kuunnellut tässä keskustelua noin viisikymmentä puhetta aikaisemmin, ja tämän vuoksi ei ole kovin paljon sanottavaa, koska ilokseni totean, että esityksen puolesta on tässä salissa valtava joukko. Jokainen on puheenvuorossaan tuonut esille niitä tärkeitä asioita, mitkä on hyvä ottaa tässä kohtaa huomioon. Kiitän ulkoasiainvaliokuntaa, ulkoministeriä, kiitän puolustusvaliokuntaa, puolustusministeriä, kiitän kaikkia niitä valiokuntia, jotka ovat olleet käsittelemässä tätä. Kiitän eduskuntaa siitä, että kun nämä valot lähitulevaisuudessa täällä pöydässä syttyvät, saan olla yksi niistä, joka painaa tuota vihreää nappia isänmaan puolesta. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.